Hz. İbrahim ve Hz. Lut

الله
رسول
محمد

HARUN YAHYA

Peygamberlerin her birinin Kuran'da övülen birçok güzel özellikleri vardır. Dolayısıyla iman edenler Kuran'da peygamberlerle ilgili bildirilen her detayı dikkatle incelemeli, bu kutlu insanların yaşamlarını, gösterdikleri güzel ahlak örneklerini, Allah'a olan derin bağlılıklarını kendilerine örnek almalıdırlar. Her peygamberin, gönderildiği kavim, karşılaştığı olaylar, Allah'ın varlığını anlatırken kullandığı yöntemler birbirinden farklı olmuştur. Bu yüzden peygamberlerin içinde bulundukları kavimlerin özellikleri, insanların Allah'a iman etmeye davet edildiklerinde peygamberlere gösterdikleri tepkiler, peygamberlerle birlikte inananların karşılaştıkları zorluklar bize ışık tutan çok önemli bilgi ve tecrübelerdir.

Bu kitabın hazırlanış amacı da Allah'ın, **"İbrahim ve onunla birlikte olanlarda size güzel bir örnek vardır..."** (Mümtehine Suresi, 4) ayetiyle övdüğü İbrahim Peygamberi ve onunla aynı dönemde yaşamış olan Lut Peygamberi tanımak ve onların tüm üstün özelliklerinden örnek almaktır. Hiç kuşku yok ki, Kuran'da Hz. İbrahim ve Hz. Lut hakkında verilen bilgilerin her biri birçok hikmet içermektedir. Bu kitapta, söz konusu hikmetleri inceleyecek ve bunları nasıl örnek alıp hayatımıza geçirebileceğimizi ele alacağız.

بسم الله الرحمن الرحيم

الله
رسول
محمد

Okuyucuya

- Bu kitapta ve diğer çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 140 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur. Kimi okuyucularımız belki tek bir kitabımızı okuma imkanı bulabilir. Bu nedenle her kitabımızda bu konuya özet de olsa bir bölüm ayrılması uygun görülmüştür.
- Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular, Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedirler. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.

Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.

- Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.
- Bunun yanında, sadece Allah'ın rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.
- Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğuna şahit olacaktır.
- Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat edilmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

Hz. İbrahim ve Hz. Lut

HARUN YAHYA

YAZAR ve ESERLERİ HAKKINDA

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar Adnan Oktar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Harun Yahya'nın eserleri yaklaşık 30.000 resmin yer aldığı toplam 45.000 sayfalık bir külliyattır ve bu külliyat 57 farklı dile çevrilmiştir.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor),

Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveççe gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurt dışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya Külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya Külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

Bu kitapta kullanılan ayetler, Ali Bulaç'ın hazırladığı "Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı" isimli mealden alınmıştır.

Birinci baskı: Şubat 2003
İkinci baskı: Ekim 2004
Üçüncü baskı: Nisan 2006

ARAŞTIRMA YAYINCILIK

Talatpaşa Mah. Emirgazi Caddesi
İbrahim Elmas İşmerkezi
A. Blok Kat 4 Okmeydanı - İstanbul
Tel: (0 212) 222 00 88

Baskı: Seçil Ofset
100. Yıl Mahallesi MAS-SİT Matbaacılar Sitesi
4. Cadde No: 77 Bağcılar-İstanbul
Tel: (0 212) 629 06 15

İçindekiler

Giriş

Tarih boyunca peygamberler, gönderildikleri kavimleri Allah'a bir ve tek olarak iman etmeye ve yalnızca O'na kulluk etmeye çağırmışlardır. İnsanlara hak dini tebliğ etmiş ve örnek insan modelini bizzat kendi yaşayışlarıyla tanıtmışlardır. Bu nedenle, Allah'ın seçkin kulları olan peygamberlerin üstün kişilikleri, güzel ahlak özellikleri, davranış şekilleri ve olaylar karşısında gösterdikleri tepkiler müminler için en güzel örneği teşkil eder. Peygamberler, içinde yaşadıkları toplumlara bizzat örnek oldukları gibi, Kuran'da tarif edilen özellikleriyle kendilerinden sonra gelen müminlere de yol göstermişlerdir. Allah Kuran'da peygamberlerin müminler için güzel birer örnek olduklarını şöyle bildirmiştir:

Andolsun, sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için Allah'ın Resûlü'nde güzel bir örnek vardır. (Ahzab Suresi, 21)

Peygamberlerin her birinin Kuran'da övülen birçok güzel özellikleri vardır. Dolayısıyla iman edenler Kuran'da peygamberlerle ilgili bildirilen her detayı dikkatle incelemeli, bu kutlu insanların yaşamlarını, gösterdikleri güzel ahlak örneklerini, Allah'a olan derin bağlılıklarını kendilerine örnek almalıdırlar. Her peygamberin, gönderildiği kavim, karşılaştığı olaylar, Allah'ın varlığını anlatırken kullandığı yöntemler birbirinden farklı olmuştur. Bu yüzden peygamberlerin içinde bulundukları kavimlerin özellikleri, insanların Allah'a iman etmeye davet edildiklerinde peygamberlere gösterdikleri tepkiler, peygamberlerle birlikte inananların karşılaştıkları zorluklar bize ışık tutan çok önemli bilgi ve tecrübelerdir.

Bu kitabın hazırlanış amacı da Allah'ın, **"İbrahim ve onunla birlikte olanlarda size güzel bir örnek vardır..."** (Mümtehine Suresi, 4) ayetiyle övdüğü İbrahim Peygamberi ve onunla aynı dönemde yaşamış olan Lut Peygamberi tanımak ve onların tüm üstün özelliklerinden örnek almaktır. Hiç kuşku yok ki, Kuran'da Hz. İbrahim ve Hz. Lut hakkında verilen bilgilerin her biri birçok hikmet içermektedir. Bu kitapta, söz konusu hikmetleri inceleyecek ve bunları nasıl örnek alıp hayatımıza geçirebileceğimizi ele alacağız.

Hz. İbrahim

İbrahim ve onunla birlikte olanlarda size güzel bir örnek vardır...

(Mümtehine Suresi, 4)

Hz. İbrahim'in Kavminin Özellikleri

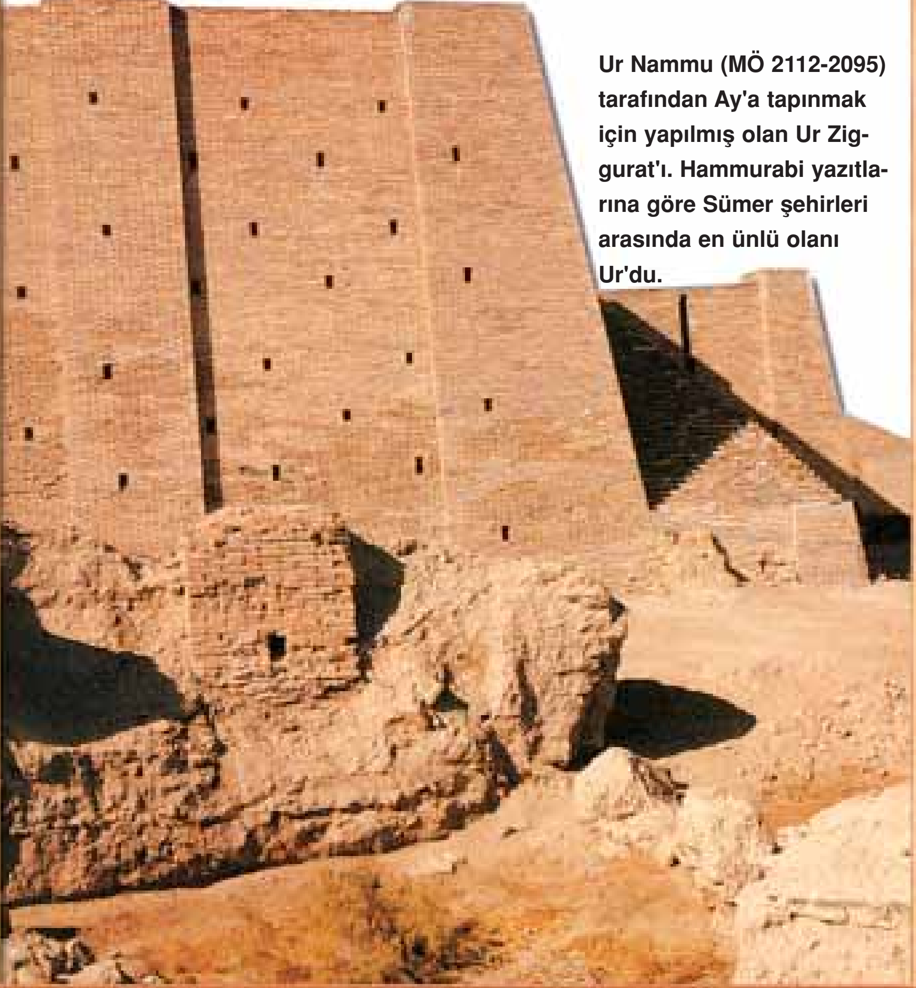
Allah Kuran'da ilk peygamberin Hz. Adem olduğunu bildirir. Hz. Adem'den sonra Kuran'da adı anılan ikinci peygamber Hz. Nuh'tur. Hz. İbrahim ise, Hz. Nuh'tan bir zaman sonra yaşamıştır ve Kuran'da verilen bilgiye göre Hz. Nuh'un soyundandır. (Saffat Suresi, 83) Hz. İshak, Hz. İsmail, Hz. Yakup, Hz. Yusuf, Hz. Musa, Hz. Harun, Hz. Davud, Hz. Süleyman, Hz. Zekeriya, Hz. Yahya ve Hz. İsa ise Hz. İbrahim'in soyundan gelen peygamberlerdendir.

Tarihi kaynaklarda Hz. İbrahim'in Ortadoğu'da, Mezopotamya bölgesinde yaşadığı yazılmaktadır. Kuran'da ise Hz. İbrahim'in oğlu Hz. İsmail'le birlikte Kabe'yi inşa ettiği bildirilmektedir. Bu bilgi bize Hz. İbrahim'in yaşadığı coğrafyanın Ortadoğu olduğunu göstermektedir.

Kuran'da Hz. İbrahim'in kavmi hakkında verilen önemli bir bilgi de, bu toplumun putperest olduğudur. Nitekim bu bilgi tarihi kaynaklarda da yer almakta, o dönemde Ortadoğu'daki kavimlerin ta-

mamına yakınının putperest inançlara sahip oldukları belirtilmektedir. Devrin putperest toplumları, ya kendi elleriyle yaptıkları heykellere ya da Güneş, Ay gibi gök cisimlerine tapınmışlardır. Mezopotamya'da yapılan kazılarda Güneş'e ve Ay'a tapınmak için yapılan ve "Ziggurat" adı verilen tapınaklara dair kalıntılar ve bilgiler bulunmuştur. Taştan veya kilden yapılmış ve put olarak kullanılmış pek çok heykel kalıntısı, yine bu bölgedeki arkeolojik kazılarda ortaya çıkarılmıştır.

Kısacası tarihsel ve arkeolojik bilgiler, Hz. İbrahim'in yaşadığı devirlerde Ortadoğu'nun bir "putperestler diyarı" olduğu-

Ur Nammu (MÖ 2112-2095) tarafından Ay'a tapınmak için yapılmış olan Ur Ziggurat'ı. Hammurabi yazıtlarına göre Sümer şehirleri arasında en ünlü olanı Ur'du.

nu göstermektedir. Allah Hz. İbrahim'i seçmiş, peygamberlik göreviyle şereflendirmiştir. O, salih bir kul olarak, bu son derece azgın, saldırgan ve zalim putperestlerin arasında Allah'ın Hak Dini'ni ve güzel ahlakı temsil etmiştir.

Rabbimizin Kuran'da bildirdiğine göre Hz. İbrahim'in kavmi taştan, tahtadan heykeller yapıyor, sonra da bu heykelleri ilah olarak kabullenip onlara tapıyorlardı. İbadetlerini bu putların önünde yerine getiriyor, onlara dua ediyor ve onlardan yardım diliyorlardı. Kendilerine zarar vereceklerine inanarak, kendi elleriyle şekil verdikleri, hareket edemeyen bu cansız tahta ve taş parçalarından korkuyor, onlardan medet umuyorlardı. En önemlisi de, bu batıl inanışlarında son derece ısrarlı olmalarıydı. Kendilerinden önceki nesillerin -atalarının– yaşamlarını körü körüne taklit ediyor, her nesil bir sonraki nesle bu sapkın inanışı gelenek halinde miras bırakıyordu.

Allah böyle bir kavim içinde büyüyen Hz. İbrahim'e, göklerin, yerin ve ikisinin arasındaki herşeyin Yaratıcısının Kendisi olduğunu, aksine inananların büyük bir sapkınlık içinde olduklarını vahyetti. Ancak putperest kavmi, Hz. İbrahim'in de kendileri gibi düşünmesini ve yaşamasını istiyordu. Hz. İbrahim ise kavminin bu sapkın inancından yüz çevirdi, inandıkları sahte ilahların hepsini reddetti, tek ve gerçek İlah olan

Allah'a iman etti. Allah, imanını daha da artırması ve sağlamlaştırması için, Hz. İbrahim'e, Kendisi'nin göklerde ve yerdeki kudretinin ve hakimiyetinin delillerini gösterdi:

Böylece İbrahim'e, -kesin bilgiyle inananlardan olması için- göklerin ve yerin melekutunu gösteriyorduk. (Enam Suresi, 75)

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, Hz. İbrahim putperestlerden oluşan ve ataları da putlara tapan bir kavmin içerisinde yetişmiştir. Onlarla birlikte büyümüş, onların eğitimini almıştır. Ancak kavmi sapkın ve batıl bir yaşam sürerken o, kavminin diğer fertlerinden çok farklı bir karakter ve çok üstün bir ahlak göstermiş, Allah'a imanıyla kavminden kopup ayrılmıştır.

Hz. İbrahim, sadece şirkten (yani Allah'a ortak koşmaktan) kopup ayrılmakla kalmamış, dahası şirk içerisinde olan bu top-

Mezopotamya'da bulunan kalıntılarda, bu bölgede yaşayan topluluklar batıl inançları gereği çeşitli putlara tapınırken tasvir edilmektedir. Resimde Asur kralı Tukulti-Ninurta (1243-1207) sözde ateş tanrısı Nusku'nun önünde eğilirken görülüyor. Nusku'nun kendisi resmedilmemekte, bir tahtla sembolize edilmektedir.

luluğa Allah'ın varlığını anlatmış, onları Allah'a iman etmeye davet etmiştir. Fakat kavmindeki insanlar Hz. İbrahim'in anlattığı gerçekleri kabul etmemişlerdir. Buna gösterdikleri gerekçe ise atalarının dinine uymakta oluşlarıdır:

Ne zaman onlara: "Allah'ın indirdiklerine uyun" denilse, onlar: "Hayır, biz, atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye (geleneğe) uyarız" derler. (Peki) Ya atalarının aklı bir şeye ermez ve doğru yolu da bulamamış idiyseler? (Bakara Suresi, 170)

Hz. İbrahim'in kavminin asırlardır süregelen bu sapkın ve putperest dini terk etmeme nedenlerinden bir tanesi, dinden uzak yaşayan insanların geleneksel bir yanılgısıdır: Doğru, akılcı ve hak olana göre değil, çoğunluğa göre hareket etmek. Onlara göre, eğer bir inancı ve düşünceyi çoğunluk kabul ediyorsa, bu inanış doğru olarak kabul edilmelidir. Aksini düşünmek, yani toplum tarafından genel kabul gören bir düşünceyi sorgulamak, araştırmak, eleştirmek gereksizdir. İşte bu durum Kuran'da Allah'ın tarif ettiği, insanların sakınmaları gereken önemli bir yanılgıdır. Allah Kuran'da insanları bu konuda şöyle uyarmaktadır:

Yeryüzünde olanların çoğunluğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan şaşırtıp-saptırırlar. Onlar ancak zanna uyarlar ve onlar ancak 'zan ve tahminle yalan söylerler.' (Enam Suresi, 116)

Hz. İbrahim ise, -tüm diğer peygamberler ve salih müminler gibi- iman etmeyenlerin bu büyük yanılgısından çok uzaktır. O, tüm kavmini, yakınlarını ve akrabalarını karşısına almak pahasına doğrulardan vazgeçmemiştir. Kesin bir kararlılıkla Allah'a iman etmiş ve hiçbir zorluk ya da baskı onu yolundan döndürmemiştir.

Allah'ın Hz. İbrahim'e Peygamberlik Vermesi

Tarih boyunca uygarlıklarını devam ettirmiş olan bütün toplumlar, mutlaka Allah'ın varlığından, birliğinden, sonsuz güç ve kudret sahibi olduğundan, ahiret gününün varlığından ve Rabbimizin kullarından istediklerinden haberdar olmuşlardır. Allah bu gerçeği Kuran'da şöyle haber vermektedir:

Andolsun, Biz her ümmete: "Allah'a kulluk edin ve tağuttan kaçının" (diye) bir elçi gönderdik. Böylelikle, onlardan kimine Allah hidayeti verdi, onlardan kiminin üzerine sapıklık hak oldu. Artık, yeryüzünde dolaşın da yalanlayanların uğradıkları sonucu görün. (Nahl Suresi, 36)

Elçiler, Allah'ın özel olarak seçtiği ve üstün vasıflar verdiği kutlu insanlardır. Onlar her zaman güçlü imanları, güzel ahlakları, üstün karakterleri ve örnek tavırları ile çevrelerinin dikkatini çekmiş, içinde yaşadıkları gafil ve sapkın toplumdan ayrılmışlardır. Onları diğer insanlardan ayıran en önemli vasıflardan biri ise, Allah'tan vahiy almalarıdır. Allah Nisa Suresi'nde şu şekilde buyurmaktadır:

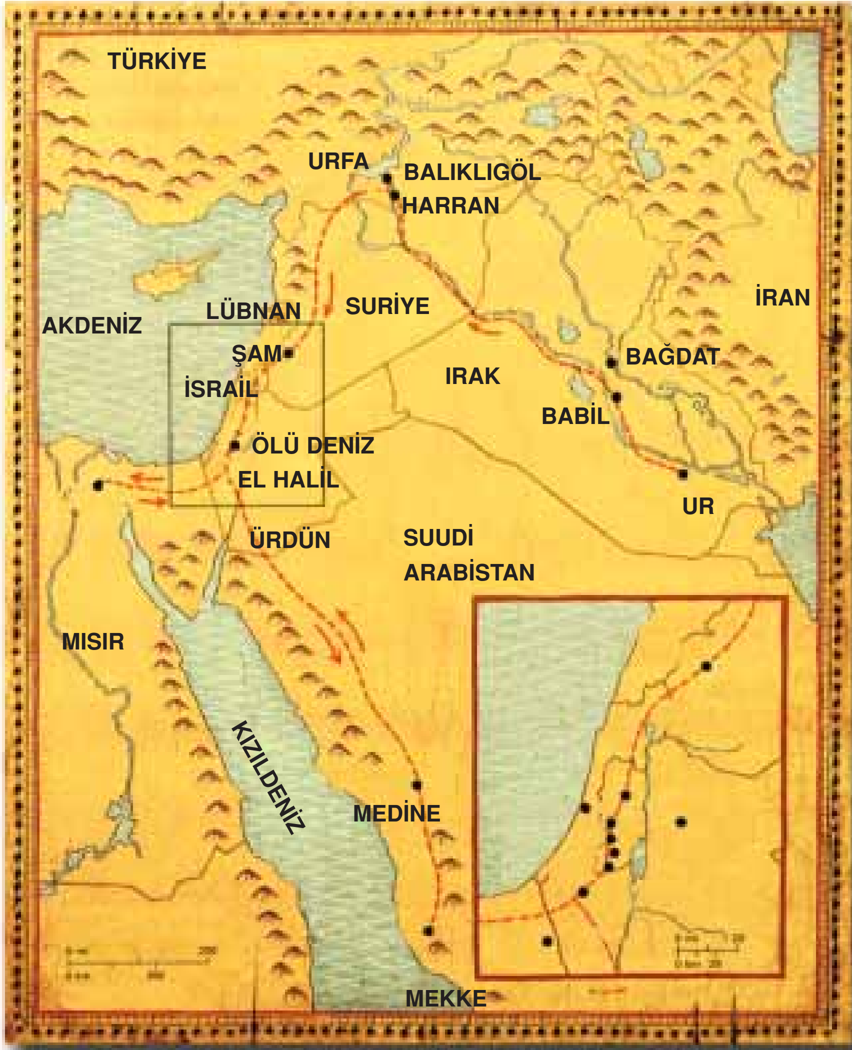
Nuh'a ve ondan sonraki peygamberlere vahyettiğimiz gibi, sana da vahyettik. İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a, torunlarına, İsa'ya, Eyyub'a, Yunus'a, Harun'a ve Süleyman'a da vahyettik. Davud'a da Zebur verdik. (Nisa Suresi, 163)

Allah'ın, vahyini peygamberleri aracılığıyla insanlara ulaştırması tüm insanlar için çok büyük bir lütuftur. Çünkü Allah ayetleriyle insanlara hidayet yolunu göstermiş, ibadet şekillerini öğretmiş, güzel ahlakı tarif etmiş ve Kendi dinini eksiksiz olarak bildirmiştir. Rabbimiz salih davranışların ve ibadetlerin

Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) buyurdular ki: "Her peygamberin peygamberlerden dostları vardır. Benim dostum, ceddim ve Rabbimin halili olan İbrahim'dir." Resûlullah (aleyhissalâtu vesselâm) sonra şu ayeti tilavet buyurdular:

"Gerçekten, insanlardan İbrahim'e en yakın olanı her halde (zamanında) ona tabi olanlarla şu peygamber ve (şu) iman edenlerdir. Allah da o iman edenlerin yâridir" (Al-i İmran Suresi, 68)

(Kütüb-i Sitte, Tirmizi, Tefsir, Al-i İmran Suresi, 2998)

Yukarıdaki haritada kırmızı kesik çizgilerle işaretlenen yol, Hz. İbrahim'in yaptığı yolculuğu tarihsel kayıtlar ışığında göstermektedir. Hz. İbrahim Sümer şehri Ur'dan çıkmış, Mekke'ye kadar ilerlemiştir. (Yan sayfa) Ur şehrinin duvarlarının dışında yapılan kazılarda MÖ 2000 yılına ait bir yerleşim bölgesinin kalıntıları ortaya çıkarıldı. Tarihçiler Hz. İbrahim kavminin de resimdekine benzer evlerde yaşamış olabileceklerini belirtmektedirler.

neler olduğunu peygamberlere vahiy yoluyla bildirdiğini Enbiya Suresi'nde şu şekilde haber vermektedir:

Ve onları, Kendi emrimizle hidayete yönelten önderler kıldık ve onlara hayrı kapsayan-fiilleri, namaz kılmayı ve zekat vermeyi vahyettik. Onlar Bize ibadet edenlerdi. (Enbiya Suresi, 73)

Hayatları boyunca Allah'ın rızasını, rahmetini ve cennetini kazanmayı hedef edinen peygamberler, Allah'ın emirlerini tam olarak yerine getirerek her zaman örnek bir hayat yaşamışlardır.

Peygamberlik, Allah'ın seçkin kullarına nasip ettiği şerefli bir makamdır. Nitekim Allah, Hz. İbrahim'e, bir denemeden sonra, bu şerefli makamı nasip etmiştir. Kuran'da Allah, Hz. İbrahim'e peygamberlik görevini vermeden önce onu denediğini şöyle bildirmektedir:

Hani Rabbi, İbrahim'i birtakım kelimelerle denemişti. O da (istenenleri) tam olarak yerine getirmişti. (O zaman Allah İbrahim'e): "Seni şüphesiz insanlara imam kılacağım" dedi. (İbrahim) "Ya soyumdan olanlar?" deyince (Allah:) "Zalimler Benim ahdime erişemez" dedi. (Bakara Suresi, 124)

Ayette belirtildiği üzere, Hz. İbrahim Allah'ın denemesine karşılık son derece itaatli davranmış ve Rabbimizin emirlerini tam olarak yerine getirmiştir. Bütün müminler de aynı Hz. İbrahim gibi Allah'ın emirlerini eksiksiz olarak yerine getirmekle sorumludurlar. Hz. İbrahim'in Allah'a olan kayıtsız şartsız itaati, O'nun emirlerine gösterdiği boyun eğiciliği hepimiz için çok güzel bir örnektir.

Hz. İbrahim Allah'ın genç yaşlarda (Enbiya Suresi, 60) elçilikle şereflendirdiği, üstün vasıflara sahip olan bir kuludur. Allah şirk içinde olan kavminin içinden seçip, Kendi dinini tebliğ etme görevini ona nasip etmiştir. Allah Kuran'da Hz. İbrahim'e vahyettiklerini şu ayetle bizlere bildirmektedir:

Yoksa onlar, Allah'ın Kendi fazlından insanlara verdiklerini mi kıskanıyorlar? Doğrusu Biz, İbrahim ailesine Kitab'ı ve hikmeti verdik; onlara büyük bir mülk de verdik. (Nisa Suresi, 54)

Üstteki ayette, İbrahim ailesine, yani Hz. İbrahim ve soyuna, "Kitap ve hikmet" verildiği bildirilmektedir. Rabbimiz, Hz. İbrahim'e "sahifeler" verdiğini diğer ayetlerde şu şekilde haber verir:

Ahiret ise daha hayırlı ve daha süreklidir. Şüphesiz bu, önceki sahifelerde vardır; İbrahim'in ve Musa'nın sahifelerinde. (A'la Suresi, 17-19)

Yoksa Musa'nın sahifelerinde olan kendisine haber verilmedi mi? Ve vefa eden İbrahim'in (sahifelerinde) olan... (Necm Suresi, 36-37)

Bu da göstermektedir ki, Allah Hz. Musa'ya Tevrat'ın vahyinden daha önce Hz. İbrahim'e "sayfalar" indirmiştir. Bu sayfalarda, Hz. İbrahim'in Allah'a teslimiyete dayalı olan hanif dini vardır. Peygamber Efendimiz de bu konuyla ilgili şu şekilde buyurmaktadır:

"Ey Allah'ın Resûlü, Hz. İbrahim ve Hz. Musa'nın suhuflarında olanlardan herhangi bir şey size indirildi mi?" diye sordum, şu cevabı verdi:

- Ey Ebu Zerr! (Evet, şu mealdeki ayetler indi deyip okudu:) "Şüphesiz iyi temizlenen ve Rabbinin adını zikredip de namaz kılan kimse umduğuna erişmiştir. Belki siz dünya hayatını üstün tutarsınız. Halbuki âhiret daha hayırlı, daha süreklidir. Şüphesiz ki bunlar evvelki sâhifelerde, İbrahim ile Musa'nın sahifelerinde de vardır"[1]

Hz. İbrahim'in Dini

İyilik yaparak kendini Allah'a teslim eden ve hanif (tevhidi) olan İbrahim'in dinine uyandan daha güzel dinli kimdir?.. (Nisa Suresi, 125)

Tarih boyunca insanlar İbrahim Peygamberin hangi dine mensup olduğu konusunda tartışmışlardır. Yahudiler onu tüm Yahudilerin peygamberi olarak kabul eder ve kendilerinin Hz. İbrahim'in yolunu izlediklerini ileri sürerler. Hıristiyanlar, Hz. İbrahim'in Yahudilerin peygamberi olduğunu kabul eder, ancak onun kendisinden sonra gelecek olan Hz. İsa'ya tabi olduğunu iddia ederek Yahudilerden ayrılırlar.

Kısacası Hz. İbrahim Yahudiler tarafından "Yahudi", Hıristiyanlar tarafından da "Hıristiyan" olarak gösterilir. Oysa Allah Kuran'da, Hz. İbrahim'in ve soyunun dini konusunda tartışanların bu konuda hiçbir bilgilerinin olmadığını haber vermektedir:

Yoksa siz, gerçekten İbrahim'in, İsmail'in, İshak'ın, Yakub'un ve torunlarının Yahudi veya Hıristiyan olduklarını mı söylüyorsunuz? De

ki: "Siz mi daha iyi biliyorsunuz, yoksa Allah mı? Allah'tan kendisinde olan bir şehadeti gizleyenden daha zalim olan kimdir? Allah, yaptıklarınızdan gafil değildir." (Bakara Suresi, 140)

Ayrıca Allah Hz. İbrahim'in Hıristiyan mı, Yahudi mi olduğunun tartışılmasının akılsızca bir tartışma olduğunu diğer ayetlerde şu şekilde bildirmektedir:

Ey Kitap Ehli, İbrahim konusunda ne diye çekişip tartışıyorsunuz? Tevrat da, İncil de ancak ondan sonra indirilmiştir. Yine de akıl erdirmeyecek misiniz? İşte sizler böylesiniz; hakkında bilginiz olan şeyde tartıştınız, ama hiç bilginiz olmayan bir konuda ne diye tartışıp-duruyorsunuz? Oysa Allah bilir, sizler bilmezsiniz. (Al-i İmran Suresi, 65-66)

Hz. İbrahim hakkında en doğru bilgiyi bize öğreten kaynak Kuran'dır; çünkü Kuran, Allah'ın tahrif edilmemiş olan tek kitabıdır. İnsanlar yol göstericileri olan Kuran'ı değil de, başka kaynakları rehber edinirlerse büyük bir yanılgının içine düşerler. Kuran'da detaylı olarak açıklanan bir konuyu göz ardı eden insanlar, kendi zanları ve inançları doğrultusunda konulara açıklama getirmekten çekinmezler. Halbuki iman edenler her konuda olduğu gibi, peygamberler ve soyları hakkında bir yorum yaparken de Kuran ayetlerini ve Peygamber Efendimizin sünnetini esas alırlar. Bilirler ki, insanlara doğru olmayan bilgileri öğretmeye çalışmak, özellikle de peygamberler hakkında zan ve tahminde bulunup çekişmek Allah'ın beğenmediği bir ahlaktır.

Hiç şüphesiz, Hz. İbrahim'in dini hakkındaki kesin gerçeği de yine sadece tüm insanların rehberi olan Kuran'dan öğrenebiliriz:

İbrahim, ne Yahudi idi, ne de Hıristiyandı: ancak, O hanif (muvahhid) bir Müslümandı, müşriklerden de değildi. (Al-i İmran Suresi, 67)

Allah Kuran'da Hz. İbrahim'in Yahudi veya Hıristiyan olmadığını, "hanif" bir dine mensup olduğunu kesin olarak ifade etmektedir. "Hanif" kelimesi, "Allah'ın emrine teslim olup, Allah'ın dininden hiçbir konuda caymayan, ihlaslı kişi" anlamını taşımaktadır. Hz. İbrahim'in "hanif" olarak vurgulanan özelliği, Allah'a bir ve tek olarak iman etmesi ve teslim olmasıdır.

Başka bir ayette ise Rabbimiz, Hz. Muhammed (sav)'e, Hz. İbrahim'in dinine uymasını emretmektedir:

Sonra sana vahyettik: "Hanif (muvahhid) olan İbrahim'in dinine uy. O, müşriklerden değildi." (Nahl Suresi, 123)

Allah insanlardan hanif (Allah'ı birleyen) olarak dine yönelmelerini istemektedir. İnsanın fıtratının hanif olmaya ve Rabbimize hiçbir şeyi ortak koşmamaya uygun olduğunu Allah Kuran'da açık bir şekilde vurgulamaktadır:

Öyleyse sen yüzünü Allah'ı birleyen (bir hanif) olarak dine, Allah'ın o fıtratına çevir; ki insanları bunun üzerine yaratmıştır. Allah'ın yaratışı için hiçbir değiştirme yoktur. İşte dimdik ayakta duran din (budur). Ancak insanların çoğu bilmezler. (Rum Suresi, 30)

Ayrıca birçok ayetten de anlaşıldığı üzere, "hanif" kelimesi ile ifade edilen Hz. İbrahim'in dini, özünde İslam ile aynıdır. Zaten bütün hak dinler, bozulmamış halleriyle temelde bir ve tek olan Allah'ın rızasını, rahmetini ve cennetini kazanmak üzerine kuruludur. Bu hak din, Hz. İbrahim'den sonra oğulları, torunları ve onun soyundan gelen diğer salih insanlar tarafından ayakta tutulmuştur. Örneğin Kuran'da, Hz. Yusuf'un hapishane arkadaşlarıyla yaptığı konuşmaya dikkat çekilmektedir. Hz.

Yusuf konuşurken kendisinin, ataları Hz. İbrahim ve onun neslinin dinine uyduğunu şöyle ifade etmektedir:

Atalarım İbrahim'in, İshak'ın ve Yakub'un dinine uydum. Allah'a hiçbir şeyle şirk koşmamız bizim için olacak şey değil. Bu, bize ve insanlara Allah'ın lütuf ve ihsanındandır, ancak insanların çoğu şükretmezler. (Yusuf Suresi, 38)

Hangi devirde yaşarlarsa yaşasınlar, "hanif" olan insanların, yani Müslümanların ortak özellikleri, Allah'a eşler koşmadan sadece O'nu yüceltmektir. Peygamberlerin ana görevlerinden biri ise, insanları şirkten ve din ahlakına karşı olan her türlü uygulamadan kurtarıp asıl dini yaşamaya davet etmektir. Nitekim Peygamber Efendimizin hadislerinde de insanlar "Allah'a ortak koşmaktan" men edilmektedirler:

Dedim ki, 'Ey Allah'ın Resulü, en büyük günah hangisidir?' Bana: 'Allah seni yaratmış iken, O'na ortak koşmandır.'[2]

MÖ 9 ya da 8. yüzyıldan kalma bu madalyon, Asur halkının sözde tanrılarına sapkın tapınışlarını sembolize etmektedir. Asurlular MÖ 1900-612 yılları arasında Mezopotamya'nın en güçlü devleti idiler. Türlü sapkın inanca sahip olan Asurluların en büyük putlarının adı Asshur idi.

Allah bir ayetinde de İslam'ın, Hz. İbrahim'in dini gibi kolay olduğunu bildirmektedir:

... O, sizleri seçmiş ve din konusunda size bir güçlük yüklememiştir, atanız İbrahim'in dini(nde olduğu gibi). O (Allah) bundan daha önce de, bunda (Kur'an'da) da sizi "Müslümanlar" olarak isimlendirdi; elçi sizin üzerinize şahid olsun, siz de insanlar üzerine şahidler olasınız diye. Artık dosdoğru namazı kılın, zekatı verin ve Allah'a sarılın, sizin Mevlanız O'dur. İşte, ne güzel mevla ve ne güzel yardımcı. (Hac Suresi, 78)

Ayette belirtildiği üzere, Hz. İbrahim gibi bir ve tek olan Allah'a yönelen ve dini tam anlamıyla yaşayan insanlar Kuran'da "Müslümanlar" olarak isimlendirilmektedir. "Müslüman" kelimesi, Arapçadaki "selam" kelimesinden türemiştir ve "selamete kavuşan" veya "teslim olan" anlamına gelmektedir. Müslümanlığın özü, Allah'a teslim olmak ve bu teslimiyetin verdiği selameti (güvenlik ve huzuru) yaşamaktır. Allah'ın insanlara birer hidayet önderi olarak gönderdiği peygamberleri de Rabbimize olan teslimiyetleri, gönülden bağlılıkları ve tevekkülleriyle bizlere örnektirler. Onlar her işlerinde Rabbimize yönelen, O'na sığınan, sadece O'nu dost edinen ve O'ndan yardım isteyen teslimiyetli kimselerdir. Bu nedenle de Kuran'da her biri "Müslüman" olarak isimlendirilmektedir.

Örneğin Allah Hz. Nuh'a insanlara, **"... Benim ecrim, yalnızca Allah'a aittir. Ve ben, Müslümanlardan olmakla emrolundum."** (Yunus Suresi, 72) şeklinde söylemesini vahyetmiştir. Yunus Suresi'nde Hz. Musa'nın kavmine **"... Ey kavmim, eğer siz Allah'a iman edip Müslüman olmuşsanız, artık yalnızca O'na tevekkül edin."** (Yunus Suresi, 84) şeklinde hitap ettiğini bildirir. Ve yine Kuran'da Hz. Süleyman'ın Sebe halkına **"Bana**

... O, sizleri seçmiş
ve din konusunda size bir güçlük yüklememiştir,
atanız İbrahim'in dini(nde olduğu gibi)...
(Hac Suresi, 78)

karşı büyüklük göstermeyin ve bana Müslüman olarak gelin" (Neml Suresi, 31) diye seslendiği bildirilir. Maide Suresi'nde ise Allah havarilere şu şekilde vahyetmiştir:

> **Hani Havarilere: "Bana ve elçime iman edin" diye vahy (ilham) etmiştim; onlar da: "İman ettik, gerçekten Müslümanlar olduğumuza sen de şahid ol" demişlerdi. (Maide Suresi, 111)**

Yukarıdaki ayetlerde de görüldüğü gibi, salih müminler Allah'a teslim olan, katıksız şekilde din ahlakını yaşayan, ihlas sahibi kimselerdir. Allah bu insanları "Müslüman" ismiyle şereflendirmiştir.

Hz. Yusuf'un duası ise bizlere bu konuda çok güzel bir örnektir. Allah bu duayı şöyle haber vermektedir:

> **"... Göklerin ve yerin yaratıcısı, dünyada ve ahirette benim velim Sensin. Müslüman olarak benim hayatıma son ver ve beni salihlerin arasına kat." (Yusuf Suresi, 101)**

Hz. İbrahim'in Allah'a olan coşkulu imanı, derin sevgisi, Rabbimizin bütün emirlerine gönülden boyun eğişi, itaati ve üstün ahlakı Kuran'da birçok kez vurgulanmaktadır. Bu ayetlerden bazıları şu şekildedir:

> **"Rabbimiz, ikimizi Sana teslim olmuş (Müslümanlar) kıl ve soyumuzdan Sana teslim olmuş (Müslüman) bir ümmet (ver). Bize ibadet yöntemlerini (yer veya ilkelerini) göster ve tevbemizi kabul et. Şüphesiz, Sen tevbeleri kabul eden ve esirgeyensin." (Bakara Suresi, 128)**

> **Rabbi ona: "Teslim ol" dediğinde (O:) "Alemlerin Rabbine teslim oldum" demişti. (Bakara Suresi, 131)**

Her Müslüman, Hz. İbrahim'in gösterdiği güzel ahlakı, Allah'a imanındaki samimiyeti, Allah'a olan teslimiyetindeki

ve itaatindeki derinliği örnek almalıdır. Hz. İbrahim'in tebliğ yaparken gösterdiği dirayet ve kararlılık da, kuşkusuz ki örnek alınması gereken önemli özelliklerdendir.

Ayetlerde de gördüğümüz gibi, Allah Hz. İbrahim'i tüm insanlara örnek kılmıştır. Ayetlerde Hz. İbrahim gibi diğer peygamberler de Allah'a teslim olmuş, hanif Müslümanlar olarak anılmaktadırlar. Bu dinlerin hepsi, temeli Hz. İbrahim'in dinine dayanan hak dinlerdir. Hıristiyanlık ve Yahudilik zaman içinde tahrif olmuş, Allah'ın vahyettiği zamanki hallerinden uzaklaşmışlardır. Ancak ilk vahyedildikleri dönemde hepsi, Allah'ı birleyen, şirki en büyük günah olarak kabul eden, sadece Allah'ın rızası için yaşamayı öğütleyen hak dinlerdi.

Bugün hem Yahudilerin hem de Hıristiyanların Hz. İbrahim'e gösterdikleri saygı ve sevgi ise, onları İslam ile ortak bir zeminde buluşturan önemli değerlerden biridir. Her üç İlahi dinin mensupları da, Hz. İbrahim'in insanlara gösterdiği şekilde Allah'a inanmakta ve O'na kulluk etmeyi hedeflemektedirler. Bu nedenle Hz. İbrahim ve onun hanif dini, Müslümanlar ile Kitap Ehli arasında ortak bir kelimedir. (Ancak Hıristiyanların ve Yahudilerin Hz. İbrahim'in dinini bazı yönlerden yanlış yorumladıklarını göz önünde bulundurmak gerekmektedir.) Bir Kuran ayetinde Müslümanların Kitap Ehli'ni bu ortak kelimeye davet ettikleri şöyle haber verilir:

De ki: "Ey Kitap Ehli, bizimle sizin aranızda müşterek (olan) bir kelimeye (tevhide) gelin. Allah'tan başkasına kulluk etmeyelim, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayalım ve Allah'ı bırakıp bir kısmımız (diğer) bir kısmımızı Rabler edinmeyelim." Eğer yine yüz çevirirlerse, deyin ki: "Şahid olun, biz gerçekten Müslümanlarız." (Al-i İmran Suresi, 64)

Hz. İbrahim'in, Dinini Tebliğ Etmesi

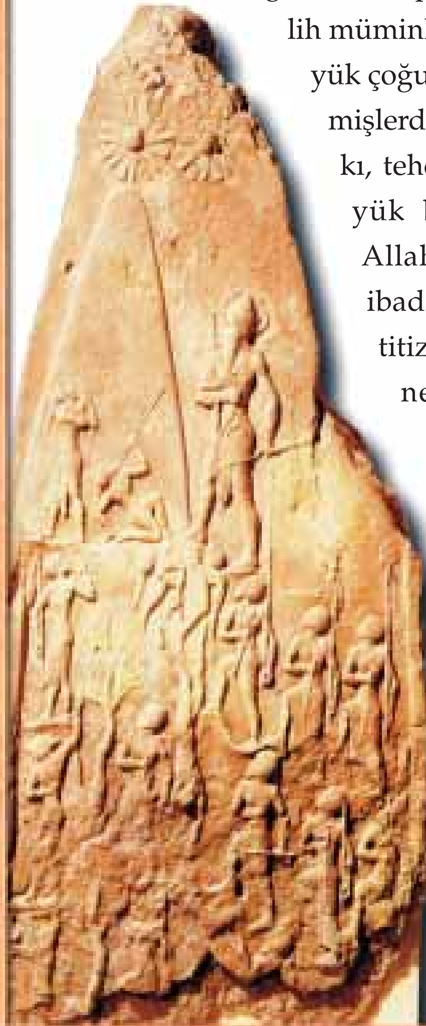
Her peygamber kendi kavmine Allah'ın emir ve yasaklarını bildirmekle görevlendirilmiştir. Nuh kavmine gönderilen Hz. Nuh, Semud kavmine gönderilen Hz. Salih, Lut kavmine gönderilen Hz. Lut, Medyen halkına gönderilen Hz. Şuayb, İsrailoğulları'na gönderilen Hz. Musa, Hz. İsa ve diğer tüm peygamberler Allah'ın mutlak varlığını insanlara anlatmış, onları din ahlakını yaşamaya çağırmışlardır. Ancak Allah'ın peygamberlik makamıyla şereflendirdiği bu kutlu insanlar kimi zaman kavimlerinin büyük çoğunluğunun inkarı ile karşılaşmışlardır. Allah'ın dinini kabul etmek istemeyen bu inkarcılar sadece kendilerine gönderilen peygamberleri reddetmekle kalmamışlar, aynı zamanda onlara karşı çok yönlü bir mücadeleye girmişlerdir. Kendilerine gelen elçileri çirkin iftiralarla, tehdit ve saldırılarla engellemeye çalışmışlardır. Hatta Allah'ın insanlara hidayet önderi olarak seçtiği bu değerli insanları yurtlarından sürmeye, tutuklamaya, öldürmeye çalışmışlardır. Allah Enfal Suresi'nde inkar edenlerin Peygamberimiz Hz. Muhammed'e kurdukları tuzakların başarısızlıkla sonuçlanacağını şu şekilde haber verir:

Hani o inkar edenler, seni tutuklamak ya da öldürmek veya sürgün etmek amacıyla, tuzak kuruyorlardı. Onlar bu tuzağı tasarlıyorlarken, Allah da bir düzen (bir karşılık) kuruyordu. Allah, düzen kurucuların (tuzaklarına karşılık verenlerin) hayırlısıdır. (Enfal Suresi, 30)

Kitabın ilk bölümünde de belirttiğimiz gibi, Hz. İbrahim'in kavmi kendi yaptıkları taştan ve tahtadan heykellere, putlara tapıyor, sadece onlara dua ediyorlardı. Atalarından gelen bu sapkın inanca körü körüne bağlanmışlardı. Hz. İbrahim ise, bu

topluma tek başına Allah'ın varlığını ve birliğini anlatacak kararlılığa ve güçlü bir imana sahipti.

Tarih boyunca birçok toplumda "çoğunluk", üstünlük anlamına gelmiştir. Bir toplumda çoğunluğun düşünce ve inancı ne yöndeyse, o düşünce ve inanç çoğu zaman doğru kabul edilmiştir. Cahiliye toplumlarında çoğunluğa karşı koymak zordur. Pek çok insan, çoğunluğun baskısı altında ezilir ve hatalı olduğunu bildiği halde pek çok düşünce ve uygulamaya boyun eğer. Ancak peygamberler ve onları izleyen salih müminler böyle değildirler. Onlar çok büyük çoğunluklara kararlılıkla karşı koyabilmişlerdir. Toplumlarından gördükleri baskı, tehdit ya da saldırılar karşısında büyük bir cesaret örneği sergileyerek Allah'ın dinine sadakat göstermişler, ibadetlerini ve Rabbimizin emirlerini titizlikle yerine getirmişlerdir. Bunun nedeni ise, her zaman sadece Allah'tan korkmuş ve O'na güvenip dayanmış olmalarıdır.

Mezopotamya'da Ay ve Güneş'e tapan topluluklar büyük bir çoğunluk oluşturuyorlardı. Agade Kralı Naram Sin'in de sözde Ay tanrısı tarafından kutsandığına ve üstün güçlere sahip olduğuna inanılıyordu. (Yanda) Ay'a secde eden sapkın Naram Sin ve onun batıl inançlara sahip putperest halkına ait bir zafer yazıtı görülmektedir.

Hz. İbrahim de bütün putperest kavmini tek başına karşısına almıştır. Rabbimizin **"Gerçek şu ki, İbrahim tek başına bir ümmetti."** (Nahl Suresi, 120) şeklinde övdüğü Hz. İbrahim'in karşısına aldığı kişilerin arasında kendi babası da bulunmaktadır. O, elleriyle yonttukları taş ve tahta parçalarından ibaret olan putların hiçbir zaman ilahlık vasfına sahip olamayacağını, tek ilahın Allah olduğunu sabırla anlatmıştır. Tüm topluma bu şekilde karşı gelerek, dinlerinin batıl olduğunu anlatması ve düşmanlık gösteren insanlarla güzellikle mücadele etmesi, Hz. İbrahim'in Allah'a olan güçlü imanını, tevekkülünü, teslimiyetini, samimiyetini ve üstün karakterini tüm açıklığıyla gözler önüne sermektedir. Hz. İbrahim Allah'a olan güçlü imanı sayesinde cesur ve kararlı bir kişidir. Kavmine söylediği şu sözlerde, onun cesur karakteri açıkça görülmektedir:

> **Kavmi onunla çekişip-tartışmaya girdi. Dedi ki: "O beni doğru yola erdirmişken, siz benimle Allah konusunda çekişip-tartışmaya mı girişiyorsunuz? Sizin O'na şirk koştuklarınızdan ben korkmuyorum, ancak Allah'ın benim hakkımda bir şey dilemesi başka. Rabbim, ilim bakımından herşeyi kuşatmıştır. Yine de öğüt alıp-düşünmeyecek misiniz? Hem siz, O'nun haklarında hiçbir delil indirmediği şeyleri Allah'a ortak koşmaktan korkmazken, ben nasıl sizin şirk koştuklarınızdan korkarım? Şu halde 'güvenlik içinde olmak bakımından' iki taraftan hangisi daha hak sahibidir? Eğer bilebilirseniz." (Enam Suresi, 80-81)**

Hz. İbrahim'in kavmine yaptığı tebliğde, onun Allah'a olan derin ve coşkulu imanının çok güzel örnekleri görülmektedir. Hz. İbrahim, Rabbimizin ona verdiği üstün kavrayış ve hikmet sayesinde son derece etkileyici konuşmalar yapmış, çok hikmetli örnekler vermiştir. Eğer hikmet gözüyle değerlendirilirse Müslümanlar bu tebliğ yöntemlerinden günümüzde de istifade

Ey peygamber,
Rabbinden sana indirileni tebliğ et.
Eğer (bu görevini) yapmayacak olursan,
O'nun elçiliğini tebliğ etmemiş olursun...
(Maide Suresi, 67)

edebilir, insanları Allah'a iman etmeye Hz. İbrahim'in yöntemiyle davet edebilirler. Bu nedenle ilerleyen sayfalarda Hz. İbrahim'in tebliğindeki hikmetli açıklamalarından bazılarını inceleyeceğiz.

Hz. İbrahim'in Babasına Yaptığı Tebliğ

Tebliğ yapmak, yani diğer insanları Allah'a bir ve tek olarak iman etmeye davet etmek, her Müslümanın sorumluluklarındandır. Bu ibadet, Kuran'da "iyiliği emredip kötülükten menetmek" olarak ifade edilir. Bu salih amelin de temelinde, insanların "uyarılıp korkutulmaları", yani Allah'ın tüm kainatı yoktan var ettiği, her insanın Rabbimize karşı sorumlu olduğu ve ahiret gününde mutlaka Allah'a hesap vereceği, dünya işlerinin karşılığını ahirette göreceği gibi çok önemli gerçeklerin bildirilmesi ve hatırlatılması vardır.

Ancak bir kişiyi Kuran'da kastedilen anlamda uyarıp-korkutabilecek olanlar, sadece Allah'a samimi olarak iman eden, O'ndan içli bir saygıyla korkup sakınan, ihlas sahibi Müslümanlardır. Allah onlara doğruyu yanlıştan ayırma gücü, hikmet ve akıl vermiştir. Konuşulan kişinin karakterine, ruh haline ve hayata bakış açısına göre anlatım yapılması, sözün en güzel şekilde söylenmesi, karşı tarafın verdiği tepkilerin çok iyi değerlendirilmesi ve bu tepkilere göre yeni yöntemler izlenmesi gerekir. Bir kişiye dahi tebliğde bulunmak ciddi bir çaba gerektirirken, tüm toplumu uyarmak ve hatta Kuran'da bahsedildiği gibi "babaları uyarılmamış kavimlere", yani din ahlakından uzak yaşam süren, bilgisiz kitlelere dini anlatmak oldukça ağır bir sorumluluktur. Allah bir ayetinde tebliğin "hikmetle ve güzel öğütle" yapılmasını şöyle emreder:

... Allah'tan başka şahitlerinizi çağırın. Ama yapamazsanız -ki kesin olarak yapamayacaksınız- bu durumda kafirler için hazırlanmış ve yakıtı insanlar ile taşlar olan ateşten sakının.
(Bakara Suresi, 23-24)

Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle çağır ve onlarla en güzel bir biçimde mücadele et. Şüphesiz senin Rabbin yolundan sapanı bilendir ve hidayete ereni de bilendir. (Nahl Suresi, 125)

Her Müslüman, Allah'ın varlığını ve Kuran ahlakının güzelliklerini mutlaka diğer insanlara da anlatıp tavsiye etmekle yükümlüdür. Allah Kuran'da bunun yöntemlerini de öğretmiştir. Kuran ayetlerinde iman edenlerin öncelikle yakınlarını Allah'a ve ahiret gününe iman etmeye davet etmelerini bildirmiştir. Rabbimiz ayetlerinde şu şekilde buyurmaktadır:

Allah ile beraber başka bir ilaha yalvarıp-yakarma, sonra azaba uğratılanlardan olursun. (Öncelikle) En yakın hısımlarını (aşiretini) uyar. (Şuara Suresi, 213-214)

Hz. İbrahim'in babasına yaptığı tebliğ, bu konuya örnektir. Hz. İbrahim babasına putlara tapınmanın Allah'a ortak koşmak anlamına geldiğini ve insanın bir tek Allah'a kulluk etmesi gerektiğini çok hikmetli bir biçimde anlatmıştır.

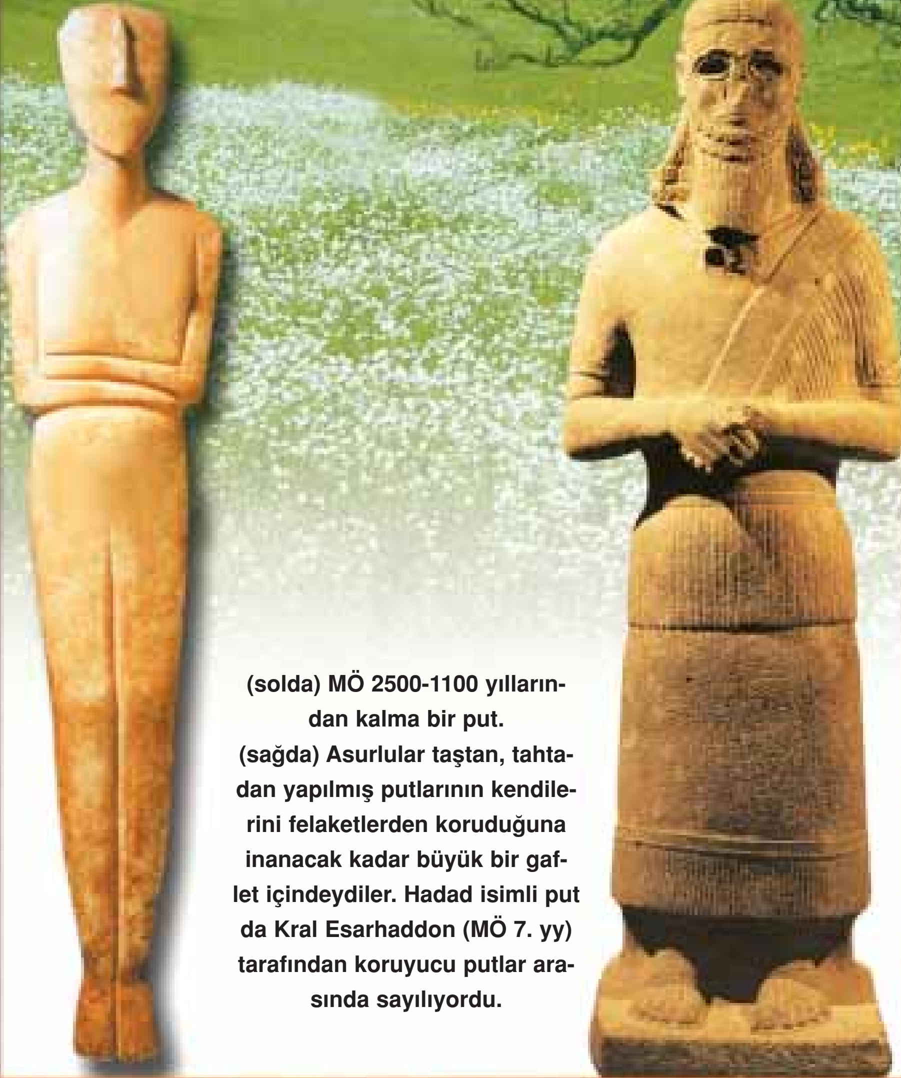
Allah Kuran'da Hz. İbrahim'in babası Azer'e yaptığı tebliği şu ayetlerle anlatmaktadır:

Hani İbrahim, babası Azer'e (şöyle) demişti: "Sen putları ilahlar mı ediniyorsun? Doğrusu, ben seni ve kavmini apaçık bir sapıklık içinde görüyorum." (Enam Suresi, 74)

Hani babasına demişti: "Babacığım, işitmeyen, görmeyen ve seni herhangi bir şeyden bağımsızlaştırmayan şeylere niye tapıyorsun? "Babacığım, gerçek şu ki, bana, sana gelmeyen bir ilim geldi. Artık bana tabi ol, seni düzgün bir yola ulaştırayım." (Meryem Suresi, 42-43)

Hz. İbrahim'in babasına yaptığı tebliğde iman edenlerin örnek alması gereken en önemli hususlardan biri, inkar eden kişi ne kadar kibirli ve zorlu olursa olsun, ona Allah'ın emir ve

Onun kendilerine bir sözle cevap vermediğini ve onlara bir zarar veya fayda sağlamaya gücü olmadığını görmüyorlar mı? (Taha Suresi, 89)

(solda) MÖ 2500-1100 yıllarından kalma bir put.
(sağda) Asurlular taştan, tahtadan yapılmış putlarının kendilerini felaketlerden koruduğuna inanacak kadar büyük bir gaflet içindeydiler. Hadad isimli put da Kral Esarhaddon (MÖ 7. yy) tarafından koruyucu putlar arasında sayılıyordu.

tavsiyeleri anlatılırken sabırlı davranılması ve güzel bir anlatım yapılması gerektiğidir.

Hz. İbrahim'in bu tutumu aynı Hz. Musa'nın Firavun'a tebliğindeki tutumu gibidir. Hz. Musa da, Allah'ın **"Ona yumuşak söz söyleyin, umulur ki öğüt alıp-düşünür veya içi titrer-korkar."** (Taha Suresi, 44) emri gereği Firavun'a tebliğ yaparken ılımlı ve yumuşak bir üslup kullanmıştır.

Hz. İbrahim'in babasına yaptığı tebliği ve babasının verdiği karşılığı Allah ayetlerinde şöyle haber verir:

"Babacığım, şeytana kulluk etme, kuşkusuz şeytan, Rahman (olan Allah)a başkaldırandır."

"Babacığım, gerçekten ben, sana Rahman tarafından bir azabın dokunacağından korkuyorum, o zaman şeytanın velisi olursun."

(Babası) Demişti ki: "İbrahim, sen benim ilahlarımdan yüz mü çeviriyorsun? Eğer bir son vermeyecek olursan, andolsun, seni taşa tutarım; uzun bir süre benden uzaklaş, git."

(İbrahim:) "Selam üzerine olsun, senin için Rabbimden bağışlanma dileyeceğim, çünkü, O, bana pek lütufkardır" dedi. "Sizden ve Allah'tan başka taptıklarınızdan kopup-ayrılıyorum ve Rabbime dua ediyorum. Umulur ki, Rabbime dua etmekle mutsuz olmayacağım." (Meryem Suresi, 44-48)

Hz. İbrahim ve babası arasında geçen bu konuşmalar bizler için çok önemli hikmetler içermektedir. Öncelikle Hz. İbrahim'in son derece cesur ve tevekküllü tavrı dikkat çekicidir. Hz. İbrahim ölüm pahasına da olsa Allah'ın emrini yerine getirmiş ve babasını hidayete davet etmiştir. Babasının sevgisini, yardımını, imkanlarını kaybetmeyi göze almış, onun tehditlerini önemsememiş ve kendisine "benden uzaklaş, git" demesine kar-

şılık, çok büyük bir tevekkül ve sabır göstermiştir. Allah'ın kendisine yardım edeceğini ve doğru yolu göstereceğini bilmiş, bunun verdiği rahatlık ve güven içinde davranmıştır. Yaşadığı evden haksız yere uzaklaştırılmasının üzerine hemen Allah'a dua etmesi ve O'nun duasına icabet edeceğine güvenmesi, bir Müslümanın sahip olması gereken örnek tevekkül ve ihlası göstermektedir. Dahası, Hz. İbrahim, kendisine karşı bu kadar düşmanca davranan babasına karşı çok güzel bir ahlak göstermiş, ılımlı üslubunu korumuş ve ona "babacığım" diye hitap etmeyi sürdürmüştür. Bu, her Müslümanın örnek alması gereken çok üstün bir ahlak özelliğidir. O, babasına büyük bir şefkat ve itidalle yaklaşmış, onu mütevazi bir biçimde hidayete çağırmış, ama babası inkarda direnince hemen Allah'a sığınıp babasından uzaklaşmıştır. Hz. İbrahim'in bu tavrı, bir Müslümanın diğer insanlara bakışındaki tek ölçünün Allah'ın rızası olması, "Allah için sevmek ve Allah için buğz etmek (hoşlanmamak)" olması gerektiğini göstermektedir. Allah her Müslümanın sahip olması gereken bu vasfı ayetlerde şöyle haber verir:

> **Kendilerine onların gerçekten çılgın ateşin arkadaşları oldukları açıklandıktan sonra -yakınları dahi olsa- müşrikler için bağışlanma dilemeleri peygambere ve iman edenlere yaraşmaz. İbrahim'in babası için bağışlanma dilemesi, yalnızca ona verdiği bir söz dolayısıyla idi. Kendisine, onun gerçekten Allah'a düşman olduğu açıklanınca ondan uzaklaştı. Doğrusu İbrahim, çok duygulu, yumuşak huyludu. (Tevbe Suresi, 113-114)**

Hz. İbrahim ile babası Azer arasındaki konuşmalarda dikkat çekici olan bir diğer husus, Azer'in şirk dinine olan şiddetli bağlılığıdır. Öyle ki, bu bağlılık kendi kanından olan ve yıllarca büyütüp, yanında tuttuğu ve kendisine karşı da son derece saygılı davranan oğlunu ölüm ile tehdit etmesine kadar var-

maktadır. Hz. İbrahim'in, Azer tarafından böylesine ağır bir şekilde tehdit edilmesinin tek sebebi, onun yalnızca Allah'a ibadet etmesi ve kavminin şirk dinini reddetmesidir. Azer, oğlu Hz. İbrahim'i "taşa tutmakla" tehdit edecek kadar azgınlaşmıştır. Bu durum, inkarcıların zalim, tahammülsüz ve baskıcı karakterinin bir örneğidir.

... İğrenç bir pislik olan putlardan kaçının,
yalan söz söylemekten de kaçının.
Allah'ı birleyen (Hanif)ler olarak,
O'na (hiçbir) ortak koşmaksızın...

Hz. İbrahim'in Öğüt Verdiği İnkarcı

Kuran'da, Hz. İbrahim'in insanları Allah'a iman etmeye davet ederken karşılaştığı azgın bir hükümdardan bahsedilmektedir. Tarihi kaynaklarda "Nemrud" olarak anılan bu inkarcı ile Hz. İbrahim arasında önemli bir konuşma geçmiştir:

... Kim Allah'a ortak koşarsa, sanki o gökten düşmüş de onu bir kuş kapıvermiş veya rüzgar onu ıssız bir yere sürükleyip atmış gibidir. (Hac Suresi, 30-31)

Geceyi, gündüzü, Güneş'i ve Ay'ı sizin emrinize verdi; yıldızlar da O'nun emriyle emre hazır kılınmıştır. Şüphesiz bunda, aklını kullanabilen bir topluluk için ayetler vardır. (Nahl Suresi, 12)

Allah, kendisine mülk verdi, diye Rabbi konusunda İbrahim'le tartışmaya gireni görmedin mi? Hani İbrahim: "Benim Rabbim diriltir ve öldürür" demişti; o da: "Ben de öldürür ve diriltirim" demişti... (Bakara Suresi, 258)

Ayette belirtildiği üzere mal, mülk ve iktidarından dolayı böbürlenen bu kişi, Hz. İbrahim'le tartışmaya girerek kendisinin de yaratma vasfına sahip (Allah'ı tenzih ederiz.) olabileceği gibi büyük ve akılsızca bir iftirada bulunmuştur. Malıyla, mülküyle övünen bu kişi kendini ilahlaştırmakta, Allah'ı inkar etmektedir. Kibirinden dolayı Allah'ın tüm kainat üzerindeki güç ve kudretini görmek istememektedir.

İnkarcı kişi -tarihi kaynaklara göre Nemrud- kendisine Allah'ın varlığını ve birliğini tebliğ eden Hz. İbrahim ile tartışmaya girer. Allah'a karşı büyüklenen bu kişiye Hz. İbrahim'in verdiği cevap ise, son derece hikmetli ve akılcıdır:

... "Şüphe yok, Allah Güneş'i doğudan getirir, sen de onu batıdan getir" deyince, o inkarcı böylece afallayıp kalmıştı. Allah, zalimler topluluğunu hidayete erdirmez. (Bakara Suresi, 258)

Allah'ın varlığını ve kudretini insanlara anlatan peygamberler her zaman bu örnekteki gibi hikmetli ve akılcı anlatımlar kullanmışlardır. Allah'a olan samimi imanları onların tebliğlerini etkili kılmış, inkarcıların sapkın bakış açıları bu şekilde geçersiz hale gelmiştir. Kendilerini doğru yolda zanneden, mallarına, güçlerine ve şirk koştukları putlarına güvenen inkarcılar ise, iman edenler karşısında her açıdan çok çaresiz kalmışlardır. Çünkü Allah'ın mükemmel yaratışını ve sonsuz gücünü anlatan iman sahipleri karşısında batıl inançlarının savunmasını yapabilmeleri mümkün değildir. Onlar her zaman yenilmeye, ayetteki ifadeyle "afallamaya", cevapsız kalmaya mahkumdurlar.

Hz. İbrahim'in verdiği cevapta dikkat çeken bir diğer yön ise, onun samimiyeti ve doğallığıdır. İçten gelen, samimi bir anlatım şekli Allah'ın izni ile her zaman insanların kalplerine ve vicdanlarına etki eder. Çünkü Allah'ın varlığı apaçıktır ve mümin bu kesin gerçeği içinden geldiği gibi doğal bir üslupla anlatır. Ancak bu anlatım karşısında etkilenseler dahi, insanların bir bölümü şeytanın etkisine kapılarak inkarda ısrar ederler. Genellikle dinden uzak yaşayan bu insanlar, Hz. İbrahim ile tartışmaya giren kişi gibi zenginliğin, güzelliğin veya mevkinin kendi çabalarının bir ürünü olduğunu düşünerek kibirlenirler. Kendilerine haksız bir üstünlük payesi vererek Allah'ın büyüklüğünü unuturlar. Şeytan onları sahip oldukları güç ve iktidarı kullanarak kibire sürükler. Bu şekilde Allah'a kulluk etmelerini engellemek ister.

Müminler de tebliğ yaparken birçok insanla karşılaşırlar. Bunların çoğu, büyüklenerek Allah'ın gücünü ve kudretini hakkıyla göremez. Bu durumda Müslümanların yapmaları gerekenlerden biri, Hz. İbrahim gibi onların kibirlerini ortadan kaldıracak, Allah'ın karşısında ne kadar aciz olduklarını kendilerine hissettirecek örnekler vermek olmalıdır. Bunun sonucunda inkar eden kişi artık kibirlenmesinin, malı ile övünmesinin Allah'ın gücü karşısında hiçbir önemi olmadığını anlayacaktır. Kendi güç ve kudretinin sınırlı olduğunu, ölümü ile birlikte herşeyin yok olacağını, Allah'ın ise tek mutlak güç olduğunu vicdanı ile hissedecektir.

Hz. İbrahim'in, kendisiyle tartışmaya giren kişiye karşı kullanmış olduğu anlatım şekli, tebliğde akılcı, hikmetli ve sonuca yönelik konuşmanın ne kadar önemli olduğunu da göstermektedir. Müslüman, hiçbir zaman tartışmaya dayalı ve sonuç getirmeyecek konuşmalara girmemelidir. Aksine her za-

Her nefis ölümü tadıcıdır. Kıyamet günü elbette ecirleriniz eksiksizce ödenecektir. Kim ateşten uzaklaştırılır ve cennete sokulursa, artık o gerçekten kurtuluşa ermiştir. Dünya hayatı, aldatıcı metadan başka bir şey değildir. (Al-i İmran Suresi, 185)

man için karşı tarafın psikolojik durumunu ve mantık örgüsünü tahlil ederek, onun batıl inançlarını ortadan kaldıracak, ona Allah'ın varlığını gösterecek etkileyici ve akılcı izahlar kullanmalıdır. Bu etkili ve hikmetli anlatım şekline ise, ancak imanda derinleşmiş, Allah'ın ayetlerini uygulamada titiz davranan ve Allah'tan çok korkan insanların sahip olabilecekleri açıktır. Çünkü hikmet Allah'ın bir lütfudur ve onu Allah'tan talep etmek gerekir.

Allah bir ayette **"Kime dilerse hikmeti ona verir; şüphesiz kendisine hikmet verilene büyük bir hayır da verilmiştir..."** (Bakara Suresi, 269) şeklinde buyurarak, bu sırrı bizlere haber vermektedir.

Allah'a itaat edin, peygambere de itaat edin ve sakının. Eğer yüz çevirirseniz, bilin ki, elçimize düşen, ancak apaçık bir tebliğdir. (Maide Suresi, 92)

Hz. İbrahim'in Kavmine Yaptığı Tebliğ

Bir Müslüman, inkar ya da gaflet içindeki bir insana nasıl tebliğ yapmalıdır? Onu dine nasıl davet etmelidir? Allah Kuran'da tebliğ ibadetinin, iyi düşünülmüş yöntemler ve üsluplarla yürütülmesi gerektiğine işaret etmektedir. Tebliğin tek bir yöntemi yoktur. Yöntem, karşıdaki kişinin durumuna, içinde bulunduğu şartlara, düşüncelerine ve inançlarına göre değişir. Örneğin Allah ayetlerinde, Hz. Nuh'un insanlara Kendi varlığını hem **"açıkça ilan"** ettiğinden, hem de **"gizli gizli yollarla"** anlattığından, onları dine yöneltecek dolaylı yöntemler kullandığından bahsetmektedir. (Nuh Suresi, 9)

Hz. İbrahim'in kendi kavmine yaptığı tebliğde de çok önemli örnekler bulunmaktadır. Onun en dikkat çekici yöntemlerinden biri, kavmine Allah'ı anlatırken onların vicdanlarını harekete geçirecek, onları düşündürecek yöntemler izlemesidir. Onlara sorular sorarak düşünmelerini sağlamış ve böylece içinde bulundukları sapkınlığı ispat etmiştir. Taptıkları sahte ilahların şuursuz birer tahta ve taş parçasından ibaret olduğunu onlara göstermiş, ince bir planla onların da aklen ve kalben buna ikna olmalarını sağlamıştır. Kavminin asırlardır içinde yaşadığı şirk sistemini bu tebliğ yöntemiyle çökertirken, onlara Allah'ın varlığını ve birliğini de açıklamıştır. Allah Kuran'da Hz. İbrahim'in tebliğini şöyle bildirir:

> **Gece, üstünü örtüp bürüyünce bir yıldız görmüş ve demişti ki: "Bu benim Rabbimdir." Fakat kayboluverince: "Ben kaybolup-gidenleri sevmem" demişti. Ardından Ay'ı, doğar görünce: "Bu benim Rabbim" demiş, fakat o da kayboluverince: "Andolsun" demişti, "Eğer Rabbim beni doğru yola erdirmezse gerçekten sapmışlar topluluğun-**

dan olurum." Sonra Güneş'i doğar görünce: "İşte bu benim Rabbim, bu en büyük" demişti. Ama o da kayboluverince, kavmine demişti ki: "Ey kavmim, doğrusu ben sizin şirk koşmakta olduklarınızdan uzağım. Gerçek şu ki, ben bir muvahhid olarak yüzümü gökleri ve yeri yaratana çevirdim. Ve ben müşriklerden değilim." (Enam Suresi, 76-79)

Hz. İbrahim'in bu ayetlerde belirtilen Ay, Güneş ve yıldızlar hakkındaki yorumları, kendisinin gerçek düşünceleri değil, kavmine yönelik bir tebliğ yöntemi gibi gözükmektedir. (En doğrusunu Allah bilir.) Çünkü gece vakti gördüğü yıldızların ve Ay'ın kısa bir zaman sonra (Güneş'in doğmasıyla) yok olacağını, Güneş'in ise doğduktan sonra tekrar batacağını elbette Hz. İbrahim de bilmektedir. Ancak müşrik olan kavmi akıl ve muhakemeden yoksun olduğu için, Hz. İbrahim böyle aşamalı bir anlatım yöntemi tercih etmiş olabilir.

Kitabın ilk bölümünde de üzerinde durduğumuz gibi, o

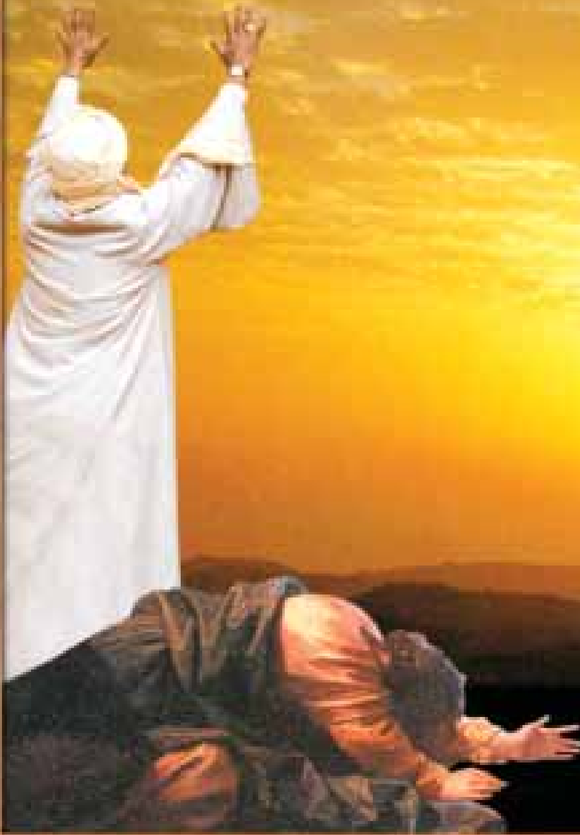

dönemin putperest toplumları kendi yaptıkları heykellerin yanı sıra Güneş, Ay gibi gök cisimlerine de tapınmaktaydılar. İşte bu nedenle Hz. İbrahim onların ilahlık atfettikleri bu cisimlerin neden ilah olamayacaklarını, onlara soru-cevap yoluyla açıklamak istemiş olabilir. Bunun için önce yıldızları bir ilah olarak göstermiş, kavminin dikkatini onlara çekmiş, ardından bunların aslında bir ilah olamayacağını Allah'ın kendisine ilham ettiği şekilde ispat etmiştir. Hz. İbrahim'in söylediği **"Ben kaybolup-gidenleri sevmem"** ifadesi de yine kavmine yönelik önemli bir mesajdır: Bu şekilde, "ilah" vasfına sahip olan varlığın, asla ölmeyen ve yok olmayan bir varlık olduğunu dolaylı olarak anlatmıştır. (En doğrusunu Allah bilir.) Nitekim bunlar, Rabbimizin "Baki" (devam eden, fani olmayan) ve "Kaim" (idare edip ayakta tutan) sıfatlarıdır.

Hz. İbrahim bunun ardından, aynı yöntemi, kavminin sözde ilahlarından biri olan Ay için kullanmış ve Ay'ın bir ilah olmayacağını onlara yine akılcı bir yolla göstermiş olabilir. Daha sonra aynı mantığı Güneş için de kullanmış ve bu arada özellikle Güneş'in "en büyük" olduğuna dikkat çekmiş olabilir. Böylece, kavminin ilah olarak edinmesi muhtemel olan en büyük maddi varlığı da devreden çıkarmıştır. Güneş'in ötesinde, kavminin görebileceği daha büyük bir maddi varlık yoktur ve dolayısıyla bunun bir ilah olmadığının anlatılması, şirk sistemine önemli bir darbedir.

Hz. İbrahim, en sonunda da **"ben müşriklerden değilim"** sözleri ile tüm bunları Allah'ın yarattığını, O'nun tek gerçek ilah olduğunu ve kendisinin de Allah'a şirk koşmadan iman ettiğini açıklamıştır. Hz. İbrahim'in bu sözlerinden onun şirk sistemini çok yakından bildiği anlaşılmaktadır. O, tüm bu örnekleri bir tebliğ yöntemi olarak vermiş ve bu şekilde onların bozuk mantıkla-

"Onu ve kavmini, Allah'ı bırakıp da
Güneş'e secde etmektelerken buldum,
şeytan onlara yaptıklarını süslemiştir,
böylece onları (doğru) yoldan alıkoymuştur..."
(Neml Suresi, 24)

rını, sapkınlıklarını ortaya çıkarmak istemiştir. Nitekim ayetlerden büyük bir azgınlık içindeki kavminin onunla tartışmaya çalıştığı anlaşılmaktadır:

Kavmi onunla çekişip-tartışmaya girdi. Dedi ki: "O beni doğru yola erdirmişken, siz benimle Allah konusunda çekişip-tartışmaya mı girişiyorsunuz? Sizin O'na şirk koştuklarınızdan ben korkmuyorum, ancak Allah'ın benim hakkımda bir şey dilemesi başka. Rabbim, ilim bakımından herşeyi kuşatmıştır. Yine de öğüt alıp-düşünmeyecek misiniz?" (Enam Suresi, 80)

Hz. İbrahim kavmine tebliğ yaparken Allah'ın ilhamıyla hareket etmiştir. İzlediği yöntemlerden, verdiği örneklerden Hz. İbrahim'in Allah'ın vahyi ile hareket ettiği anlaşılmaktadır. Allah **"Bu, İbrahim'e, kavmine karşı verdiğimiz delilimizdir. Biz, dilediğimizi derecelerle yükseltiriz. Şüphesiz senin Rabbin, hüküm ve hikmet sahibidir, bilendir."** (Enam Suresi, 83) ayetiyle Hz. İbrahim'e kavmine karşı deliller verdiğini haber vermektedir.

Hz. İbrahim'in kullandığı bu tebliğ yöntemi, tüm Müslümanlar için örnektir. Bir mümin de tebliğ yaparken karşı tarafın çürük ve temelsiz fikirlerini birer birer çökertmeli ve bunun kesin delillerini ortaya koymalıdır. Bunun arkasından da tebliğ yaptığı kişileri Allah'a iman etmeye ve yalnızca O'na kulluk etmeye davet etmelidir. Eğer bir insanın kendisine put edindiği kavramlar yıkılmaz ve bu kavramları şirk koşmasına neden olan mantıklar ortadan kaldırılmazsa, o kişinin Allah'a gerçek anlamda iman etmesi ve gerçek anlamda Müslüman olması zorlaşır. Putların yıkılması, örneğin insanların kapıldıkları batıl ideolojilerin, felsefelerin veya birtakım maddi varlıkların terk edilmesi, gerçek imanın şartıdır.

Hz. İbrahim'in tebliğinden onun Allah'a olan sevgisi, coşkulu imanı ve Allah'ın emirlerini uygulamadaki titizliği açık

bir şekilde anlaşılmaktadır. Kavmine ve babasına yönelik yaptığı bir diğer tebliğ yöntemi de onun Allah'ın seçip beğendiği ve insanlara üstün kıldığı, kutlu bir insan olduğunu bizlere en güzel şekilde göstermektedir. Allah ayetlerde şu şekilde bildirmektedir:

> **Onlara İbrahim'in haberini de aktar-oku: Hani babasına ve kavmine: "Siz neye kulluk ediyorsunuz?" demişti. Demişlerdi ki: "Putlara tapıyoruz, bunun için sürekli onların önünde bel büküp eğiliyoruz." Dedi ki: "Peki dua ettiğiniz zaman onlar sizi işitiyorlar mı? Ya da size bir yararları veya zararları dokunuyor mu?" "Hayır" dediler. "Biz atalarımızı böyle yaparlarken bulduk." (İbrahim) Dedi ki: "Şimdi neye tapmakta olduğunuzu gördünüz mü? Hem siz hem de eski atalarınız?" (Şuara Suresi, 69-76)**

Yukarıdaki ayetlerde de görüldüğü gibi, Hz. İbrahim kavmine putlara tapmanın ne kadar büyük bir sapkınlık ve akılsızlık olduğunu çeşitli yöntem ve örneklerle anlatmıştır. Ancak kavminin bu hatırlatmalara karşı verdiği tek

Bu heykelde Hammurabi, sapkın inançlarının bir gereği olarak sözde Sümer Güneş tanrısı Shamash'ı temsil eden bir put önünde saygı gösterisinde bulunurken görülmektedir.

Göklerin ve yerin gaybı Allah'ındır,
bütün işler O'na döndürülür; öyleyse
O'na kulluk edin ve O'na tevekkül edin...
(Hud Suresi, 123)

cevap, "biz bunu atalarımızdan gördük" olmuştur. Önceki bölümde de üzerinde durduğumuz gibi bu cevap cahiliye toplumunda çok sık rastlanan, batıl inançları meşrulaştırmak için kullanılan, alışıldık bir cevaptır. Ve hak dinin karşısında hiçbir dayanağı yoktur. Bu ayetlerin devamında Hz. İbrahim, kavmini Allah'a iman etmeye davet etmekte ve onlara Rabbimizi tanıtmaktadır:

"İşte bunlar gerçekten benim düşmanımdır; yalnızca Alemlerin Rabbi hariç; Ki beni yaratan ve bana hidayet veren O'dur; Bana yediren ve içiren O'dur; Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur; Beni öldürecek sonra diriltecek olan da O'dur; Din (ceza) günü hatalarımı bağışlayacağını umduğum da O'dur;" (Şuara Suresi, 77-82)

Ayetlerde de görüldüğü gibi, Hz. İbrahim'in kavmi şirk koştukları putlarına tapınmakta kararlı olduklarını sürekli tekrarlamaktadırlar. Hz. İbrahim ise onlara Rabbimizi en güzel sıfatlarıyla överek karşılık vermektedir. Allah kainatta bulunan canlı ya da cansız tüm varlıkları, yoktan var edendir. Dünya üzerindeki tüm nimetleri insanların hizmetine veren, onlara saymakla bitiremeyecekleri kadar eşsiz güzellikleri bahşedendir. İnsanın dünyaya gelişi, büyümesi, yemesi, içmesi, yürümesi, hareket etmesi, konuşması, gülmesi, kısacası tüm hayatı Allah'ın dilemesiyle gerçekleşmektedir. Hz. İbrahim'in de ayetlerde bildirdiği gibi, insan hastalandığı zaman ona şifayı veren, iyileştirip, eski sağlıklı haline kavuşturan alemlerin Rabbi olan Allah'tır. Allah izin vermedikçe ne ilaçların ne de doktorların insanlara şifa vermesi mümkün değildir.

İnsanı var ettiği gibi eceli geldiği zaman canını alacak olan da Allah'tır. İnsan daha dünyaya gelmeden önce kaç yıl, kaç gün, kaç saat, hatta kaç saniye hayatta kalacağı Allah katında belirlenmiştir. İnsanın hayatı boyunca başına gelecek olan her detay, söyleyeceği her söz, yapacağı her hareket kaderinde yazılmıştır. İnsan

Allah'ın takdir ettiği kaderinin dışında tek bir hareket yapmaya ya da tek bir söz söylemeye güç yetiremez.

Allah dünya hayatını insanlara bir deneme olarak yaratmıştır. İnsanlara bir hidayet önderi olarak elçilerini göndermiş, hidayet rehberi olarak da ayetlerini vahyetmiştir. Her insan ahiret gününde hayatı boyunca yaptıklarıyla hesaba çekilecektir. Rabbimize iman eden, O'ndan korkup sakınan, Allah'ın emir ve yasaklarına titizlikle uyan, tüm hayatını O'nun rızasını, rahmetini umarak salih amelle geçiren iman sahipleri eşsiz nimetlerle karşılaşacaklardır. Allah kullarına karşı çok merhametli, çok bağışlayıcı ve çok şefkatli olandır. Allah hesap gününde iman eden kullarının kötülüklerini örteceğini, onların hatalarını bağışlayacağını ve onlara sonsuz cennet nimetleriyle karşılık vereceğini vaat etmiştir.

Burada çok önemli bir konuyu daha hatırlatmakta fayda vardır: İnsanın tebliğ yaparak diğer insanları hidayete eriştirme gücü yoktur. Tebliğ mümin için bir ibadettir. Bu ibadetin karşılığında, kendisine tebliğ yapılan kişinin iman edip etmemesi tamamen Allah'ın hidayet vermesine bağlıdır. Allah nasip etmezse hiç kimse iman edemez. Nitekim Hz. İbrahim'in Allah'a olan imanından aldığı güçle yaptığı bu tebliğe karşılık, Allah'tan korkmayan, vicdanlarının sesini dinlemeyen ve akletme yeteneğinden yoksun olan kavmi, inkarda ısrarcı davranmıştır. Ayrıca iman etmeyi kabul etmemekle kalmayıp, aynı zamanda daha da azgınlaşarak Hz. İbrahim'i ölümle tehdit etmişlerdir. Hatta, biraz sonra inceleyeceğimiz gibi, Hz. İbrahim'i ateşe atmaya kalkmışlardır. İşte bu nedenle şu gerçek unutulmamalıdır: İman eden bir kişi çevresindeki insanları ihlasla ve kararlılıkla Allah'a iman etmeye davet etmeli, ancak onların iman etmemelerinden dolayı bir üzüntüye kapılmamalıdır.

Rabbimiz bir ayetinde **"... Hak Rabbinizdendir; artık dileyen iman etsin, dileyen inkar etsin..."** (Kehf Suresi, 29) şeklinde buyurmakta ve Peygamberimiz (sav)'e **"Onlar mü'min olmayacaklar diye neredeyse kendini kahredeceksin (öyle mi?)"** (Şuara Suresi, 3) şeklinde bildirmektedir. Allah Yusuf Suresi'nde şu şekilde buyurmaktadır:

> **Sen şiddetle arzu etsen bile, insanların çoğu iman edecek değildir. Oysaki sen buna karşı onlardan bir ücret de istemiyorsun. O, alemler için yalnızca bir 'öğüt ve hatırlatmadır.' (Yusuf Suresi, 103-104)**

Hz. İbrahim'in kavminin, içinde bulundukları sistemin saçma olduğunu vicdanen görmelerine rağmen inkarda diretmelerinin sebeplerinden biri, menfaatlerine olan düşkünlükleridir. Yaşamakta oldukları şirk sistemi, onlara çeşitli dünyevi menfaatler sağlamaktadır ve bu kurulu düzenin değişmesi onların çıkarları ile çatışmaktadır. (Aynen Mekke'deki putlar sayesinde büyük ticari karlar elde eden Mekke liderlerinin, Peygamber Efendimizin tebliğine karşı çıkmaları gibi.) Bu, gerçekte Allah'ın peygamberleri için takdir ettiği bir kanundur. Kuran'da belirtildiği üzere, her dönemde gönderilen elçilere karşı çıkılmış; peygamberler ölüm ile tehdit edilmiş ve asılsız iftiralara uğramışlardır. Bu mübarek, kıymetli insanlar, kimi zaman büyücülükle, kimi zaman delilik, kimi zaman da "şairlik", yani Allah adına sözler uydurmak şeklinde çirkin ve asılsız iftiralarla suçlanmışlardır. Bir başka deyişle, peygamberleri suçlayanlar, onları sapkın, kendilerini ise hak yolda ilan etmek gibi bir sahtekarlığa başvurmaktan çekinmemişlerdir.

Ancak unutulmamalıdır ki, bu insanlar büyük bir akılsızlığın kuşatması altındadırlar. Menfaatlerini korumaya çalışırlarken aslında kendilerini kendi elleriyle sonsuza kadar süre-

cek bir azaba sokmaktadırlar. Allah güzel ahlakları, takvaları, derin imanları ile tüm insanlara örnek kıldığı peygamberlerine isyan eden insanların uğrayacakları sonu şöyle haber vermiştir:

... Onlar, Allah'tan bir gazaba uğradılar da üzerlerine aşağılanma (damgası) vuruldu. Bu, Allah'ın ayetlerini inkar etmeleri ve peygamberleri haksız yere öldürmeleri nedeniyledir. (Yine) Bu, isyan etmeleri ve haddi aşmaları dolayısıyladır. (Al-i İmran Suresi, 112)

Hz. İbrahim'in Putlara Kurduğu Tuzak

Kuran'da bildirildiğine göre, Allah Kendisi'nden korkan kullarına "doğruyu yanlıştan ayırt etme" yeteneği verir. Bu, sadece müminlere has olan çok büyük bir lütuf, üstün bir nimettir. Hz. İbrahim'in, kavmini Allah'a iman etmeye davet ederken izlediği yöntemler, aldığı kararlar ve kullandığı üslup, Allah'ın seçkin kullarına bahşettiği bu büyük nimetin önemli örnekleridir.

Hz. İbrahim'in hayatındaki bu örneklerden biri, kavminin putlarına kurduğu tuzaktır. Hz. İbrahim, çok sayıda olan bir topluluğa karşı tek başına mücadele vermiştir. Bu, elbette tehlikeli bir ortamın varlığını ve dolayısıyla da tedbir alınması gerektiğini gösterir. Nitekim Hz. İbrahim de inkarcıların kendisine zarar vermelerini ve tebliğinin önünü kesmelerini önlemek için tedbirler almıştır. Örneğin etrafındaki müşrikleri uzaklaştırmak için "hastayım" demiştir:

Hani babasına ve kavmine demişti ki: "Sizler neye tapıyorsunuz? Birtakım uydurma yalanlar için mi Allah'tan başka ilahlar istiyorsunuz? Alemlerin Rabbi hakkındaki zannınız nedir?" Sonra yıldızlara bir göz attı. "Ben, doğru-

su hastayım" dedi. Böylelikle arkalarını çevirip ondan kaçmaya başladılar. (Saffat Suresi, 85-90)

Hz. İbrahim inkarcı topluluğu kendinden uzaklaştırdıktan sonra putların yanına gitmiş ve onları parçalamıştır:

Bunun üzerine onların ilahlarına sokulup: "Yemek yemiyor musunuz?" dedi. "Size ne oluyor ki konuşmuyorsunuz?" Derken onların üstüne yürüyüp sağ eliyle bir darbe indirdi. (Saffat Suresi, 91-93)

Böylece o, yalnızca büyükleri hariç olmak üzere onları paramparça etti; belki ona başvururlar diye. (Enbiya Suresi, 58)

Hz. İbrahim'in, putların sadece birini sağlam bırakmış olmasının da önemli bir hikmeti vardı. Hz. İbrahim'in kavmi putların bulunduğu yere gittiklerinde, sözde ilahlarının paramparça olduğunu ve yalnızca en büyük olan putun kaldığını gördüler. Ve hemen bunu yapan kişiyi aramaya başladılar. Hz. İbrahim'in putlara ve bu müşrik inanca olan mücadelesini bildiklerinden dolayı putları onun kırdığını hemen anladılar ve kendilerince intikam almak için Hz. İbrahim'i arayıp buldular:

"Bizim ilahlarımıza bunu kim yaptı? Şüphesiz o, zalimlerden biridir" dediler. "Kendisine İbrahim denilen bir gencin bunları diline doladığını işittik" dediler. Dediler ki: "Öyleyse, onu insanların gözü önüne getirin ki, ona (nasıl bir ceza vereceğimize) şahid olsunlar." İbrahim'i getirdikten sonra; dediler ki: "Ey İbrahim, bunu ilahlarımıza sen mi yaptın?" (Enbiya Suresi, 59-62)

Bu soru, Hz. İbrahim'in neden en büyük putu kırmayıp sağlam bıraktığını da ortaya çıkarıyordu:

"Hayır" dedi. "Bu yapmıştır, bu onların büyükleridir; eğer

konuşabiliyorsa, siz onlara soruverin." (Enbiya Suresi, 63)

İnkarcılar, Hz. İbrahim'in bu cevabı üzerine putların konuşmaya güç yetiremeyeceğini ister istemez düşündüler ve anladılar. O güne kadar bu taş parçalarının hiçbir gücü olamayacağını anlatan Hz. İbrahim'e inanmayan bu insanlar, onun bu hikmetli planı ile bu gerçeği kavradılar:

Bunun üzerine kendi vicdanlarına başvurdular da; "Gerçek şu ki, zalim olanlar sizlersiniz (biziz)" dediler. (Enbiya Suresi, 64)

Ancak inkarcıların bu pişmanlığı kısa sürdü. Gerçeği anlamış olmalarına rağmen, sırf kendilerine atalarından miras kalan ve geçici dünyevi menfaatleri ile uyuşan şirk sistemini sürdürmek için Hz. İbrahim'e tekrar karşı çıktılar:

Sonra, yine tepeleri üstüne ters döndüler: "Andolsun, bunların konuşamayacaklarını sen de bilmektesin. Dedi ki: "O halde, Allah'ı bırakıp da sizlere yararı olmayan ve zararı dokunmayan şeylere mi tapıyorsunuz? Yuh size ve Allah'tan başka taptıklarınıza. Siz yine de akıllanmayacak mısınız? Dediler ki "Eğer (bir şey) yapacaksanız, onu yakın ve ilahlarınıza yardımda bulunun." (Enbiya Suresi, 65-68)

Hz. İbrahim'in bu kıssada sergilediği tavırlar, ince bir plan ve hikmeti göstermektedir. Kavmine "hastayım" diyerek onları yanından uzaklaştırmış ve böylece kendisine rahat bir faaliyet imkanı oluşturmuştur. Sonra putları kırmış, ama en büyük olan putu ayakta bırakmıştır. Bunu, putların kırıldığını gören kavminin vereceği tepkilerin neler olabileceğini düşünerek yapmıştır. Hz. İbrahim'in kurduğu bu tuzak, onun Allah'ın vahyi ile hareket eden, üstün akıl ve basiret sahibi bir elçi olduğunu bizlere göstermektedir. O, Allah'ın ilhamıyla çok hikmetli bir

Gerçekten iman edenler,
Yahudiler, yıldıza tapanlar (Sabii) Hıristiyanlar,
ateşe tapanlar ve şirk koşanlar; şüphesiz Allah,
kıyamet günü aralarını ayıracaktır...
(Hac Suresi, 17)

tuzak kurmuş ve Allah'ın izniyle çok güzel bir başarı elde etmiştir. Putları kırdıktan sonra, bunun en büyük put tarafından yapıldığını söylemekle kavmini kendi inançlarını sorgulamaya yöneltmiştir. İlk başta belirlemiş olduğu plan böylece aşama aşama gerçekleşmiştir.

Hz. İbrahim'in putları kırmasındaki asıl amaçlardan biri, kavminin sahip olduğu inanç sisteminin ne kadar akıl dışı olduğunu onlara kavratabilmektir. Çünkü eğer bu yaptıklarının saçmalığını anlamazlarsa, tekrar yeni putlar oluşturup onlara aynı şekilde tapınmaya devam edeceklerini biliyordu. Bu nedenle önemli olan, putlara tapmanın Allah'ın vahyine ve imana karşı olan batıl bir sapkınlık olduğunu onlara kavratmaktır.

Yemeyen, içmeyen, hareket edemeyen heykellerin bir insana zarar verebileceğini ya da bir fayda getirebileceğini düşünmek, çok büyük bir akılsızlıktır. Bunu düşünenler, yani putperestler bir sıkıntı ya da zorlukla karşılaştıklarında putlardan medet ummakta, onlardan yardım istemekte, onların istemeyeceğini düşündükleri bir şey yapmamaktadırlar. Çünkü bu putlardan korkmakta, cansız putların tüm kainatı ve canlıları var ettiklerine, tüm evreni yönetip yönlendirdiklerine, insanlara sağlık, bereket, rızık, güç, anlayış verdiğine inanmaktadırlar. Böylesine büyük bir gaflete kapılacak derecede akıl ve anlayıştan yoksundurlar. Allah müşriklerin ne kadar büyük bir sapkınlık içinde olduklarını ayetlerde şu şekilde haber verir:

Oysa (bu şirk koştukları güçler ve nesneler) ne onlara bir yardıma güç yetirebilir, ne kendi nefislerine yardım etmeğe. Onları hidayete çağırırsanız size uymazlar. Onları çağırırsanız da, suskun dursanız da size karşı (tutumları) birdir. (Araf Suresi, 192-193)

Onların yürüyecek ayakları var mı? Ya da tutacakları elle-

ri mi var? Veya görecek gözleri mi var? Yoksa işitecek kulakları mı var? De ki: "Ortak koştuklarınızı çağırın, sonra bir düzen (tuzak) kurun da bana göz bile açtırmayın." (Araf Suresi, 195)

Ancak bu anlayışsızlığın sadece Hz. İbrahim döneminde kaldığını sanmak ise büyük bir yanılgı olur. Putperestlik hala yaşamaktadır, farklı isimler altında olsa bile. Örneğin Hz. İbrahim'in karşılaştığı putperestlerin inançları, günümüzdeki Darwinistlerin inandıkları dogmalarla çok büyük bir benzerlik göstermektedir.

Hz. İbrahim'in Putperest Kavmi ile Günümüz Darwinistleri Arasındaki Benzerlikler

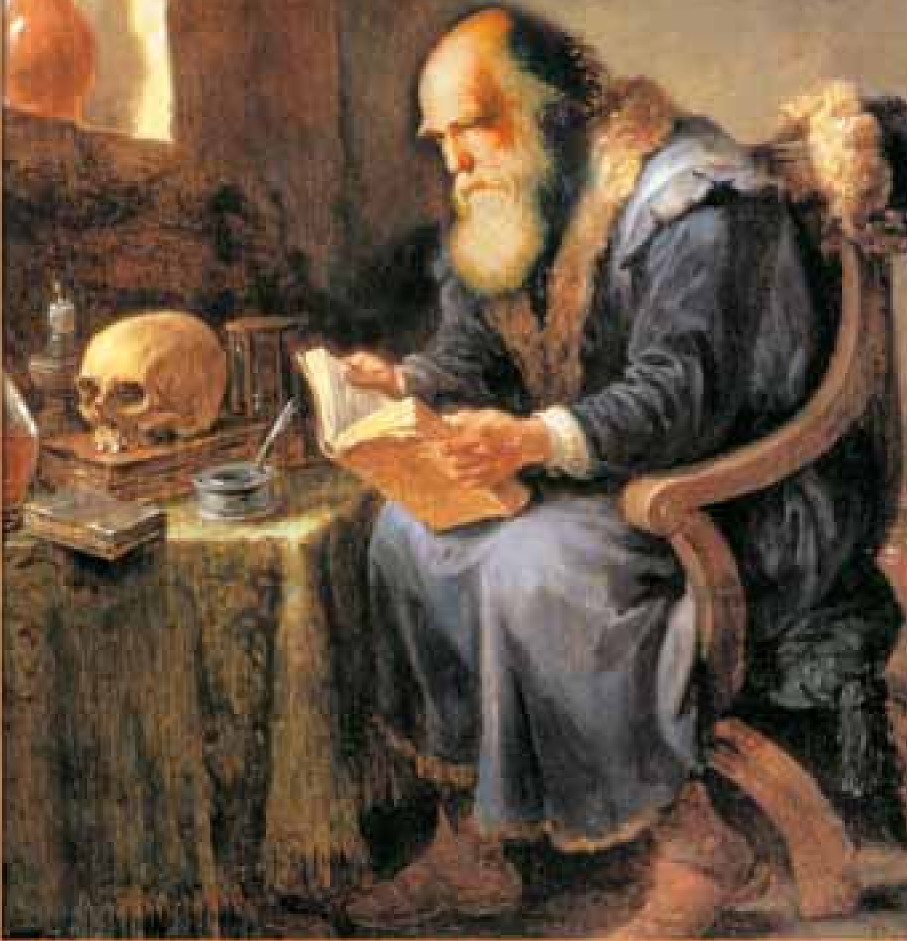
Hz. İbrahim dönemindeki müşrik kavimler taştan, topraktan ve tahtadan heykeller yapıyor, daha sonra kendi elleriyle yaptıkları bu putlara tapıyorlardı. Sapkın inanışları gereği, tapındıkları heykellerin kainatın işleyişi üzerinde bir güce sahip olduğuna inanıyorlardı. Bu batıl inanışa göre, putlar karar alma, bunları uygulama, canlıları cezalandırma ya da ödüllendirme yetkilerine sahipti. Bir başka deyişle söz konusu müşrikler, bu heykelleri oluşturan cansız maddenin, sözde yaratma ve insanları yönetme gücüne sahip olduğunu sanıyorlardı. Hiç şüphesiz bu çok büyük bir sapkınlık, Allah'ın Kuran ayetlerinde bildirdiği çok büyük bir günahtır. Nitekim Allah bir Kuran ayetinde şu şekilde buyurmaktadır:

Gerçekten, Allah, Kendisi'ne şirk koşulmasını bağışlamaz. Bunun dışında kalanı ise, dilediğini bağışlar. Kim

Allah'a şirk koşarsa, doğrusu büyük bir günahla iftira etmiş olur. (Nisa Suresi, 48)

Günümüzde de Darwin'in evrim teorisini savunanlar, Hz. İbrahim döneminde yaşayan bu insanların sapkın inanışlarına çok benzer bir batıl anlayışın peşinden gitmektedirler. Onlar da karbon, hidrojen, oksijen, kalsiyum, magnezyum, demir gibi elementlerin, çeşitli mineraller içeren çamurlu suyun, zaman ve tesadüflerin yardımı ile üstün bir güce ve hür iradeye sahip olduğuna inanmaktadırlar. Darwinistlerin sapkın iddialarına göre, dünyanın ilk dönemindeki çamurdan, zaman içinde tesadüflerin yardımı ile canlılık meydana gelmiştir. Doğadaki tüm güzellikleri, hayvanları ve en önemlisi şuurlu bir insanı oluşturma kararını sözde yine bu çamurlu su, zaman ve tesadüf üçlüsü almıştır. Bu batıl inancın kökeni, cansız maddeleri akıl ve irade sahibi, karar alabilen ve bu kararları uygulayabilen varlıklar olarak kabul etmeye kadar gitmekte ve böylece madde adeta bir ilah olarak görülmektedir. Bu durumda evrende görülen her varlığın kendi kendine ve tesadüfler sonucunda meydana geldiği iddia edilmekte ve her varlık tesadüflerle birlikte ilah olarak kabul edilmektedir. (Allah'ı tenzih ederiz.) Oysa kendi bedeninden başlayarak, çevresini saran canlı ve cansız varlıkları inceleyen her insan, tüm kainatı sonsuz bir güce, akla ve ilme sahip olan bir Yaratıcı'nın var ettiğini görecektir. Üzerinde yaşadığı gezegenden bedeni arasındaki kusursuz uyuma, uzaydaki galaksiler, yıldızlar ve tüm diğer gök cisimleri arasındaki dengeden saymakla bitiremeyeceğimiz kadar eşsiz nimetlerle bezenmiş yeryüzüne kadar her bir detay, sonsuz merhamet ve şefkat sahibi bir Yaratıcı'nın varlığının delillerindendir. O üstün Yaratıcı, alemlerin Rabbi olan Yüce Allah'tır. Rabbimiz insanın biraz düşünerek bulabileceği bu apaçık gerçeği Hz. İb-

O'nun dışında,
hiçbir şeyi yaratmayan, üstelik kendileri
yaratılmış olan, kendi nefislerine bile
ne zarar, ne yarar sağlayamayan, öldürmeye,
yaşatmaya ve yeniden diriltip-yaymaya güçleri
yetmeyen birtakım ilahlar edindiler.
(Furkan Suresi, 3)

Allah; sizi yarattı, sonra size rızık verdi, sonra sizi öldürmekte, daha sonra sizi diriltmektedir...

rahim gibi elçileri aracılığı ile de tüm insanlara bildirmiştir. Ne var ki, tarih boyunca birçok insan kendilerine anlatılan gerçekleri inkar etmişler, Allah'ın varlığını inkarda diretmişlerdir. Allah, son vahyi olan Kuran'da bu tür insanların varlığını şöyle bildirir:

Olanca yeminleriyle, eğer kendilerine bir ayet gelse, kesin olarak ona inanacaklarına dair Allah'a yemin ettiler. De ki: "Ayetler, ancak Allah katındadır; onlara (mucizeler) gelse de kuşkusuz inanmayacaklarının şuurunda değil misiniz? Biz onların kalplerini ve gözlerini, ilkin inanma-

Ortaklarınızdan bunlardan herhangi birini yapacak var mı?.. (Rum Suresi, 40)

dıkları gibi tersine çeviririz ve onları tuğyanları içinde şaşkınca dolaşır bir durumda terk ederiz. Gerçek şu ki, Biz onlara melekler indirseydik, onlarla ölüler konuşsaydı ve herşeyi karşılarına toplasaydık, -Allah'ın dilediği dışında- yine onlar inanmayacaklardı. Ancak onların çoğu cahillik ediyorlar. (Enam Suresi, 109-111)

Görüldüğü gibi şuursuz minerallerin, atomların ve tesadüflerin kusursuz ve eksiksiz tasarımlar ortaya çıkardıklarını iddia etmekle totemlerin önünde eğilip tahta heykelden sağlık

ve bereket istemek, aynı sapkınlığın devamından başka bir şey değildir. Değişen tek şey bu sapkınlığa verilen isimler, bunu tarif etmek için kullanılan kavramlardır.

Hz. İbrahim'in içinde yaşadığı, Allah'a ortaklar koşan sapkın toplumun sahip olduğu inanca göre kainatı düzenleyen, yöneten, canlıları yönlendiren, hareket ettiren çeşitli putlar vardı. Darwinistler de benzer bir biçimde tüm canlıların ve kainattaki kusursuz tasarımın cansız maddelerin (atomların, moleküllerin, doğa güçlerinin, cisimlerin kimyasal ve fiziksel özelliklerinin) etkisiyle oluştuğuna inanırlar. Bir putperestin putlara böyle bir gücü atfetmesi gibi, Darwinistler de "maddenin kendi kendini örgütlemesi", "doğanın türleri yaratması" gibi kavramlarla cansız maddelere hayali bir yaratma gücü atfeder, onları putlaştırırlar.

Evrim teorisini savunan popüler yayınlarda bu durum açıkça gözlenebilir. Bu yayınlarda yer alan yazılarda Darwinistlerin putlarından sıkça bahsedilir, bu putların en başındaki put ise "Tabiat Ana" olarak isimlendirilir. Bu sapkınlığı savunanlar kainattaki tüm gelişmelerin, değişimlerin sözde Tabiat Ana'nın –ya da Doğa'nın– yönlendirmesi ve iradesiyle gerçekleştiğine inanırlar. Canlılardaki kusursuz güzellikleri, tüm canlıların meydana gelişini, ölümlerini, doğal felaketleri Tabiat Ana'dan bilir, onun gazabı ya da mucizesi olarak yorumlarlar. Doğadaki bir güzellikten bahsederken "doğanın insana armağanı", bir felaketten bahsederken de "tabiat ananın gazabı" gibi sapkınlıklarını gözler önüne seren cümleler sarf ederler. Ancak Tabiat Ana'nın gücünü nereden aldığına, ne ya da kim olduğuna dair hiçbir açıklama yapmazlar. Bu, elbette çok büyük bir akılsızlık, çok çirkin bir iftiradır. Söz konusu kişiler Allah'a açıkça şirk koşmakta ve bu çarpık inançlarını da sözde bilimsel bir temele dayandırmaya çalış-

... "İbrahim'in makamını namaz yeri edinin", İbrahim ve İsmail'e de, "Evimi, tavaf edenler, itikafa çekilenler ve rüku ve secde edenler için temizleyin" diye ahid verdik.
(Bakara Suresi, 125)

Kubbet-üs Sahra Camii'nden bir görüntü
(Carl Werner, 1863, Mathaf Gallery, Londra)

maktadırlar. Darwinizm'in çağdaş eleştirmenlerinden biri olan Amerikalı düşünür Prof. Philip Johnson, evrim teorisine ve genel olarak çağımızdaki materyalist felsefeye olan inancın bir tür putperestlik olduğunu şöyle anlatır:

> İnkar, her zaman için biz insanlar için saptırıcı bir tutku olmuştur. Açık ateizm ise, inkarın sadece inkarın en yüzeysel şeklidir... (İnkarın) bir diğer eski stratejisi ise, Yaratıcı'nın yerine, kontrolümüz altındaki bir başka varlığı yerleştirmektir. Bunun ismi putperestliktir. **İlkel kabileler putlarını tahtadan veya kilden yaparlardı. Çağdaş entelektüeller ise, kendi teorilerini putları haline getirmektedirler**... 'Tanrı' kelimesini kullansalar bile, bunu tesadüf ve doğa kanunları gibi göstermektedirler. Bu stratejiyi kullananların tümü, Yaratıcı'nın yerine yaratılmış varlıkları koymaktadırlar ve zaten bu da putperestliğin özüdür.[3]

Gerçekten de "Tüm kainatı yoktan var eden Rabbimizin yerine, kendileri de yaratılmış olan aciz varlıkları koymak" (Allah'ı tenzih ederiz), binlerce yıldır süregelen putperestliğin temelidir. İşte Hz. İbrahim de aynı sapkın hayat görüşüne sahip olan kavmiyle mücadele etmiştir. Allah ayetlerinde bu durumu şu şekilde bildirir:

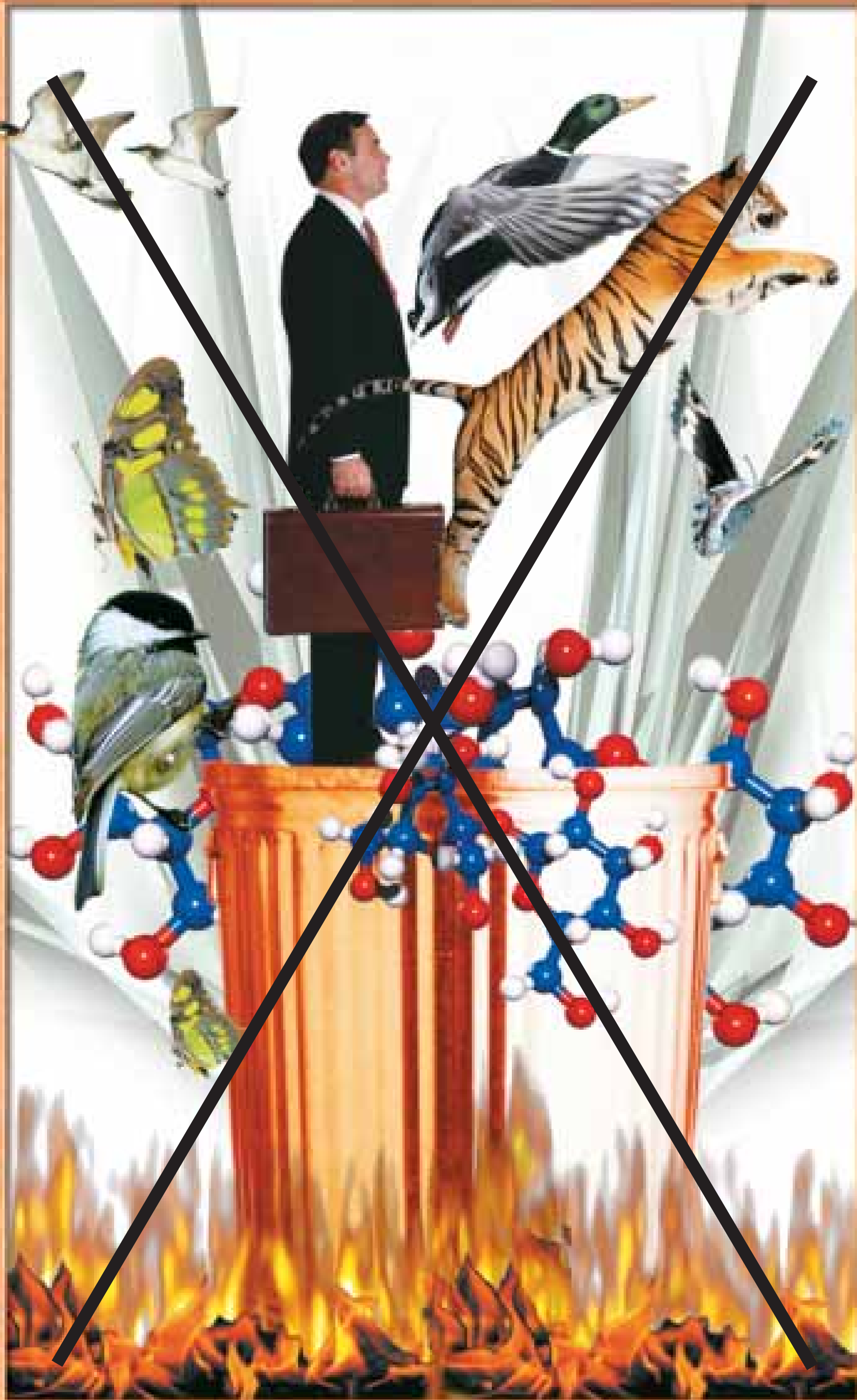
(İbrahim) Hani babasına demişti: "Babacığım, işitmeyen, görmeyen ve seni herhangi bir şeyden bağımsızlaştırmayan şeylere niye tapıyorsun? (Meryem Suresi, 42)

(İbrahim) Hani babasına ve kavmine demişti ki: "Sizin, karşılarında bel büküp eğilmekte olduğunuz bu temsili heykeller nedir? "Biz atalarımızı bunlara tapıyor bulduk" dediler. Dedi ki: "Andolsun, siz ve atalarınız apaçık bir sapıklık içindesiniz." (Enbiya Suresi, 52-54)

Maddenin bir bilinç sahibi olmadığı, dolayısıyla maddi varlıklara bilinç atfetmenin büyük bir yanılgı olduğu açıktır. Atomların, moleküllerin, çamurlu suyun ya da tesadüflerin bir şuuru, karar alma gücü, düşünme yeteneği yoktur. Atomlar şuursuz, cansız maddelerdir. Oysa evrende var olan herşeyin ancak üstün bir şuur ve iradenin varlığıyla hayat bulabileceği açık bir gerçektir. Bu üstün şuur ve iradenin tümü alemlerin Rabbi olan Allah'a aittir. Tüm kainat, sonsuz ilim sahibi olan Allah'ın yaratmasıdır. Kainatın her ayrıntısında Allah'ın yaratışındaki kusursuzluk, üstün akıl ve olağanüstü ilim açıkça görülmektedir. Allah canlı cansız tüm varlıkları yoktan var etmiş, bu varlıkların her birine insanı büyük bir hayranlık içinde bırakan mükemmel özellikler bahşetmiştir.

Hz. İbrahim Ay'ın, Güneş'in ya da yıldızların bir yaratıcı güçleri olamayacağını insanlara göstermiş ve bu şekilde onları şirk koşmaktan vazgeçip Allah'a iman etmeye çağırmıştır. Bu sırada izlediği yol ise -daha önce de belirttiğimiz gibi- bizler için çok önemli işaretler içermektedir. Hz. İbrahim önce "olamazları" -yani putperestliğin temelini oluşturan inançların neden batıl ve geçersiz olduğunu- insanlara Allah'ın ilhamı ile en hikmetli ve en etkili şekilde göstermiştir. Onun kullandığı bu yöntem, tüm iman sahipleri için önemli bir yol göstericidir. Günümüzde bazı çevreler, Darwinizm ve materyalizm gibi ateist felsefelerin geçersizliğinin ve bunları savunan kimselerin yanılgılarının ortaya konmasını gereksiz görmektedirler. Onlara göre Allah'ın üstün yaratış sanatının anlatılması yeterlidir ve Darwinizm'in geçersizliğinin anlatılmasına gerek yoktur. Oysa bu, son derece hatalı bir bakış açısıdır. Çünkü insanların yıllardır alıştıkları hatalı düşünme şekillerini düzeltmenin en önemli yollarından biri, onların akıllarında yer eden tüm soru işaretlerinin birer birer açıklanmasıdır. Bu nedenle de insanlara Allah'ın varlığının delillerini, Rabbimizin yaratış gerçeklerini anlatırken, bir yandan da evrim teorisinin neden geçersiz olduğunun da mutlaka açıklanması gerekir. Böylece insanlar kendi fikirlerinin ne kadar dayanaktan yoksun olduğunu, yıllarca büyük bir aldat-

Darwinistler evrendeki canlı ve cansız tüm maddelerin, atomların, moleküllerin, doğa güçlerinin, cisimlerin kimyasal ve fiziksel özelliklerinin etkisiyle ve tesadüflerin yardımıyla, zaman içinde oluştuğuna inanırlar. Oysa evrimcilerin istedikleri tüm şartlar biraraya getirilse bile, bir canlı oluşması mümkün değildir. Evrimciler, resimdeki gibi bir varile canlıları oluşturan tüm atomları, enzimleri, hormonları, proteinleri ve istedikleri tüm elementleri koysunlar, daha sonra bunları istedikleri yöntemlerle karıştırsınlar ve istedikleri kadar -gerekirse milyonlarca yıl- beklesinler. Ne yaparlarsa yapsınlar ve ne kadar beklerlerse beklesinler, bu varilden tek bir canlı varlık, hatta tek bir canlının tek bir hücresini dahi çıkaramazlar.

macanın peşinden gittiklerini kavrayacak ve Allah'ın varlığının apaçık bir gerçek olduğunu daha kolay anlayacaklardır.

Darwinizm'in neden geçersiz olduğunun madde madde anlatılması, bu anlayışı savunan insanların tüm dayanaklarını ortadan kaldırır. Böylece bütün "yanılgılar ve imkansızlıklar" ortaya konmuş olur. Hz. İbrahim de Allah'a olan coşkulu imanından kaynaklanan üstün kavrayışı ve basireti sayesinde, taştan ve tahtadan putların ya da Güneş'in, Ay'ın, yıldızların neden ilah olamayacağını delilleriyle en hikmetli şekilde ortaya koymuştur. Allah'ın varlığını ve yaratılış gerçeğini tebliğ eden insanlar da, güzel ahlakı ve güçlü imanı ile Allah'ın insanlara örnek kıldığı Hz. İbrahim ile aynı yöntemi izleyebilirler.

Hz. İbrahim'in kavmi ile Darwinistler arasındaki bir diğer benzerlik de yapılan tebliğ karşısında verdikleri cevaplardır. Putperestler taştan ve tahtadan heykellerin hiçbir şeye güç yetiremeyeceğini anlamış ve bunu kendileri de dile getirmişlerdir. Allah, **"Bunun üzerine kendi vicdanlarına başvurdular da; 'Gerçek şu ki, zalim olanlar sizlersiniz (biziz)' dediler."** (Enbiya Suresi, 64) ayetiyle bizlere bu gerçeği bildirir. Ancak gerçekleri apaçık görmelerine ve kalben kabul etmelerine rağmen inkarda direnmiş, putlarına sadakatte kararlı olmuşlardır.

Darwinistler de, evrim teorisinin bilim karşısında tüm dayanaklarını yitirdiğini, günümüzde Darwinizm'i somut bilimsel delillerle kanıtlamanın imkansız hale geldiğini çok iyi bilmektedirler. *(Detaylı bilgi için bkz. Evrimcilerin İtirafları, 2. Baskı, Harun Yahya, Araştırma Yayıncılık)* Allah'ın üstün yaratış delillerini ortaya koyan her çalışma onları daha da büyük bir ümitsizliğe ve hezimete sürüklemektedir. Canlılardaki kusursuz tasarım örnekleri, kompleks sistemler, mükemmel yaratılış detayları bilim adamları tarafından ardı ardına açıklanmakta, Darwi-

nizm'in iddiaları bilim karşısında birer birer ortadan kaldırılmaktadır. Ancak Darwinistler bunu açıkça kabul etmemekte, bu düşüncelerini sadece satır aralarında ve istemeden dile getirmekte, ama tam anlamı ile kabullenememektedirler. Bu konudaki her tartışmada Darwinistler teorilerini körü körüne savunmaya, karşı delilleri görmezden gelmeye devam etmektedirler.

İşte bu noktada iman edenler çok önemli bir gerçeği asla unutmamalıdırlar: Önemli olan, bir gerçeği sözle tasdik etmek, görünürde kabul etmek değildir. Önemli olan, kalben bu gerçeğin farkında olmaktır. Darwinistler de yaratılış gerçeğini kalben kabul etmiş durumdadırlar. Samimi düşüncelerini insanların önünde dile getirmemeleri bu gerçeği değiştirmemektedir. Üstelik Darwinistlerin vicdanen yaratılış gerçeğini çok iyi anladıkları halde reddetmeleri, Kuran'da bizlere bildirilen bir gerçeği de ortaya koymaktadır: "Sadece az bir topluluğun iman edeceği".

İman edenlere düşen görev ise, gerçekleri tekrar tekrar anlatmak, anlamayanlar için yeni yöntemler ve üsluplar geliştirmek, insanlara Allah'ın dinini en güzel şekilde tebliğ edebilmek için geniş kapsamlı bir fikri mücadele yürütmek olmalıdır. Bu mücadeleyi yürütecek kişiler Allah'a teslimiyetli ve tevekküllü olmalıdırlar. Çünkü muhatap oldukları kişilere hidayeti verecek olan Allah'tır. Tüm anlatılanlar, ancak Allah dilerse anlatılan kişilerde etki uyandıracaktır.

Hz. İbrahim de kavmine tebliğ yaparken çok sabırlı davranmış, tevekkülü ve teslimiyeti ile tüm insanlara örnek olmuştur. O, her durumda Allah'ın kendisi ile birlikte olduğunu bilmiş, her anı olduğu gibi, zor gibi görünen olayları da Allah'ın yarattığına ve Rabbimizin her olayı en güzel ve en hayırlı şekilde sonuçlandıracağına iman etmiştir. Kavminin tehditleri kar-

şısında elinden gelen tüm çabayı göstermiş, ancak sonucun Allah'a ait olduğunu bilerek, O'na dayanıp güvenmiştir. Allah, onun bu güzel tevekkülü karşısında onu daima güçlü ve başarılı kılmıştır.

Hz. İbrahim'in Fikri Mücadelesi

Hz. İbrahim'in kavmi inkarda direnen zorba bir topluluktu ve ayetlerde de bildirildiği üzere bu kıymetli insanla kendilerince tartışmaya girmeye çalışmışlardır. Hz. İbrahim ise, başına gelen her olayda büyük bir sabır göstermiş, Allah'ı vekil tutup O'na hamd ederek üstün bir ahlak göstermiştir. Hz. İbrahim kavmine tebliğ yaparken daima tüm somut delilleri ortaya koymuş, Allah'ın ona bahşettiği üstün hikmet sayesinde en etkili örnekleri vermiş ve son derece ikna edici bir yöntem kullanmıştı. O, Allah'ın hoşnut olacağı gibi bir ahlak göstermiş, insanlara her zaman şefkatle ve merhametle yaklaşmıştı.

Hz. İbrahim uyguladığı planla, karşısındaki putperest topluluğun batıl inancının tüm temel dayanaklarını ortadan kaldırmıştır. Bu sapkın inançların en ufak bir akli temeli olmayan, mantıkla çelişen, Allah'ın vahyine aykırı bir inanış olduğunu delillendirmiştir.

Kavmi ve özellikle de babası Azer ise, Hz. İbrahim'e karşı zorba yöntemler kullanmak istemiştir. Oysa Hz. İbrahim sadece fikri bir çalışma yapmış, inkar edenlere karşı fikri bir mücadele yürütmenin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymuştur. Karşısındakiler onu taşlamak, evinden sürmek ve hatta öldürmek istemiş, ama o kavminin zorbalıklarına güzellikle karşılık vermiştir. Bu, Allah'ın Kuran'da da iman edenlere emrettiği üstün bir ahlak özelliğidir:

İyilikle kötülük eşit olmaz. Sen, en güzel olan bir tarzda (kötülüğü) uzaklaştır; o zaman, (görürsün ki) seninle onun arasında düşmanlık bulunan kimse, sanki sıcak bir dost(un) oluvermiştir. (Fussilet Suresi, 34)

Hz. İbrahim tevekkül etmiş, kavminin düşmanca tavrı karşısında her zaman Allah'a olan güçlü imanı, samimiyeti, teslimiyeti, ihlası ona güç vermiş, Allah'ın varlığını anlatmak için çok etkili yöntemler geliştirmiştir. Hayatı boyunca çok

De ki: "Allah'ın bizim için yazdıkları dışında, bize kesinlikle hiçbir şey isabet etmez. O bizim mevlamızdır. Ve mü'minler yalnızca Allah'a tevekkül etmelidirler." (Tevbe Suresi, 51)

büyük bir kararlılık ve şevkle inkar edenlere karşı fikri mücadele yürütmüş ve Allah'ın rızası, rahmeti, cenneti dışında hiçbir karşılık beklememiştir.

Şunu hiç unutmamak gerekir ki, herkesin iman ettiği ve Allah'ın rızasına göre yaşadığı bir toplum içinde iman etmek daha kolaydır. Bu toplumda insan, çevresindeki kişilerin hayatlarını gözlemleyerek doğru yolu kolaylıkla bulabilir. Ancak imansızların, Allah'ı inkar edenlerin sayıca çok olduğu bir ortamda iman etmek, Allah'ın razı olacağı gibi bir yaşam sürmek daha ciddi bir kararlılık gerektirir ve dolayısıyla daha makbul olabilir. (En doğrusunu Allah bilir.) İşte Hz. İbrahim de bu yönüyle Allah'ın insanlara üstün kıldığı kutlu bir peygamberdir.

Günümüzde bazı kişiler, çevrelerindeki insanların bir kısmının Allah'ın varlığını inkar etmesi ve Kuran ahlakının dışında yaşam sürmesinden dolayı ümitsizliğe kapılmakta, Allah'ın rızasını kazanma yönündeki şevklerini yitirmektedirler. Oysa Müslüman, bütün dünya inkar etse dahi, Allah'a gönülden teslim olmakla, O'nun hoşnut olacağı gibi bir yaşam sürmekle yükümlüdür. Allah, **"Gerçek şu ki, İbrahim (tek başına) bir ümmetti; Allah'a gönülden yönelip itaat eden bir muvahhiddi ve o müşriklerden değildi."** (Nahl Suresi, 120) ayetiyle Hz. İbrahim'in gerçek imanı tek başına yaşayabilen, sadece Allah'a yönelen bir kul olduğunu bildirmektedir. İşte bu nedenle de tüm iman edenlerin aynı Hz. İbrahim gibi kesin kararlılık gösterip, koşullar ne olursa olsun inkar edenlerin aldatmacaları ve tuzakları karşısında gevşekliğe kapılmamalıdırlar.

Hz. İbrahim'in Ateşe Atılmak İstenmesi

Putlarının kırılmasından dolayı öfkelenen inkarcılar, Hz. İbrahim'e şiddetle ve baskıyla karşılık vermeyi kararlaştırmışlardır. Bunun için de Hz. İbrahim'i ateşe atarak yakmak gibi büyük bir zalimliğe başvurmuşlardır:

Dediler ki: "Onun için (yüksekçe) bir bina inşa edin de onu çılgınca yanan ateşin içine atın." Böylelikle ona bir tuzak hazırlamak istediler. Oysa Biz, onları alçaltılmışlar kıldık. (Saffat Suresi, 97-98)

Başka bir ayette de Allah, kavminin Hz. İbrahim'e ne kadar düşmanca yaklaştığını, onu mutlaka öldürmek için tuzak hazırladıklarını şu şekilde bildirir:

Bunun üzerine kavminin (İbrahim'e) cevabı yalnızca: "Onu öldürün ya da yakın" demek oldu. Böylece Allah onu ateşten kurtardı. Şüphesiz bunda, iman eden bir kavim için ayetler vardır. (Ankebut Suresi, 24)

Müşriklerin, Allah'ın varlığının delillerini açıkça gördükleri halde, içlerinde Hz. İbrahim'i ateşe atacak kadar büyük bir öfke hissetmeleri, bu kişilerin elçilere ve iman sahiplerine olan kin ve tahammülsüzlüklerinin önemli bir örneğidir. Allah Kuran'da inkarcılar tarafından ateşe atılan diğer bazı müminlerin de haberini vermektedir:

Kahrolsun Ashab-ı Uhdud; 'Tutuşturucu-yakıt dolu o ateş,' Hani kendileri (ateş hendeğinin) çevresinde oturmuşlardı. Ve mü'minlere yaptıklarını seyrediyorlardı. Onlardan, yalnızca 'üstün ve güçlü olan,' övülen Allah'a iman ettiklerinden dolayı intikam alıyorlardı. (Buruc Suresi, 4-8)

Ancak Allah inkarcıların tüm tuzaklarını olduğu gibi, zul-

münü de boşa çıkarır. Müminler, kendilerine yapılan işkenceden dolayı Allah katında büyük bir sevap kazanırken, onlara bu zulmü yapan inkarcılar ebedi cehennem azabına müstahak olurlar.

İlk bakışta Hz. İbrahim'in çok sayıda inkarcı tarafından yakılarak öldürüleceği zannedilmektedir. Fakat ölüm ancak Allah'ın dilemesiyle olduğu gibi, ateş de ancak Allah'ın dilemesi ile "yakma" özelliğine sahip olmaktadır. Herşeyi yaratan Allah, o an ateşe Hz. İbrahim'e karşı "soğuk ve esenlik" olmasını emretmiş, inkar edenlerin tuzaklarını kendi başlarına geçirmiştir:

"Bize ne oluyor ki, Allah'a tevekkül etmeyelim? Bize doğru olan yolları O göstermiştir...

Biz de dedik ki: "Ey ateş, İbrahim'e karşı soğuk ve esenlik ol." Ona bir düzen kurmak istediler, fakat Biz onları daha çok hüsrana uğrayanlar kıldık. Onu ve Lut'u kurtarıp içinde, alemler için bereketler kıldığımız yere (ülkeye) çıkardık. (Enbiya Suresi, 69-71)

Allah tüm elçilerine yardım ettiği gibi, Hz. İbrahim'e de bu zor anında en güzel şekilde yardım etmiştir. Hz. Musa'ya tam Firavun ve askerlerinin yetiştiği anda denizin yarılarak yol açılması ve arkasından Firavun ordusunun denizde boğulması gibi, Hz. İbrahim'e kurulan tuzak da büyük bir mucizeyle bozul-

... Ve elbette bize yaptığınız işkencelere karşı sabredeceğiz. Tevekkül edenler Allah'a tevekkül etmelidirler." (İbrahim Suresi, 12)

muştur. İbrahim Peygamber inkar edenlerin kurdukları bu tuzak karşısındaki dirayetiyle, cesaretiyle ve tevekkülü ile müminlere örnektir. Son derece güçlü bir imanı olduğu için başına gelen bütün olayların bir kader üzerine yaratıldığının, Allah'ın bir planı olduğunun şuurundadır. Bunun için olumsuz gibi görünen bir olayda da Allah'ın yardımının ve desteğinin her zaman müminlerin yanında olacağını bilmiştir. Çünkü bu Allah'ın vaadidir; Allah müminlerin aleyhine inkar edenlere yol vermez. (Nisa Suresi, 141)

Müminlerin de Allah'a olan imanıyla, tevekkülü ve güzel ahlakıyla ayetlerde övülen İbrahim Peygamberi kendilerine örnek alarak, zorluklar karşısında her zaman Allah'a güçlü bir tevekkül göstermeleri ve herşeyi yaratanın Allah olduğunu asla

Onlara bir musibet isabet ettiğinde,
derler ki: "Biz Allah'a ait (kullar)ız ve
şüphesiz O'na dönücüleriz..."

unutmamaları gerekir. Nitekim zarar getireceği düşünülen olayların tümü aslında birer imtihan olarak ve yine müminlerin hayrına gerçekleşmektedir. Bu durumda Müslümanın daima şevkli ve azimli olması ve her zaman Rabbimize dayanıp güvenmesi Allah'ın rızasını kazanmaya en uygun tavır olacaktır.

Bundan dolayı inkarcıların tuzak, komplo ve saldırıları müminin hüzne kapılmasına ve sıkıntı duymasına kesinlikle sebep olmaz. Aksine her zaman için şevkinin artmasına ve Allah'a yakınlaşmasına vesile olur. Nitekim Allah Kuran'da Peygamberimiz (sav)'e bu konuda şöyle emretmiştir:

> **Sabret; senin sabrın ancak Allah iledir. Onlar için hüzne kapılma ve kurmakta oldukları hileli-düzenlerden dolayı sıkıntıya düşme. Şüphesiz Allah korkup-sakınanlarla ve iyilik edenlerle beraberdir. (Nahl Suresi, 127-128)**

... Rablerinden bağışlanma (salat) ve rahmet bunların üzerinedir ve hidayete erenler de bunlardır. (Bakara Suresi, 156-157)

Hz. İbrahim Kıssasından Günümüze İşaretler

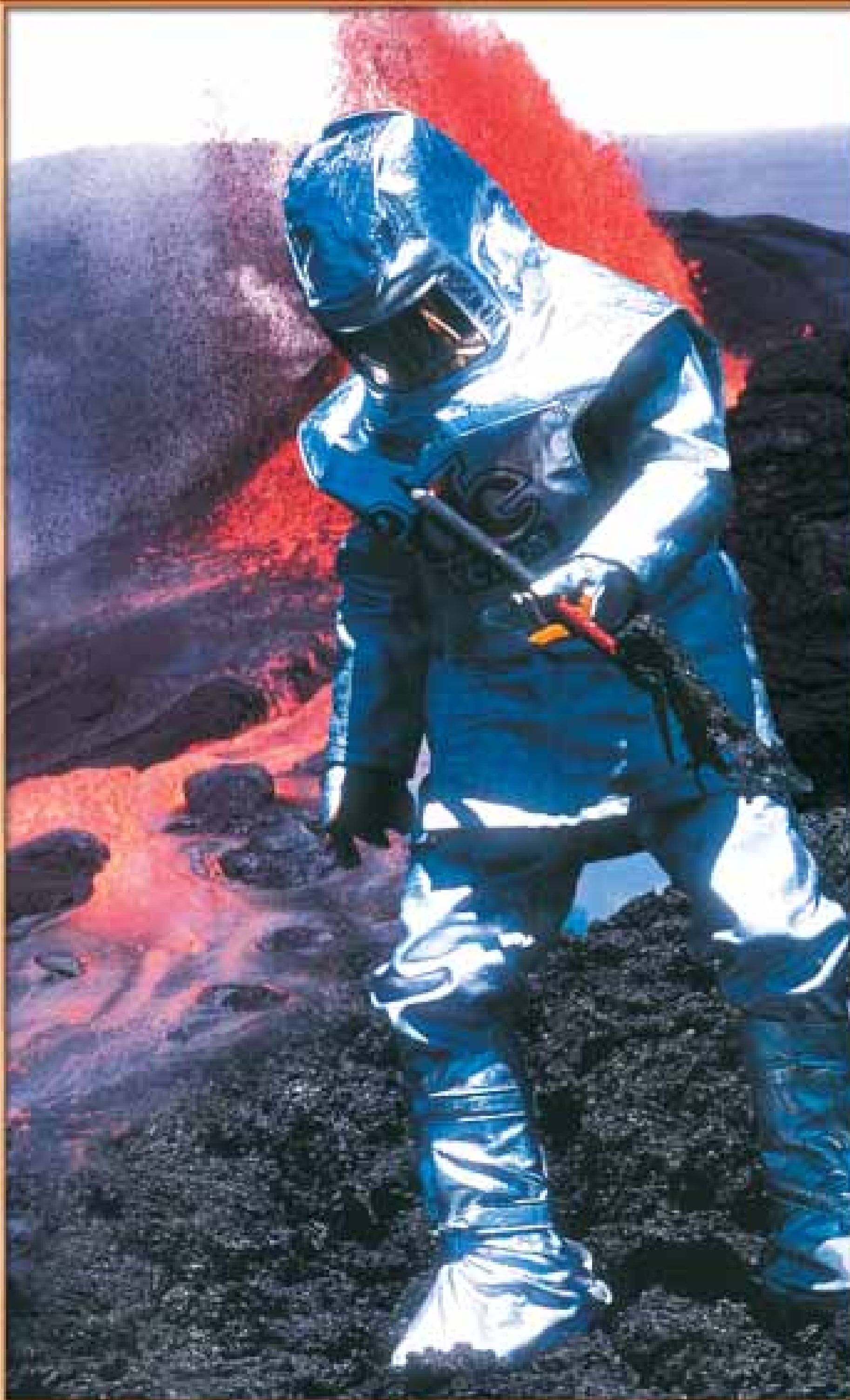
Allah, **"Ey ateş, İbrahim'e karşı soğuk ve esenlik ol"** (Enbiya Suresi, 69) ayetiyle ateşin Hz. İbrahim'e zarar vermediğini bildirmiştir. Bununla inkar edenlerin tuzakları bozulmuş, onlar Allah'ın kutlu elçisine en ufak bir zarar dahi verememişlerdir. Bu ayet aynı zamanda günümüze dair önemli bir işaret de içermektedir. (En doğrusunu Allah bilir.)

Bilindiği gibi, günümüzde yüksek teknoloji ile farklı özelliklere sahip kumaşlar ve malzemeler üretilmektedir. Bu malzemelerle ateşe dayanıklı giysiler, araçlar yapılmaktadır. Örneğin kişiyi ateş, alev, kıvılcım ya da başka yanıcı etkilere karşı koruyan iplik ve kumaşlardan giysiler yapılmaktadır. Aleve karşı dirençli olan bu giysiler daha zor tutuşur, daha yavaş yanar ve alev ya da ısı kaynağı ortadan kalktığında kendiliğinden söner. Bu tür giysiler yanma sırasında kişiye üzerindekileri çıkartmak ya da alevleri söndürmek gibi doğru hareketleri yapmak için daha fazla zaman kazandırmaktadır.

Cam, aramid, novoloid, sulfar ve saran liflerinden üretilen kumaşlar da alev alarak yanmaz ve yüksek ısılara dayanıklıdır. Farklı ipliklerden üretilen bu kumaşların yanmaya karşı koruyucu olmaları için kumaşın ağırlığı, dokuması, yapısı, gerilimi ve çeşitli testlerde gösterdikleri performans dikkate alınır. Aleve dayanıklı kumaşlardan tasarlanan gömlek, pantolon, ceket, kazak, ayakkabı, eldiven, çorap ve başlık gibi giysiler petrol rafinerileri, kimyasal madde üreticileri, elektrik ve doğalgaz tesisleri, çelik endüstrisi, alüminyum imalatçıları, kaynak yapılan işletmeler, havacılık ve uzay endüstrisi, inşaat sanayi, acil durum ve yangın söndürme görevlileri tarafından kullanılır.[4]

Yukarıdaki ayette de ahir zamanda ortaya çıkan bu büyük bilimsel gelişmeye işaret ediliyor ve ateşe karşı dayanıklı kumaş ve maddelerin üretileceğine dikkat çekiliyor olabilir. Şüphesiz en doğrusunu Allah bilir.

Hz. İbrahim'in Tebliğindeki Hikmetler

İnsanlara Soru Yöntemiyle Doğru Olanı Göstermek

Hz. İbrahim şirk koşan kavmine, taptıkları putların hiçbir şeye güç yetiremeyeceklerini soru sorarak düşündürtmüştür:

... Sizlere yararı olmayan ve zararı dokunmayan şeylere mi tapıyorsunuz? (Enbiya Suresi, 66)

Soru sormak, insanların kendi mantıklarını kullanarak içinde bulundukları durumu fark etmelerini sağlamaktadır. Bu çok önemli bir tebliğ yöntemidir. Allah'ı inkar eden insanlar samimi ve hikmetli sorular karşısında çok büyük bir hezimete uğrarlar. Çünkü Allah'ın varlığı apaçık delillerle ortadadır. Allah'ın dininden yüz çevirerek ve Allah'ı unutarak bir hayat kurmanın büyük bir aldanış olacağı açıktır. Akıl ve vicdan sahibi olan insanlar Allah'ın sonsuz güç ve kudretini kavrar, O'nun herşeye güç yetirdiğini, sonsuz ilim ve hikmet sahibi olduğunu bilir ve tüm hayatlarını Allah'ın rızası üzerine kurarlar. Şeytanın etkisiyle bu gerçekleri düşünmeyen, gaflet içerisindeki insanları uyandırmanın etkili bir yolu ise, onları bu gaflet uykusundan uyandıracak, dikkatlerini açacak sorular sormaktır. Nitekim Allah Kuran'ın pek çok ayetinde, insanları çeşitli sorularla düşünmeye davet etmektedir:

Şimdi siz, içmekte olduğunuz suyu gördünüz mü? Onu sizler mi buluttan indiriyorsunuz, yoksa indiren Biz miyiz? Eğer dilemiş olsaydık onu tuzlu kılardık; şükretmeniz gerekmez mi? Şimdi yakmakta olduğunuz ateşi gördünüz mü? Onun ağacını sizler mi inşa ettiniz (yarattınız), yoksa onu inşa eden Biz miyiz? Biz onu hem bir öğüt ve hatırlatma (konusu), hem ihtiyacı olanlara bir meta kıldık. Şu halde büyük Rabbini ismiyle tesbih et. (Vakıa Suresi, 68-74)

Müminler din ahlakını anlatırken karşılarındaki kişinin durumuna, şuurunun açıklığına ve vicdanlı davranıp davranmamasına göre birçok yöntem deneyebilirler. Eğer tebliğ yapılan kişi Allah'ın ayetlerine karşı duyarlı, vicdanı açık bir kişiyse, Allah'ın izniyle din ahlakını kavraması çok kolay olur. Fakat Hz. İbrahim'in karşısındakiler gibi kibirli ve zalim bir topluluk ise, bu durumda onları bir şekilde "uyandırmak", gaflet halinden çıkarmak, fikren sarsmak gereklidir. Böyle insanlar kibirlerinden dolayı doğruları göremeyecek, görseler de kabul etmeyecek bir şuursuzluk içerisindedirler. İnatla kendi inançlarının doğruluğunu savunur ve farklı bir fikri dinlemeye bile tahammül edemezler. İşte böyle bir durumda karşı tarafın savunduğu fikri çürütmek için o kişiye sorular sormak, en hikmetli ve en çabuk sonuç verecek yöntemlerden biridir. Böylece kişi kendi savunduğu sapkın inancında çelişkiye düşecektir. Ve kendi akılsızlığına, batıl ve sapkın bir inanca nasıl saplandığına bizzat kendisi şahit olacaktır.

Soru sormanın bir diğer önemi de karşı tarafın anlatılanlar üzerinde düşünmekten kaçmasını engellemektir. Çünkü insan, Kuran'da belirtildiği üzere tartışmaya açık bir varlıktır. Dolayısıyla farklı bir fikrin anlatılması karşısında, birçok kişi genellikle karşı saldırıya geçip kendi fikrini savunmaya çalışacaktır. Bu verimsiz tartışmayı engellemenin bir yöntemi, soru sormak ve böylece kişiyi kendi fikrini sorgulamaya yöneltmektir. Şeytan, insanların Allah'ın, ahiret gününün, cennet ve cehennemin varlığı gibi önemli konular üzerinde düşünmelerini engellemek istediğinden, onları daima gerçeklerden kaçacakları bir tavra yöneltmeye çalışır. Soru yöntemi bu gibi kişilere karşı kullanılabilir ve söz konusu kişilerin Allah'ın varlığı, dünya hayatının amacı, ölümden sonra neler olacağı, hesap günü gibi belki de daha önce hiç düşünmedikleri gerçekler üzerinde düşünmeleri sağlanabilir.

"Ey kavmimiz, Allah'a davet edene icabet edin ve O'na iman edin; günahlarınızdan bir kısmını bağışlasın ve sizi acı bir azabtan korusun. Kim Allah'a davet edene icabet etmezse, artık o, yeryüzünde (Allah'ı aciz bırakacak değildir ve onun O'ndan başka) velileri yoktur. İşte onlar, apaçık bir sapıklık içindedirler."
(Ahkaf Suresi, 31-32)

Dedi ki: "Rabbim, gerçekten kavmimi gece ve gündüz davet edip-durdum. Fakat davet etmem, bir kaçıştan başkasını arttırmadı. Doğrusu ben, onları bağışlaman için her davet edişimde, onlar parmaklarını kulaklarına tıkadılar, örtülerini başlarına çektiler ve büyüklük tasladıkça büyüklük gösterip-direttiler. Sonra onları açıktan açığa davet ettim. Daha sonra (davamı) onlara açıkça ilan ettim ve kendilerine gizli gizli yollarla yanaşmak istedim..."

(Nuh Suresi, 5-9)

Tebliğde Cesur ve Açık Sözlü Davranmanın Önemi

Hz. İbrahim Allah'ın hidayet verdiği ve insanları iman etmeye çağırmakla görevlendirdiği kutlu bir elçisidir. O, her elçi gibi insanları doğru yola, Allah'ın rızasını kazanmaya, ahiret için yaşamaya ve güzel ahlaklı olmaya çağırmıştır. Elçilerin bu davetleri sırasında kullandıkları yöntemler, konuları anlatış şekilleri, üslupları her Müslümana örnek olmalı, her Müslüman insanları din ahlakına davet ederken bu mübarek insanlar gibi konuşmalı ve davranmalıdır.

Peygamberlerin Allah'a iman etmeye ve daha önceki sapkın inançlarını terk etmeye davet ettikleri toplumlar genellikle söz anlamayan azgın insanlardan oluşmaktadır. Ancak Rabbimizin Peygamberimiz (sav)'e **"Şu halde, sen bundan dolayı davet et ve emrolunduğun gibi doğru bir istikamet tuttur..."** (Şura Suresi, 15) ayetiyle de emrettiği gibi, tüm elçiler tebliğlerinde Allah'ın razı olacağı şekilde davranmışlar ve üstün bir ahlak göstermişlerdir. Hz. İbrahim'in karşısında da atalarının batıl dinine son derece bağlı olan tartışmacı bir kavim vardır. Hz. İbrahim onlara şirk sisteminin saçmalığını gösterdiği halde, kendisiyle tartışmaya girmişlerdir:

Kavmi onunla çekişip-tartışmaya girdi. Dedi ki: "O beni doğru yola erdirmişken, siz benimle Allah konusunda çekişip-tartışmaya mı girişiyorsunuz? Sizin O'na şirk koştuklarınızdan ben korkmuyorum, ancak Allah'ın benim hakkımda bir şey dilemesi başka. Rabbim, ilim bakımından herşeyi kuşatmıştır. Yine de öğüt alıp-düşünmeyecek misiniz? Hem siz, O'nun haklarında hiçbir delil indirmediği şeyleri Allah'a ortak koşmaktan korkmazken, ben nasıl sizin şirk koştuklarınızdan korkarım? Şu halde 'güven-

lik içinde olmak bakımından' iki taraftan hangisi daha hak sahibidir? Eğer bilebilirseniz." İman edenler ve imanlarını zulümle karıştırmayanlar, işte güvenlik onlar içindir ve onlar hidayete ermişlerdir. Bu, İbrahim'e, kavmine karşı verdiğimiz delilimizdir. Biz, dilediğimizi derecelerle yükseltiriz. Şüphesiz senin Rabbin, hüküm ve hikmet sahibidir, bilendir. (Enam Suresi, 80-83)

Hz. İbrahim'in tebliğinde en dikkat çeken hususlardan biri de samimiyeti ve açık sözlülüğüdür. Allah'ın varlığını anlatırken karşısındaki kişilerin vicdanlarına yönelik, etkili söz söylemektedir. Onları açıkça uyarmakta, sadece Allah'tan korkmaya davet etmektedir. Bu ise, onlara ve ortak koştukları putlarına karşı ne denli cesur, dirayetli ve kararlı olduğunu göstermektedir. Hz. İbrahim, kavminin inancının sapkınlığını, saçmalığını samimi bir anlatım ve etkileyici üslupla ifade etmektedir. Bu, Allah'ın Kuran'da iman edenlere bildirdiği bir emridir:

İşte bunların, Allah kalplerinde olanı bilmektedir. O halde sen, onlardan yüz çevir, onlara öğüt ver ve onlara nefislerine ilişkin açık ve etkileyici söz söyle. (Nisa Suresi, 63)

Kavminin tümü kendisine karşı iken, Hz. İbrahim'in Allah'a olan derin imanından kaynaklanan şevki ve kararlılığı, çarpıcı, samimi ve akılcı üslubu her vicdanlı insanı etkileyecek bir tavır üstünlüğüdür. Ancak kavmi, hiçbir sözü anlamaya yanaşmayan cahil bir topluluk olduğu için, Hz. İbrahim bundan sonra başka yöntemler denemiştir. Onların tartışmacı üsluplarına Allah'ın ayetlerinde de bildirdiği gibi, en güzel şekilde karşılık vermiştir. Allah bir ayette iman edenlere şu şekilde emretmektedir:

Eğer seninle çekişip-tartışırlarsa, de ki: "Ben, bana uyanlarla birlikte, kendimi Allah'a teslim ettim." Ve kitap verilen-

lerle ümmilere de ki: "Siz de teslim oldunuz mu?" Eğer teslim oldularsa, gerçekten hidayete ermişlerdir. Fakat yüz çevirdilerse, artık sana düşen yalnızca tebliğ(etmek)dir. Allah, kulları hakkıyla görendir. (Al-i İmran Suresi, 20)

Planlı Davranmak ve Aşamalı Olarak Düşünmek

Önceki bölümde de üzerinde durduğumuz gibi Hz. İbrahim, kavmini Allah'a iman etmeye davet ederken türlü planlar yapmış ve çok farklı yöntemler izlemiştir. Bu yöntemlerden biri de, olası tehlikeleri ve alabileceği tepkileri düşünerek önceden çeşitli önlemler almaktır. Kuran'da peygamberlerin Allah'ın vücutça ve ilimce desteklediği, üstün bir hikmet, anlayış ve kavrayış yeteneği verdiği, Allah'ın ilhamıyla çok akılcı ve etkili tedbirler alan, basiret sahibi kullar oldukları haber verilmektedir. Hz. İbrahim'de de bu üstün özellikler en kamil şekilde ortaya çıkmaktadır. O, Allah'ın kendisine verdiği sorumluluğu en güzel şekilde yerine getirmiş, insanları hidayet yoluna davet etmek için elindeki tüm imkanları sonuna kadar kullanmıştır.

Hz. İbrahim'in karşısında çok kalabalık bir topluluk vardır. Üstelik bu topluluk onu öldürmekle, taşlamakla ve yurdundan sürmekle tehdit etmektedir. Hz. İbrahim ise, kendisine türlü tuzaklar kurmaya çalışan bu müşrikleri mutlaka yanından uzaklaştırmak istemektedir. Bunun için de onlara "hastayım" demiştir:

Hani babasına ve kavmine demişti ki: "Sizler neye tapıyorsunuz? Birtakım uydurma yalanlar için mi Allah'tan başka ilahlar istiyorsunuz? Alemlerin Rabbi hakkındaki zannınız nedir?" Sonra yıldızlara bir göz attı. "Ben, doğrusu hastayım" dedi. Böylelikle arkalarını çevirip ondan kaçmaya başladılar. (Saffat Suresi, 85-90)

Andolsun, Biz her ümmete:
"Allah'a kulluk edin ve tağuttan kaçının"
(diye tebliğ etmesi için) bir elçi
gönderdik. Böylelikle, onlardan kimine
Allah hidayet verdi, onlardan kiminin
üzerine sapıklık hak oldu. Artık,
yeryüzünde dolaşın da yalanlayanların
uğradıkları sonucu görün.
(Nahl Suresi, 36)

Hz. İbrahim'in, söylediği sözle inkarcıları yanından uzaklaştırması son derece hikmetli ve akılcı bir tavırdır. Çünkü onun hasta olduğunu duyan kişiler, kendilerince bir zarar görmemek için ondan uzaklaşmış, böylece Hz. İbrahim'e bir zarar verememişlerdir. Bu şekilde yalnız kalan Hz. İbrahim, putları kırmak için de zaman kazanmıştır. Eğer böyle birşey söylememiş olsa, inkarcı kavmi yanından ayrılmayacak, o da putları kırıp tuzak hazırlama imkanı bulamayabilecekti. Hz. İbrahim'in insanları şirk gibi bir günahtan arındırmak için gösterdiği bu ince plan, onun Allah korkusu, Allah sevgisi ve iman gücüyle hareket ettiğinin en güzel örneklerindendir. Allah'ın kendisine verdiği tebliğ sorumluluğunu yerine getirmek için çok büyük bir cesaret ve kararlılıkla, hiçbir zorluk karşısında yılmadan gayret etmiştir. İnsanlardan hiçbir karşılık beklememiş, kötülüklere iyilikle karşılık vermiş, bunları yaparken de sadece Allah'ın rızasını hedeflemiştir.

Kuran'da "bir şeyi kusurlu göstererek zalimlerin elinden kurtarma" ile ilgili bir örnek daha verilmektedir: Bu örneklerden biri, Hz. Musa ile birlikte yolculuk eden Hz. Hızır kıssasında yer alır. Ayetler şu şekildedir:

Böylece ikisi yola koyuldu. Nitekim bir gemiye binince, o bunu (gemiyi) deliverdi. (Musa) Dedi ki: "İçindekilerini batırmak için mi onu deldin? Andolsun, sen şaşırtıcı bir iş yaptın." (Kehf Suresi, 71)

"Gemi, denizde çalışan yoksullarındı, onu kusurlu yapmak istedim, (çünkü) ilerilerinde, her gemiyi zorbalıkla ele geçiren bir kral vardı." (Kehf Suresi, 79)

Allah'ın özel bir ilimle desteklediği kutlu bir kulu olan Hz. Hızır'ın gemiyi delişinde de çok büyük bir akıl, basiret ve ileri görüşlülük dikkati çekmektedir. Ayetlerde Hz. Hızır'ın Allah'a

güçlü imanıyla, tevekkülü, teslimiyeti ve daha birçok özelliğiyle övülen, her hareketi hayır ve hikmet üzere olan bir kul olduğu bildirilmektedir. Hz. Hızır bir gemiyi delmiştir ve bunu yaparken çok önemli birkaç amacı vardır. İleride bu gemidekilere ve gemiye zarar verecek zorba bir kral olduğunu bilmekte, merhametiyle hemen yoksulların yardımına koşmaktadır. Onların sıkıntı içine düşmelerini, zorba kimselerden zulüm görmelerini engellemek istemiştir. O nedenle de yoksulluk ve ihtiyaç içinde olan bu insanları korumak için hemen gemilerinde bir delik açmış, böylece gemiyi eksik ve kusurlu göstererek zalimlerin elinden kurtarmıştır. Bu arada gemiyi makul ölçülerde, tekrar tamir edildiğinde kolayca kullanılabilecek şekilde tahrip etmiştir. Böylece gemiyi gören kişi kusurlu zannedecek ve el koymaktan vazgeçecektir. Ancak müminler, zorba kişilerin mallarını gasp etme tehlikesi ortadan kalktıktan sonra gemiyi kolaylıkla yeniden tamir edip, kullanılabilecek hale getireceklerdir.

Ayetlerin devamında Hz. Hızır Allah'ın emirlerini tereddütsüz uygulayan, merhamet ve şefkatiyle dikkat çeken, iman edenlere düşkünlüğü ve yardımseverliğiyle tanınan, sabrı ve kararlılığıyla övülen hikmet sahibi bir kul olduğu anlatılmaktadır. *(Detaylı bilgi için bkz. Kehf Suresi'nden Ahir Zamana İşaretler, Harun Yahya)*

Hz. İbrahim de inkarcı kavimle mücadele ederken kurduğu bir plan gereği, kavminin bir ilah olarak görüp, taptıkları putların hepsini kırmış, ancak bir tanesini sağlam bırakmıştır. Bunu gören insanlar Hz. İbrahim'i putları kırmakla suçlamış ve onu kendilerince cezalandırmak istemişlerdir. İşte Hz. İbrahim'in inkar edenlere yönelik hazırladığı plan -daha önce de belirttiğimiz gibi- burada ortaya çıkmaktadır:

"Hayır" dedi. "Bu yapmıştır, bu onların büyükleridir; eğer konuşabiliyorsa, siz onlara soruverin." (Enbiya Suresi, 63)

"Gemi, denizde çalışan yoksullarındı, onu kusurlu yapmak istedim...

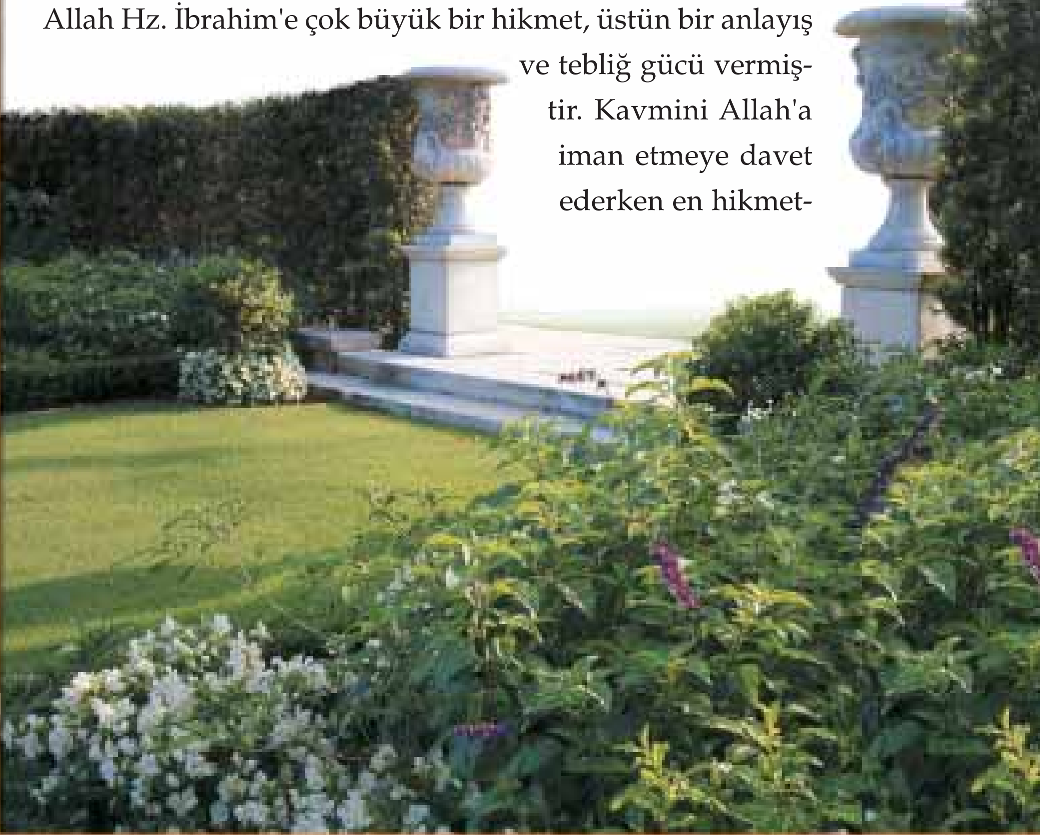

... (çünkü) ilerilerinde, her gemiyi zorbalıkla ele geçiren bir kral vardı."
(Kehf Suresi, 79)

Hz. İbrahim'in bu cevabıyla, taştan, tahtadan putların tüm kainatı yönlendirdiğine, canlılar üzerinde hakim olduğuna inanan putperest kavmi çok büyük bir çıkmaza girmiş, küçük düşmüş, hiçbir cevap verememiştir. Çünkü bu putların hiçbir güçü olmayan, cansız, taş ve tahta parçalarından heykeller oldukları açıktır. Bu apaçık gerçeği kabul etmekten başka çareleri olmadığı ortadadır. Ancak vicdanen ve kalben inandıkları bu gerçekleri açıkça söyleyemezler. Bunu yapmalarının nedenlerinden biri ise Allah'ın Kuran'da da bildirdiği gibi **"zulüm ve büyüklenmeleri"**dir. (Neml Suresi, 14)

Hz. İbrahim'in tebliğinde vurgulanacak bir diğer önemli konu ise, onun yeni bir anlatıma başlamadan önce, kavminin tüm çarpık inançlarını tamamen ortadan kaldırmış olmasıdır. Allah Hz. İbrahim'e çok büyük bir hikmet, üstün bir anlayış ve tebliğ gücü vermiştir. Kavmini Allah'a iman etmeye davet ederken en hikmet-

li, en etkili ve en akılcı üslubu kullanmıştır. Allah'ın ilhamıyla kavminin çarpık dinini tamamen ortadan kaldırmış, şirk dininin ne kadar büyük bir yanılgı ve sapkınlık olduğunu en etkili şekilde ortaya koymuştur. Böylece Rabbimizin insanlara uyarıcı-kurtarıcı olarak gönderdiği ve alemlere üstün kıldığı bu mübarek elçisi, Allah'ın izniyle, batıl bir anlayışın yerine Allah'ın varlığına, O'nun üstün güç ve kudretine iman etmeye dayalı, hak olan bir bakış açısı yerleştirmiştir.

Hz. İbrahim'in, kavmini Allah'ın vahyiyle hidayete davet ederken izlediği bu hikmetli yol, tüm Müslümanların din ahlakını anlatırken örnek alabilecekleri çok önemli bir rehberdir. Hz. İbrahim'in kavmine yapmış olduğu bu tebliğ, bir topluluğu Allah'a iman etmeye davet ederken, önce o topluluğun sahip olduğu putperest dinin çelişkilerini ve çıkmazlarını ortaya koymanın son derece hikmetli ve etkili bir yol olduğunu göstermektedir. Böylelikle inançlarının çürük bir temele dayandığını gören insanların, hak dinin üstünlüğünü kavramaları, Allah'ın tüm kainatı yoktan yarattığını, sonsuz güç ve kudret sahibi olduğunu ve tüm varlıkları sarıp kuşattığını görebilmeleri -Allah'ın dilemesiyle- çok daha kolay olacaktır.

Hz. İbrahim'e Gelen Elçiler

Allah'ın Hz. İbrahim'e verdiği en büyük nimetlerinden biri onu melekleri ile desteklemesidir. Rabbimizin Kuran'da haber verdiğine göre, Hz. İbrahim'e insan suretinde gelen melek elçiler onun evinde konuk olmuşlardır:

Sana İbrahim'in ağırlanan konuklarının haberi geldi mi? Hani, yanına girdiklerinde: "Selam" demişlerdi. O da: "Selam" demişti. "Yabancı bir topluluk." (Zariyat Suresi, 24-25)

Andolsun, elçilerimiz İbrahim'e müjde ile geldikleri zaman; "Selam" dediler. O da: "Selam" dedi (ve) hemen gecikmeden kızartılmış bir buzağı getirdi. (Hud Suresi, 69)

Görüldüğü gibi Hz. İbrahim, gelen konukların farklı kişiler olduklarını hemen anlamıştır. Buna karşın hiç tanımadığı bu konuklarına karşı çok üstün bir misafirperverlik örneği göstermiş, hemen çok güzel ikramlarda bulunmuştur. Hz. İbrahim'in tanımadığı misafirlerine hemen ikramda bulunması, onun üstün ahlakının bir tecellisidir. İkramın, misafirlerden bir talep gelmeden yapılması, Müslümanların örnek almaları gereken ince düşünce özelliklerinden biridir. Hz. İbrahim'in gösterdiği ince düşünce

örneklerinden bir diğeri de, bu ikramı sezdirmeden hazırlamasıdır:

Hemen (onlara) sezdirmeden ailesine gidip, çok geçmeden semiz bir buzağı ile geldi. Derken onlara yaklaştırıp (ikram etti); "yemez misiniz?" dedi. (Zariyat Suresi, 26-27)

Hz. İbrahim konuklarına aç olup olmadıklarını sormamış, dahası bir yemek hazırlığı yaptığını dahi onlara fark ettirmemiştir. Çünkü insanın evine gelen bir misafir yemek yeme ihtiyacı olduğunu söylemekten mahçup olabilir ve izzet-i nefsinden dolayı bunu dile getiremeyebilir. Hz. İbrahim'in yemeği sezdirmeden hazırlatması, misafirlere duyulan saygının ve ilginin bir göstergesidir.

Hz. İbrahim konuklarına "semiz, kızartılmış bir buzağı" ikram etmiştir. Bu da sunulan yemeğin son derece lezzetli ve güzel olduğunu göstermektedir. Onlara olabilecek en leziz, en taze ve en zevk veren yiyeceklerden birini hazırlamıştır. Hz. İbrahim'in, ikramda bulunurken "yemez misiniz" diye sorması da, yine Allah'ın tüm insanlara örnek kıldığı bu kutlu elçisinin üstün ahlakının ve ince düşünceli tavrının çok güzel örneklerindendir.

Elçilerin Getirdiği Müjdeler

Hz. İbrahim'in konukları, onun kendilerine sunduğu yiyeceklerden yememişlerdir:

Ellerinin ona uzanmadığını görünce (İbrahim durumdan) hoşlanmadı ve içine bir tür korku düştü. Dediler ki: "Korkma. Biz Lut kavmine gönderildik." (Hud Suresi, 70)

Konuklarına çok sıcak davrandığı ve onlara ikramda bulunduğu halde, onların ikram edilen yemekleri yememeleri, Hz. İbrahim'e ortada bir olağanüstülük olduğunu göstermiştir. İnsan suretinde kendisine gelmiş olan bu melekler, kuşkusuz çok nezih ve asil bir ahlak sergilemişlerdir. Nitekim Hz. İbrahim de onların çok kıymetli misafirler olduklarını hemen teşhis ettiği için kendilerine karşı son derece misafirperver davranmıştır. Elçi-

ler, buna karşılık kendi kimliklerini açıklamışlar ve sonra da Hz. İbrahim'i salih bir çocukla müjdelemişlerdir:

Yanına girdiklerinde "Selam" demişlerdi. O da: "Biz sizden korkmaktayız" demişti. Dediler ki: "Korkma biz sana bilgin bir çocuk müjdelemekteyiz." (Hicr Suresi, 52-53)

Elçilerin bu müjdesi karşısında Hz. İbrahim ve hanımı şaşırmışlardır. Çünkü her ikisinin yaşı da oldukça ilerlemiştir. Üstelik Hz. İbrahim'in hanımının da çocuğu olmamaktadır. Elçilerin bu müjdesine karşılık Hz. İbrahim onlara şu sözlerle karşılık vermiştir:

Dedi ki: "Bana ihtiyarlık gelip-çökmüşken mi müjdeliyorsunuz? Beni ne ile müjdelemektesiniz?" Dediler ki: "Seni gerçekle müjdeledik; öyleyse umut kesenlerden olma." (Hicr Suresi, 54-55)

Karısı ayaktaydı, bunun üzerine güldü. Biz ona İshak'ı, İshak'ın arkasından da Yakub'u müjdeledik. "Vay bana" dedi (kadın). "Ben kocamış bir kadın iken ve şu kocam da bir ihtiyar iken doğuracak mıyım? Gerçekten bu, şaşırtıcı bir şey!.." (Hud Suresi, 71-72)

Bu, Hz. İbrahim için büyük bir mucizenin haberiydi. Elçilerin bu haberine çok şaşıran Hz. İbrahim'in eşi, hayretle kendisinin nasıl doğum yapacağını sorduğunda, elçiler onun bu sorusuna, **"... Öyle. Senin Rabbin buyurdu. Çünkü O, hüküm ve hikmet sahibidir, bilendir."** (Zariyat Suresi, 30) diye cevap vermişlerdir. Allah başka bir ayetinde de, Hz. İbrahim ve eşinin bu emre şaşırmamaları gerektiğini bildirmiştir:

Dediler ki: "Allah'ın emrine mi şaşıyorsun? Allah'ın rahmeti ve bereketleri sizin üzerinizdedir, ey ev halkı şüphesiz O, övülmeye layık olandır, Mecid'tir." (Hud Suresi, 73)

Elçiler, Hz. İbrahim'e ayrıca şöyle bir hatırlatmada da bulunmuşlardı:

Dediler ki: "Seni gerçekle müjdeledik; öyleyse umut kesenlerden olma." (Hicr Suresi, 55)

Allah'tan umut kesmek, dinden uzak yaşayan insanlara ait bir ruh halidir. Bu insanlar birtakım beklentileri yerine gelmediğinde ümitsizliğe kapılır ve isteklerinin hiçbir zaman gerçekleşmeyeceğine inanırlar. Bu, onların Allah'ı gereği gibi takdir edemediklerini gösterir. Hz. İbrahim ise daima Allah'tan ümitvar olarak güzel ahlak özelliği göstermiştir.

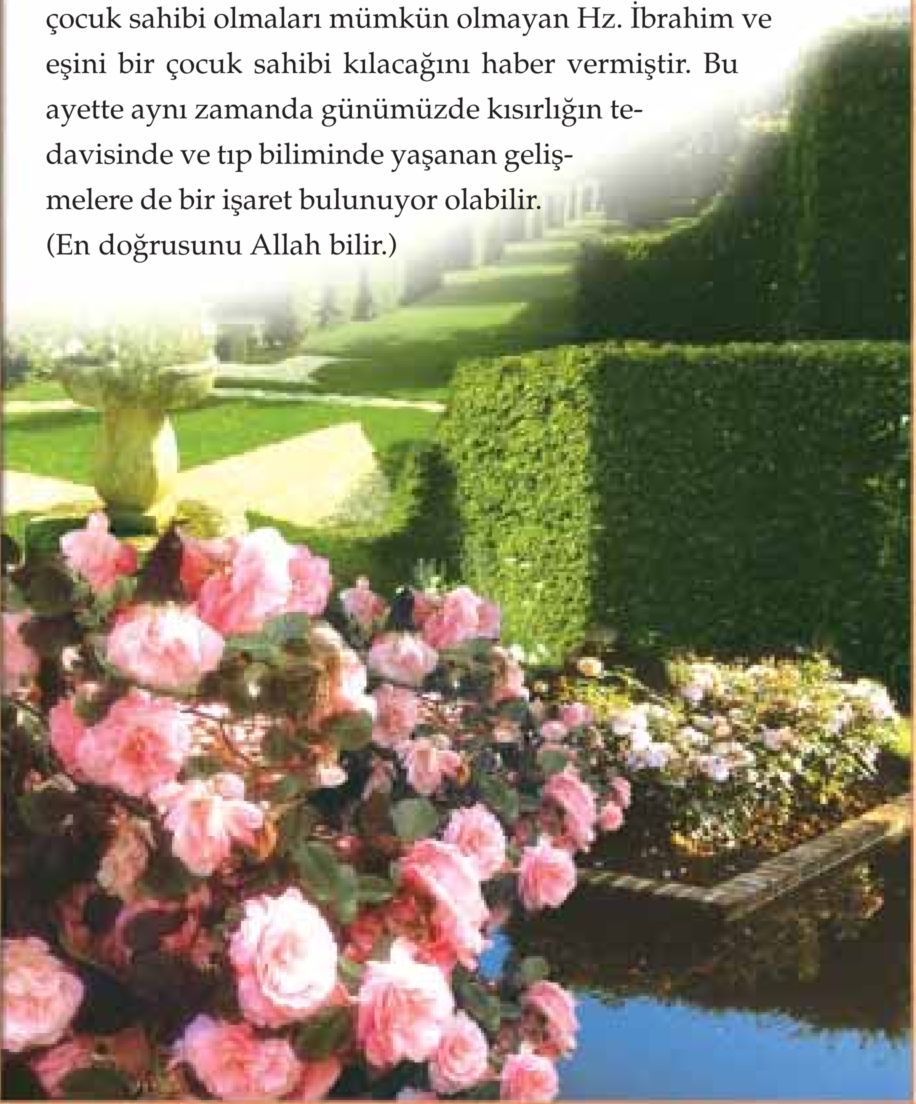
Mümin, Allah'ın gücünün farkında olarak, herşeyi Allah'tan ister ve ümitvar olur. Unutulmamalıdır ki, sebepleri ve bunlara bağlı olarak doğan sonuçları yaratan, dünya üzerindeki kanunları koyan Allah'tır. Allah eğer bir şeyin olmasını dilerse ona sadece "Ol" der ve o olay hemen gerçekleşir. Allah katında herşey mümkün olduğu için mümin her talebinde ümit içindedir. Allah sonsuz kudretini bir Kuran ayetinde şu şekilde bildirmektedir:

Gökleri ve yeri (bir örnek edinmeksizin) yaratandır. O, bir işin olmasına karar verirse, ona yalnızca "OL" der, o da hemen oluverir. (Bakara Suresi, 117)

Bu sırrı kavrayan insan, aşılması imkansız gibi görünen engelleri de Allah'ın bir hikmetle yarattığını bilir. Kısırlığı yaratan Allah, istediği anda bunu tersine çevirebilir. Nitekim Hz. İbrahim kıssasında da bu şekilde olmuş, Allah ilerlemiş yaşlarına ve eşi kısır olmasına rağmen ona bilgin bir çocuk vermiştir. Öldüren de, dirilten de, yaşatan da yalnızca Allah'tır.

Ayetlerde Allah mucizevi bir olayı bizlere bildirmiş ve çocuk sahibi olmaları mümkün olmayan Hz. İbrahim ve eşini bir çocuk sahibi kılacağını haber vermiştir. Bu ayette aynı zamanda günümüzde kısırlığın tedavisinde ve tıp biliminde yaşanan gelişmelere de bir işaret bulunuyor olabilir. (En doğrusunu Allah bilir.)

Bir şeyi dilediği zaman, O'nun emri
yalnızca: "Ol" demesidir; o da hemen oluverir.
Herşeyin melekutu (hükümranlık ve mülkü)
elinde bulunan (Allah) ne yücedir.
Siz O'na döndürüleceksiniz.
(Yasin Suresi, 82-83)

Elçilerin Hz. İbrahim'e Getirdiği Diğer Haberler

Hz. İbrahim'e gelen elçilerin getirdikleri birinci haber, çocuk müjdesidir. İkinci haber ise, Hz. İbrahim'le birlikte iman etmiş olan Lut Peygamberin inkarcı kavminin yakında helak edileceğidir. (Lut Peygamber, Hz. İbrahim'le aynı dönemde, aynı coğrafyada yaşamıştır ve eşcinsel bir kavmi bu sapıklıktan vazgeçmeye ve iman etmeye davet etmiştir. Kitabın 2. bölümünde Hz. Lut'un hayatını inceleyeceğiz.) Elçilerin verdiği bu haberi Allah Kuran'da şöyle bildirmektedir:

(İbrahim) dedi ki: "Şu halde sizin asıl isteğiniz nedir, ey elçiler?" "Doğrusu biz, suçlu-günahkar bir kavme gönderildik" dediler. "Üzerlerine çamurdan taşlar yağdırmak için. Rabbinin katında ölçüyü taşıranlar için işaretlenmiştir." (Zariyat Suresi, 31-34)

Elçiler ile Hz. İbrahim arasındaki konuşma ayetlerde şu şekilde haber verilmektedir:

Bizim elçilerimiz İbrahim'e bir müjde ile geldikleri zaman, dediler ki: "Gerçek şu ki, biz bu ülkenin halkını yıkıma uğratacağız. Çünkü onun halkı zalim oldular." Dedi ki: "Onun içinde Lut da vardır." Dediler ki: "Onun içinde kimin olduğunu biz daha iyi biliriz. Kendi karısı dışında, onu ve ailesini muhakkak kurtaracağız. O (karısı) arkada kalacak olanlardandır." (Ankebut Suresi, 31-32)

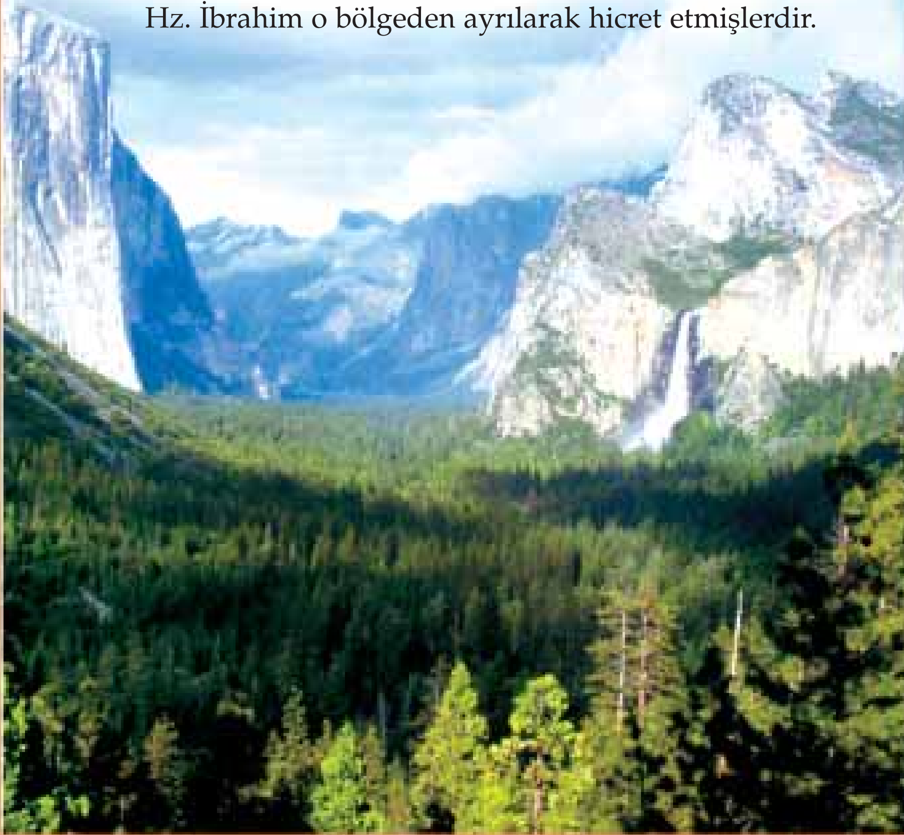
İbrahim'den korku gittiği ve ona müjde geldiği zaman, Lut kavmi konusunda Bizimle çekişip-tartışmalara giriyor(du). Doğrusu İbrahim, yumuşak huylu, duygulu ve gönülden (Allah'a) yönelen biriydi. "Ey İbrahim, bundan vazgeç. Çünkü gerçek şu ki, Rabbinin emri gelmiştir ve

gerçekten onlara geri çevrilmeyecek bir azab gelmiştir." (Hud Suresi, 74-76)

Allah'ın elçilerinin getirdikleri helak haberi, bir başka surede şöyle haber verilir:

Dediler ki: "Gerçekte biz, suçlu-günahkar olan bir topluluğa gönderildik. Ancak Lut ailesi hariçtir; biz onların tümünü muhakkak kurtaracağız. Ama karısını (kurtaracaklarımız) dışında tuttuk, o, geride kalanlardandır." (Hicr Suresi, 58-60)

Allah, içinde müminlerin bulunduğu bir toplumu asla helak etmeyeceğini Kuran'da bildirmektedir. Bu nedenle Allah gönderdiği haberci meleklerle Hz. İbrahim'e ve Hz. Lut'a ne yapmaları gerektiğini haber vermektedir. Böylece Hz. Lut ve Hz. İbrahim o bölgeden ayrılarak hicret etmişlerdir.

Hz. İbrahim'in Oğulları: Hz. İsmail ve Hz. İshak

Hz. İbrahim'e gelen elçiler, gerçekte onun daha önceden Allah'a etmiş olduğu duanın icabetini müjdelemişlerdir. Bu dua, Hz. İbrahim'in Allah'tan salih bir varis istemesidir:

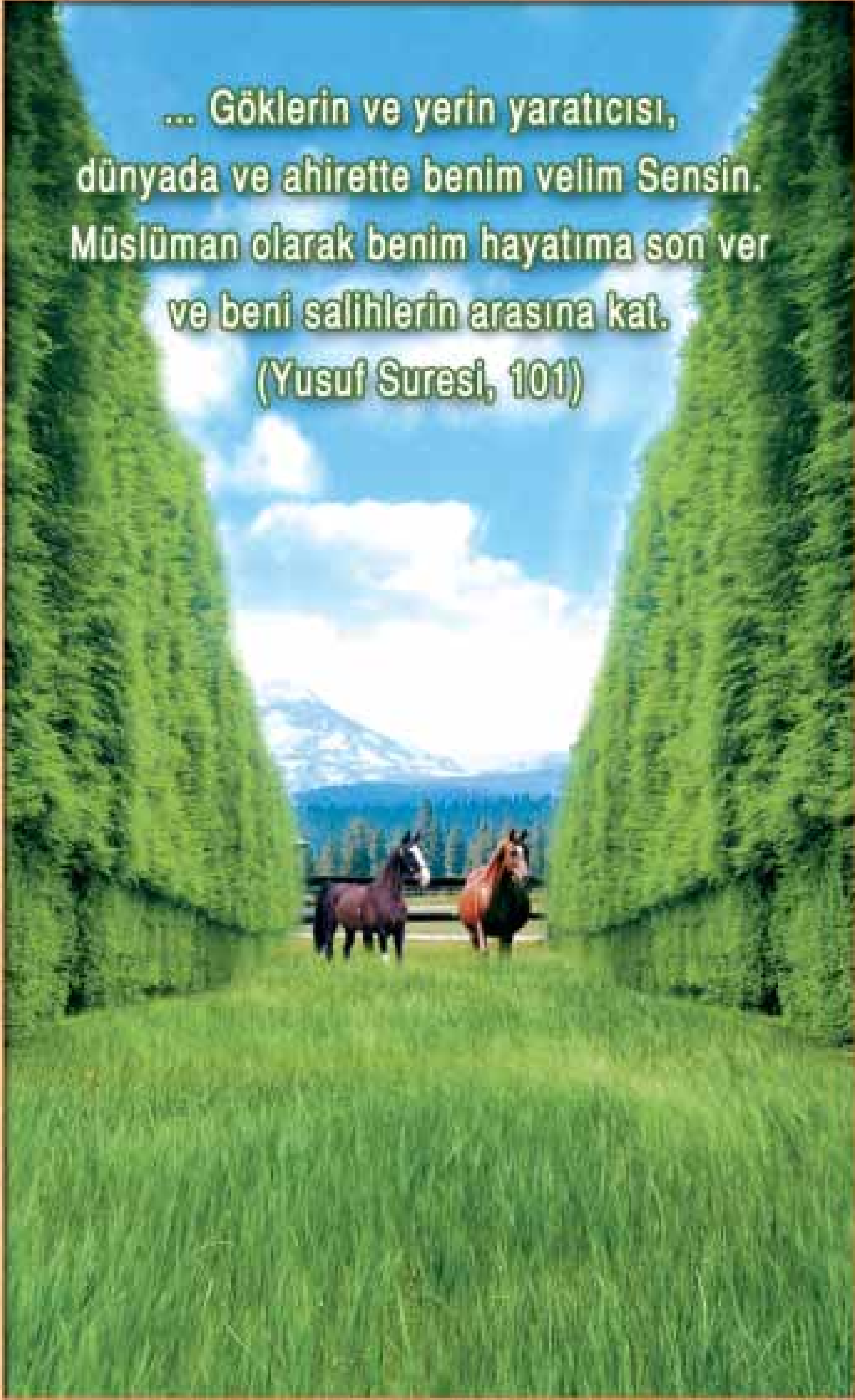
"Rabbim, bana salihlerden armağan et" (Saffat Suresi, 100)

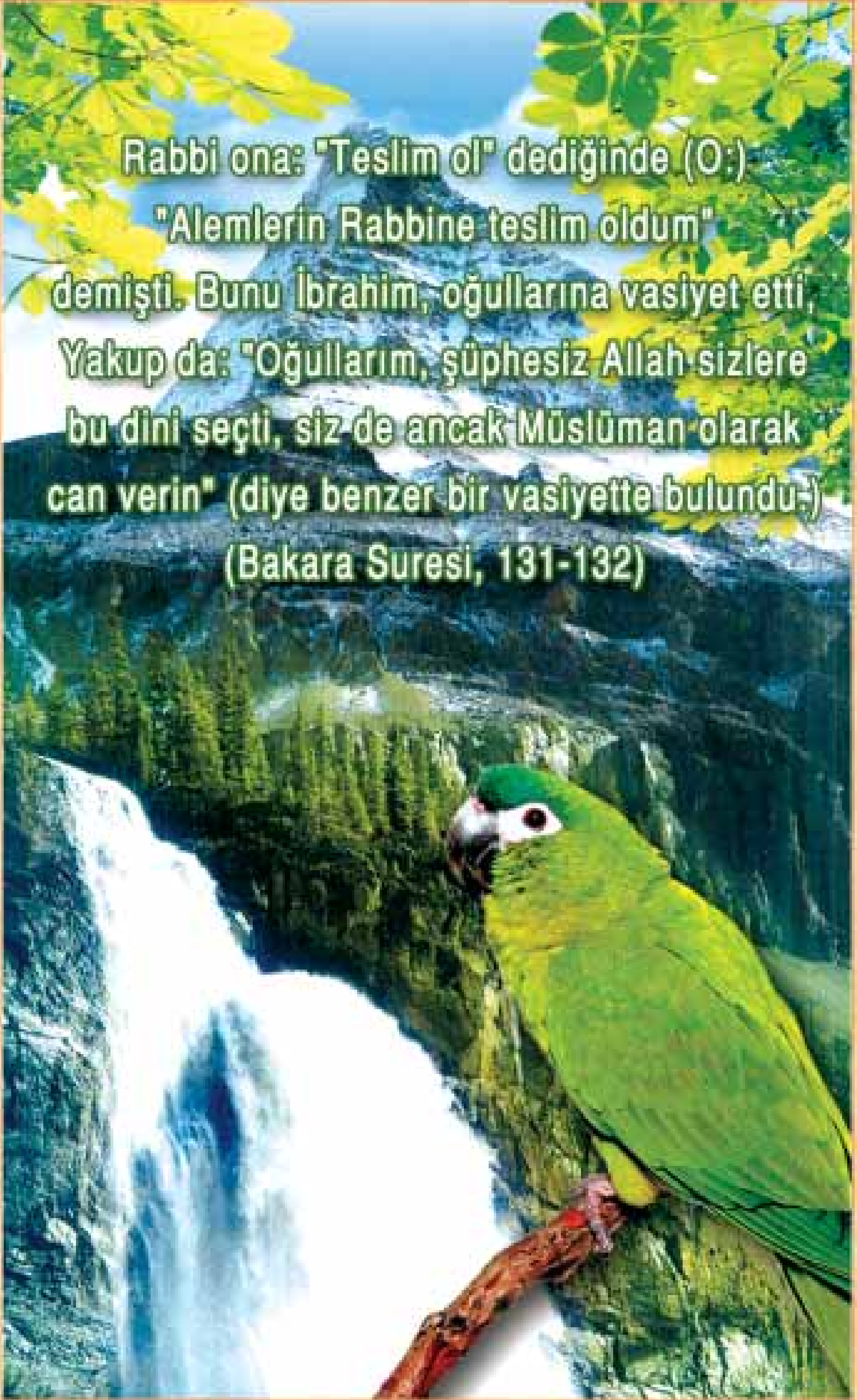
Hz. İbrahim, Allah'tan, özellikle kendi soyundan bir evlat değil, salih bir insan istemektedir. Hz. İbrahim'in Allah'a olan duası, kendisinden sonra dini ayakta tutacak herhangi bir salih Müslümandır. Hz. İbrahim'in bir evlat beklentisi içinde olmadığı, elçilere verdiği cevaplardan da anlaşılmaktadır. Elçiler kendisini "bilgin bir çocukla" müjdelediklerinde, **"Bana ihtiyarlık gelip-çökmüşken mi müjdeliyorsunuz? Beni ne ile müjdelemektesiniz?"** (Hicr Suresi, 54) diye cevap vermiştir. Ancak Allah Hz. İbrahim'e mümin bir soy yaratmak istemiş, bu nedenle bir mucize gerçekleştirerek kısır ve yaşlı olan hanımını çocuk sahibi olmaya elverişli kılmıştır. Ve daha önceki bölümlerde de belirttiğimiz gibi bu müjdeyi elçileri vasıtasıyla haber vermiştir:

"Biz de onu halim bir çocukla müjdeledik." (Saffat Suresi, 101)

Hz. İbrahim'de gördüğümüz bu örnek, onun soyundan gelen Hz. Zekeriya için de geçerlidir. Allah Kuran'da Hz. Zekeriya'nın duasını ve daha sonradan onu salih bir çocukla müjdelenmesini şöyle haber verir:

(Bu,) Rabbinin, kulu Zekeriya'ya rahmetinin zikridir. Hani o, Rabbine gizlice seslendiği zaman; Demişti ki: "Rabbim, şüphesiz benim kemiklerim gevşedi ve baş, yaşlılık aleviyle tutuştu; ben Sana dua etmekle mutsuz olmadım. Doğru-

... Göklerin ve yerin yaratıcısı,
dünyada ve ahirette benim velim Sensin.
Müslüman olarak benim hayatıma son ver
ve beni salihlerin arasına kat.
(Yusuf Suresi, 101)

Rabbi ona: "Teslim ol" dediğinde (O:)
"Alemlerin Rabbine teslim oldum"
demişti. Bunu İbrahim, oğullarına vasiyet etti,
Yakup da: "Oğullarım, şüphesiz Allah sizlere
bu dini seçti, siz de ancak Müslüman olarak
can verin" (diye benzer bir vasiyette bulundu.)
(Bakara Suresi, 131-132)

su ben, arkamdan gelecek yakınlarım adına korkuya kapıldım, benim karım da bir kısırdır. Artık bana Kendi katından bir yardımcı armağan et. Bana mirasçı olsun. Yakup oğullarına da mirasçı olsun. Rabbim, onu razı olunan kıl. (Allah buyurdu:) "Ey Zekeriya, şüphesiz Biz seni, adı Yahya olan bir çocukla müjdelemekteyiz; Biz bundan önce ona hiçbir adaş kılmamışız. Dedi ki: "Rabbim, karım kısır iken, benim nasıl oğlum olabilir? Ben de yaşlılığın son basamağındayım." (Ona gelen melek:) "İşte böyle" dedi. "Rabbin dedi ki: -Bu Benim için kolaydır, daha önce sen hiçbir şey değil iken, seni yaratmıştım." (Meryem Suresi, 2-9)

Hz. İbrahim gibi Hz. Zekeriya da Allah'tan salih birer varis istemişlerdir. Hiç unutulmamalıdır ki, eğer bir insana Allah hidayet vermemişse, hiç kimse onu doğru yola eriştiremez. Nitekim Allah Kuran'da **"... Allah, dilediğini hidayete erdirir; O, hidayete erecek olanları daha iyi bilendir."** (Kasas Suresi, 56) şeklinde buyurmaktadır. Rabbimiz bu konuda bizlere Hz. Nuh'un oğlunu da bir örnek olarak vermiştir. Bu kişi, Hz. Nuh gibi samimiyeti, sabrı, tevekkülü ve güzel ahlakıyla alemlere örnek kıldığı, kıymetli bir elçisinin oğludur. Ancak Hz. Nuh'un kendisini çağırdığı hidayet yoluna uymamış ve inkarcılardan olmuştur. Allah Hz. Nuh'un oğlunu tufanda diğer inkarcılar ile birlikte helak etmiştir. (Hud Suresi, 43)

Rabbimiz Hz. İbrahim'i ise salih çocuklarla müjdelemiştir. Kuran'da Allah'ın peygamberlik makamıyla şereflendirdiği bu mübarek kulların Hz. İsmail ve Hz. İshak oldukları bildirilmektedir. Onlar da Hz. İbrahim gibi Allah'a olan bağlılıkları, güzel ahlakları ve teslimiyetleri ile seçkin kılınan kutlu elçilerdir. Kuran'da Hz. İbrahim'in Hz. İshak ve Hz. İsmail ile müjdelendikten sonra Rabbimize olan samimi duası ve şükrü şu şekilde haber verilmektedir:

"Hamd, Allah'a aittir ki, O, bana ihtiyarlığa rağmen İsmail'i ve İshak'ı armağan etti. Şüphesiz Rabbim, gerçekten duayı işitendir." (İbrahim Suresi, 39)

Rabbimiz Kuran'da Hz. İsmail'in; **"hayırlı olanlardan olduğu"** ve **"alemlere üstün kılındığı"**nı bildirir. Ayetlerde İsmail Peygamber için **"vaadinde doğruydu ve gönderilmiş bir peygamberdi"** (Meryem Suresi, 54-55) şeklinde buyurulmaktadır. Allah Kuran'da Hz. İsmail'den razı olduğunu da tüm insanlara bildirmektedir.

Hz. İshak henüz Hz. İbrahim hayatta iken, Rabbimiz ona Hz. Yakub'u armağan etmiştir. Hz. Yakub da Allah'ın peygamberlik makamıyla şereflendirdiği salih bir mümindir. Allah Kuran'da bu seçkin kulunun üzerindeki nimetini tamamladığını (Yusuf Suresi, 7) bildirmektedir. Hz. Yakub ayetlerde Allah'a olan samimi imanı, katıksızca ahiret yurdunu anan ihlas sahibi bir kul oluşu (Sad Suresi, 46) ile övülen mübarek bir insandır. Allah, Hz. İshak'ın ve Hz. Yakub'un üstün ahlak özelliklerini ayetlerde şöyle haber verir:

Gerçekten Biz onları, katıksızca (ahiretteki asıl) yurdu düşünüp-anan ihlas sahipleri kıldık.Ve gerçekten onlar, Bizim katımızda seçkinlerden ve hayırlı olanlardandır. (Sad Suresi, 46-47)

Ona İshak'ı armağan ettik, üstüne de Yakub'u; her birini salihler kıldık. Ve onları, Kendi emrimizle hidayete yönelten önderler kıldık ve onlara hayrı kapsayan-fiilleri, namaz kılmayı ve zekat vermeyi vahyettik. Onlar Bize ibadet edenlerdi. (Enbiya Suresi, 72-73)

Biz ona, salihlerden bir peygamber olarak İshak'ı da müjdeledik. (Saffat Suresi, 112)

Kuran'da Hz. İbrahim her işinde Rabbimize yönelmesi, sa-

mimi ve içten bir şekilde O'na dua etmesi ve Allah'a imanda kararlı olması ile övülmektedir. Hz. İbrahim başına gelen her türlü zorluk ve sıkıntı karşısında gösterdiği teslimiyetli tavrı tüm iman sahipleri için bir örnektir. Hz. İbrahim'in çocukları ile ilgili duası da bu samimiyeti açıkça göstermektedir:

"Rabbimiz gerçekten ben çocuklarımdan bir kısmını Beyt-i Haram yanında ekini olmayan bir vadiye yerleştirdim; Rabbimiz, dosdoğru namazı kılsınlar diye (öyle yaptım). Böylelikle Sen insanların bir kısmının kalblerini onlara ilgi duyar kıl ve onları birtakım ürünlerden rızıklandır. Umulur ki şükrederler." (İbrahim Suresi, 37)

Allah Hz. İbrahim'in ve soyunun üzerindeki büyük lütfunu Yusuf Suresi'nde şu şekilde bildirir:

Böylece Rabbin, seni seçkin kılacak, sözlerin yorumundan (kaynaklanan bir bilgiyi) sana öğretecek ve daha önce ataların İbrahim ve İshak'a (nimetini) tamamladığı gibi senin ve Yakub ailesinin üzerindeki nimetini tamamlayacaktır. Elbette Rabbin bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir. (Yusuf Suresi, 6)

Allah diğer ayetlerde Hz. İbrahim'in soyu hakkında şöyle buyurur:

Biz ona İshak'ı ve Yakub'u armağan ettik ve onun soyunda peygamberliği ve Kitabı kıldık, ecrini de dünyada verdik. Şüphesiz o, ahirette salih olanlardandır. (Ankebut Suresi, 27)

Güç ve basiret sahibi olan kullarımız İbrahim'i, İshak'ı ve Yakub'u da hatırla. Gerçekten Biz onları, katıksızca (ahiretteki asıl) yurdu düşünüp-anan ihlas sahipleri kıldık. Ve gerçekten onlar, Bizim katımızda seçkinlerden ve hayırlı olanlardandır. (Sad Suresi, 45-47)

Böylelikle, onlardan ve Allah'tan başka taptıklarından kopup-ayrılınca ona İshak'ı ve (oğlu) Yakup'u armağan ettik ve her birini peygamber kıldık. Onlara rahmetimizden armağan(lar) bağışladık ve onlar için yüce bir doğruluk dili verdik. (Meryem Suresi, 49-50)

Rabbimiz ayetlerde Hz. İbrahim'in ailesini alemlere üstün kıldığını, kitap ve hikmetle desteklediğini ve onlara büyük bir mülk nasip ettiğini bildirmektedir:

Gerçek şu ki, Allah, Adem'i, Nuh'u, İbrahim ailesini ve İmran ailesini alemler üzerine seçti. (Al-i İmran Suresi, 33)

Yoksa onlar, Allah'ın Kendi fazlından insanlara verdiklerini mi kıskanıyorlar? Doğrusu Biz, İbrahim ailesine Kitabı ve hikmeti verdik; onlara büyük bir mülk de verdik. (Nisa Suresi, 54)

İman edenler ve imanlarını zulümle karıştırmayanlar, işte güvenlik onlar içindir ve onlar hidayete ermişlerdir. Bu, İbrahim'e, kavmine karşı verdiğimiz delilimizdir. Biz, dilediğimizi derecelerle yükseltiriz. Şüphesiz senin Rabbin, hüküm ve hikmet sahibidir, bilendir. (Enam Suresi, 82-83)

Sonra gelenler arasında ona (hayırlı ve şerefli bir isim) bıraktık. İbrahim'e selam olsun. Biz, ihsanda bulunanları böyle ödüllendiririz. Şüphesiz o, Bizim mü'min olan kullarımızdandır. (Saffat Suresi, 108-111)

Allah, Hz. İbrahim'i güzel, hayırlı ve temiz bir soy ile ödüllendirmiştir. Kavmi itaatsiz, kibirli ve Allah'ı inkarda direnen bir topluluk iken, Hz. İbrahim'in kendinden sonra kavmine mirasçı bırakacağı oğulları ise peygamber olarak seçilmiştir:

Ve ona İshak'ı ve Yakub'u armağan ettik, hepsini hidayete eriştirdik; bundan önce de Nuh'u ve onun soyundan Davud'u, Süleyman'ı, Eyyub'u, Yusuf'u, Musa'yı ve Harun'u

hidayete ulaştırdık. Biz, iyilik yapanları işte böyle ödüllendiririz. (Enam Suresi, 84)

Hz. İsmail ve Hz. İshak, Hz. İbrahim ile birlikte insanları Allah'a iman etmeye davet etmişlerdir. Hz. İsmail, babası Hz. İbrahim ile birlikte kutsal Kabe'yi inşa etmiştir.

Hz. İbrahim'in Kabe'yi İnşa Etmesi

Allah Kuran'da Hz. İbrahim'in oğlu Hz. İsmail ile birlikte Kabe'yi inşa ettiğini bildirmektedir. Arabistan'ın Mekke kentinde bulunan Kabe, insanların sadece Allah'a ibadet etmek için kullanacakları bir mekan olarak inşa edilen ilk yapıdır. Allah, "insanlar için ilk kurulan ev" olan Kabe'de "Hz. İbrahim'in makamı"nın bulunduğunu şöyle bildirir:

Gerçek şu ki, insanlar için ilk kurulan Ev, Bekke (Mekke) de, o, kutlu ve bütün insanlar için hidayet olan (Ka'be)dir. Orada apaçık ayetler (ve) İbrahim'in makamı vardır. Kim oraya girerse, o güvenliktedir. Ona bir yol bulup güç yetirenlerin Ev'i haccetmesi Allah'ın insanlar üzerindeki hakkıdır. Kim de inkâr ederse, şüphesiz, Allah alemlere karşı muhtaç olmayandır. (Al-i İmran Suresi, 96-97)

Hz. İbrahim, Allah'ın kendisine verdiği Kabe'yi inşa görevini, oğlu Hz. İsmail ile birlikte yerine getirmiştir. Allah Kuran'da, bu konuda Hz. İbrahim'e şöyle vahiyde bulunduğunu bildirmiştir:

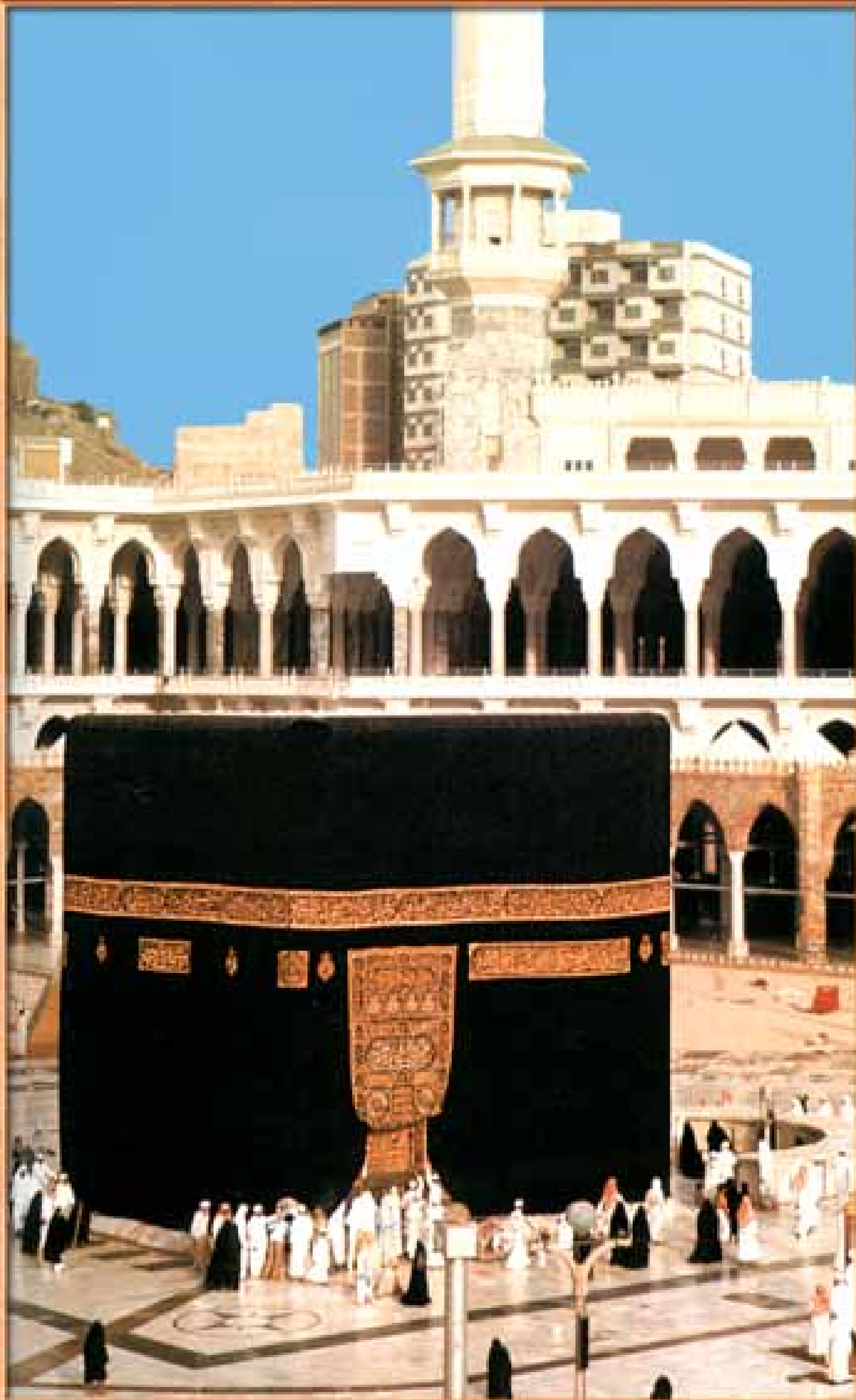
Hani Biz İbrahim'e Ev'in (Kabe'nin) yerini belirtip hazırladığımız zaman (şöyle emretmiştik:) "Bana hiçbir şeyi ortak koşma, tavaf edenler, kıyam edenler, rükua ve sücuda varanlar için Evimi tertemiz tut. İnsanlar içinde haccı duyur; gerek yaya, gerekse uzak yollardan gelen yorgun düş-

müş develer üstünde sana gelsinler. Kendileri için birtakım yararlara şahid olsunlar ve kendilerine rızık olarak verdiği hayvanlar üzerine belli günlerde Allah'ın adını ansınlar. Artık bunlardan yiyin ve zorluk çeken yoksulu da doyurun. (Hac Suresi, 26-28)

Allah Hz. İbrahim'e Kabe'nin temizlenmesini emretmiştir. Bu, fiziksel bir temizlik olabileceği gibi, manevi anlamda da bir temizlik olabilir. Dolayısıyla bu ayetle Allah Kabe'nin hem fiziksel anlamda hem de manevi anlamda (şirkten ve Allah'tan başkalarına tapan müşriklerin kirinden) temizlenmesini emretmiştir. Allah bir diğer ayette, Hz. İbrahim ve Hz. İsmail'in Kabe'yi inşa görevlerini şöyle bildirmektedir:

İbrahim, İsmail'le birlikte Ev'in (Ka'be'nin) sütunlarını yükselttiğinde (ikisi şöyle dua etmişti): "Rabbimiz bizden (bunu) kabul et. Şüphesiz, Sen işiten ve bilensin" (Bakara Suresi, 127)

Hz. İbrahim ve Hz. İsmail Kabe'yi inşa ederlerken, yani fiili bir iş ve ibadet yaparlarken sürekli Rabbimize dua etmişlerdir. Peygamberlerin bu güzel özelliğini örnek alarak Allah'a her konuda dua edebilir, bir iş yaparken de Allah'tan yardım dileyebilir, O'nu zikir ve tesbih edip yüceltebiliriz. Çünkü Allah, insanın gizlisinin gizlisini bilen, onu her an işiten, gören ve her yaptığından haberdar olandır. Müminler Allah'ın bütün dualarına icabet edeceğini bilir ve dua etmeyi Allah'a yakınlaşmak için bir vesile olarak görürler. Kimi zaman bazı insanlar sadece belirli zamanlarda, belirli yerlerde dua edebileceklerini zannederek duayı belli bir şekile sokmaya çalışırlar. Oysa peygamberlerin Kuran'da haber verilen duaları da bize göstermektedir ki, mümin bir iş yaparken de, yatarken de, otururken de için-den Allah'a dua edebilir, her zaman Allah'a yönelebilir. Bunun

için hiçbir kural yoktur. İnsan her an Allah'a yönelebilir, her an O'nu kalben anıp, en güzel isimleri ile Rabbimizi yüceltebilir.

Hz. İbrahim ile Hz. İsmail de Kabe'yi inşa ederlerken ettikleri dualarının sonunda Allah'ı yüceltmişlerdir. İki peygamber de Allah'tan istediklerini sözle ifade ettikten sonra, O'nun herşeyi bildiğini, işittiğini dile getirip Allah'ı övmüşlerdir. Bu da göstermektedir ki, dua sırasında da Allah'ı sıfatları ile anmak ve O'na bu sıfatlarla dua etmek makbuldür. Nitekim Allah bir ayetinde şöyle buyurur:

> **İsimlerin en güzeli Allah'ındır. Öyleyse O'na bunlarla dua edin. O'nun isimlerinde 'aykırılığa (ve inkara) sapanları' bırakın. Yapmakta oldukları dolayısıyla yakında cezalandırılacaklardır. (Araf Suresi, 180)**

Peygamberler gibi müminlerin de Allah'ın büyüklüğünü, herşeyi gördüğünü, işittiğini, herşeye güç yetirdiğini, hüküm ve hikmet sahibi olduğunu dile getirerek Allah'ı anmak bir mümin alametidir. Kuran'da peygamberlerin dualarıyla ilgili pek çok ayet, müminlerin nasıl dua edeceklerine dair yol gösterici olmaktadır.

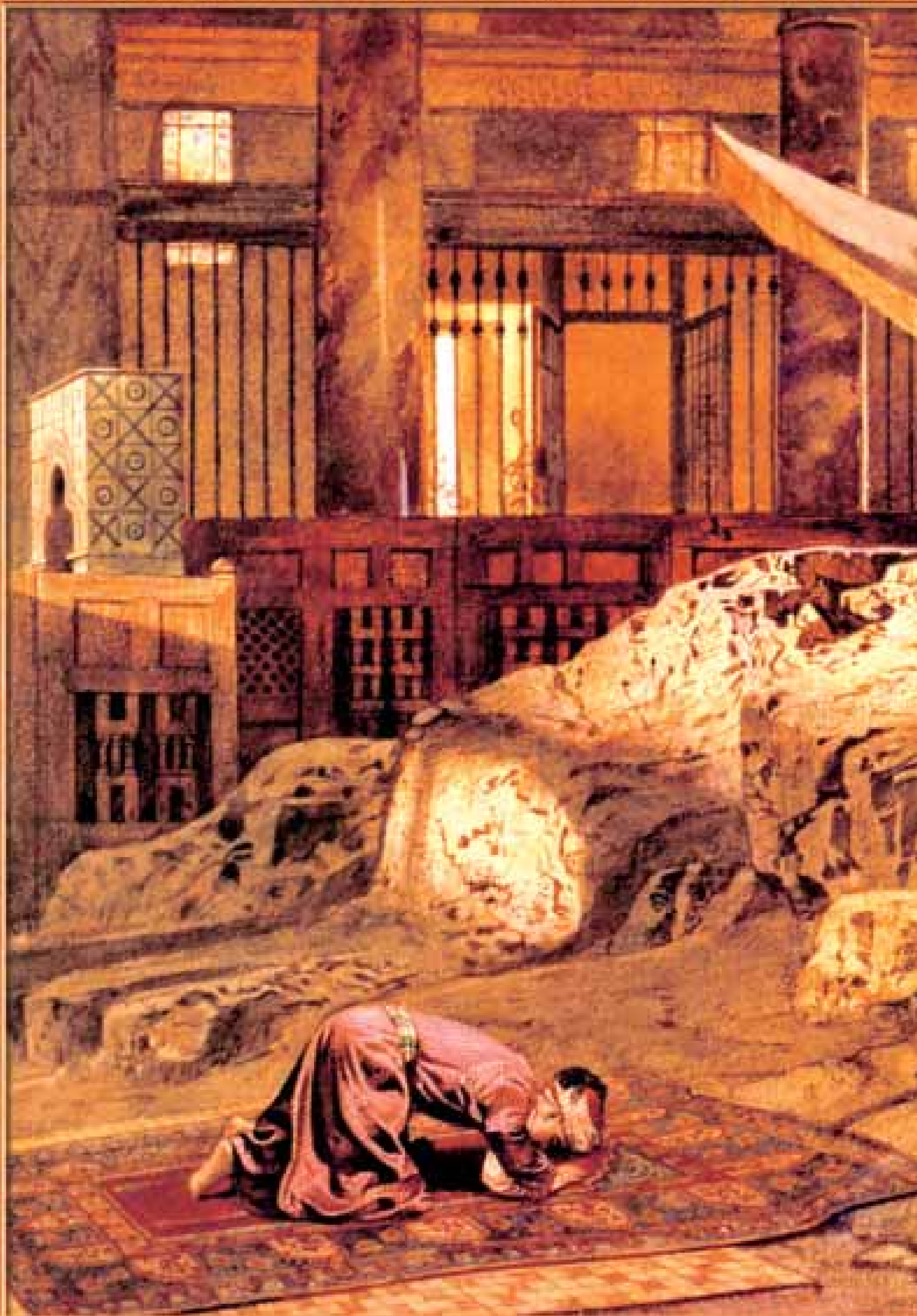

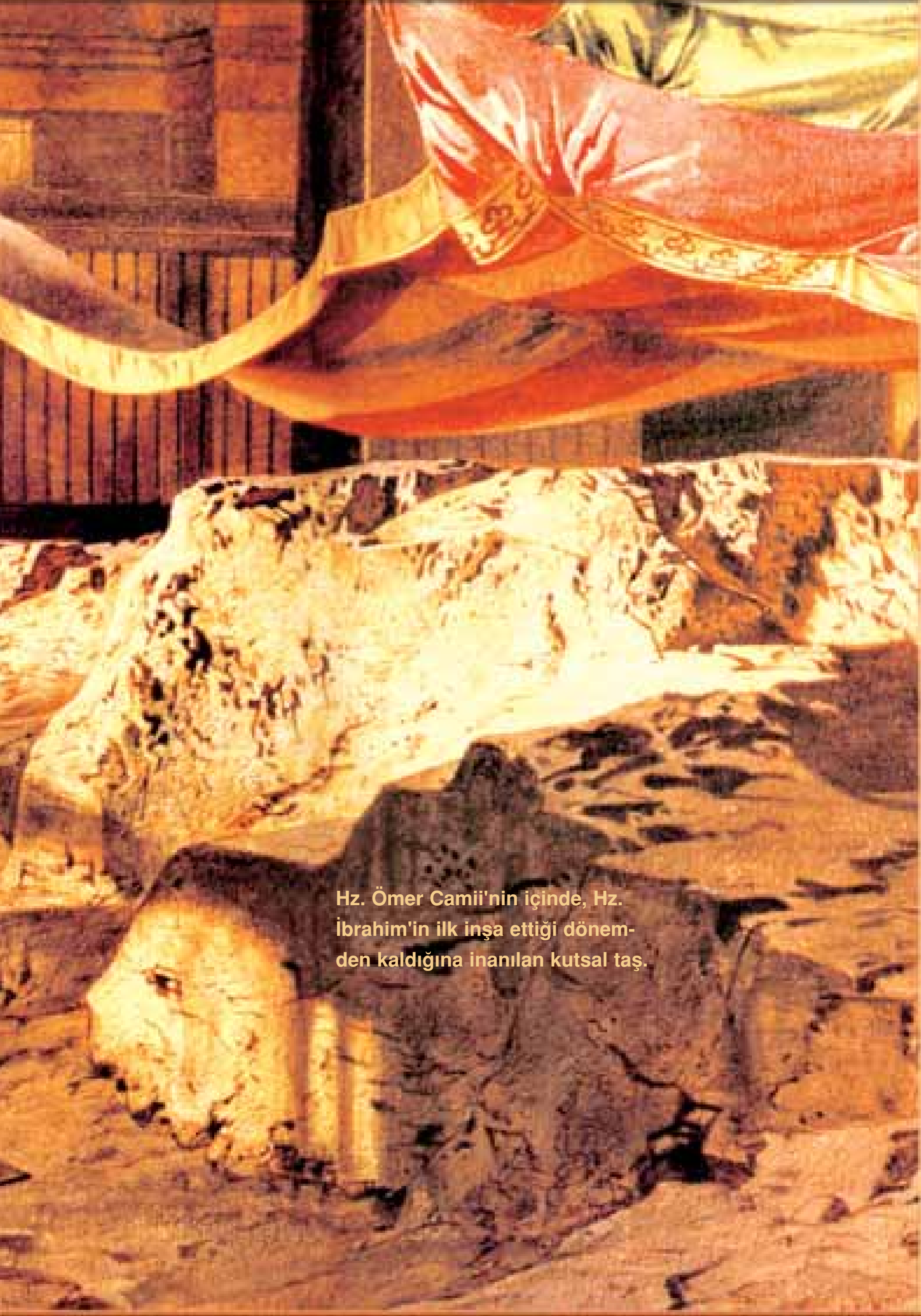
Makam-ı İbrahim, Hz. İbrahim'in Kabe'yi inşa ederken iskele olarak kullandığı taşın bulunduğu yerdir.

Hz. Ömer Camii'nin içinde, Hz. İbrahim'in ilk inşa ettiği dönemden kaldığına inanılan kutsal taş.

Hz. İbrahim ve Oğlunun Kurban İmtihanı

Allah'ın Hz. İbrahim kıssasında haber verdiği olaylardan biri de kurban olayıdır. Hz. İbrahim'in ve oğlu Hz. İsmail'in başından geçen bu denemeyi Rabbimiz ayetlerde şu şekilde haber verir:

Biz de onu halim bir çocukla müjdeledik. Böylece (çocuk) onun yanında koşabilecek çağa erişince (İbrahim ona): "Oğlum" dedi. "Gerçekten ben seni rüyamda boğazlıyorken gördüm. Bir bak, sen ne düşünüyorsun." (Oğlu İsmail) Dedi ki: "Babacığım, emrolunduğun şeyi yap. İnşallah, beni sabredenlerden bulacaksın." Sonunda ikisi de (Allah'ın emrine ve takdirine) teslim olup (babası, İsmail'i kurban etmek için) onu alnı üzerine yatırdı. Biz ona: "Ey İbrahim" diye seslendik. "Gerçekten sen, rüyayı doğruladın. Şüphesiz Biz, ihsanda bulunanları böyle ödüllendiririz." Doğrusu bu, apaçık bir imtihandı. Ve ona büyük bir kurbanı fidye olarak verdik. (Saffat Suresi, 101-107)

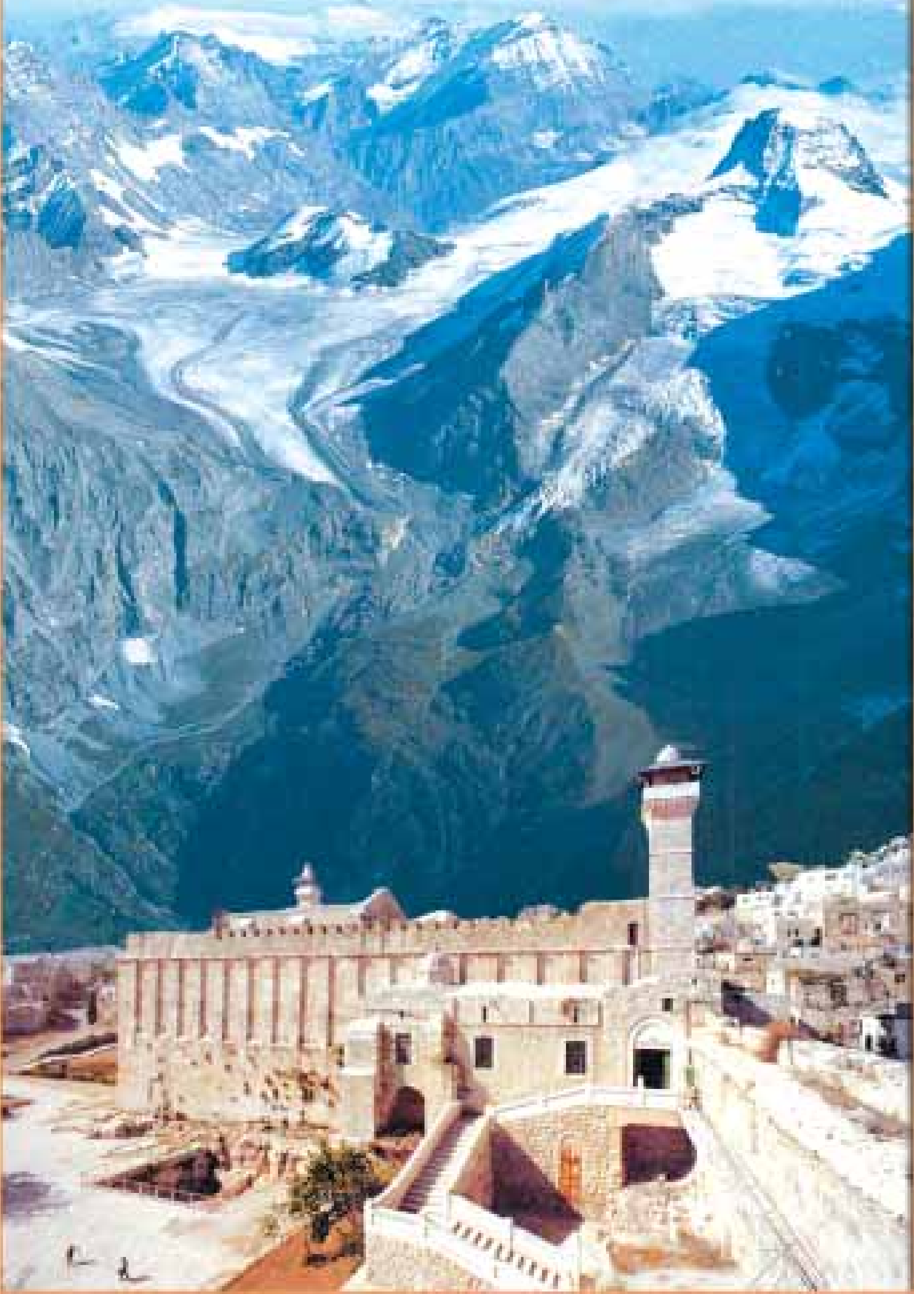
Allah yukarıdaki ayetlerde Hz. İbrahim'i nasıl bir denemeden geçirdiğini bizlere aktarmaktadır. İslam alimleri de bu ayetleri genelde aynı şekilde tefsir ederler. Örneğin Elmalılı Hamdi Yazır, Kuran-ı Kerim tefsirinde, Hz. İbrahim'in rüyasında gördüklerinin bir vahiy olduğunu, bu vahyin yerine getirilmesinin ise bir emir olduğunu belirtmektedir. Ayetlerin devamını ise şu şekilde açıklamaktadır:

... Bunun üzerine onu zorla yapmaya kalkışmayıp, önce yerine getirilme şeklini istişare etmek üzere böyle görüşünü sorarak tebliğ etti ki, bununla ilk önce onun itaat ve boyun eğmekle ecir ve sevaba ermesini temin etmek istedi. Düşünmeli, bunu söylerken "Ey yavrucuğum!" diye hitap eden bir babanın kalbinde ne yüksek bir şef-

Ve ona büyük bir kurbanı fidye olarak verdik.
(Saffat Suresi, 107)

Tahrif edilmiş Eski Ahit'e göre, Hz. ibrahim ve hanımı Sara El-Halil kentinde bulunan Machpelah mağarasına defnedilmişlerdir. Bu bölge günümüzde İsrail işgali altındadır.

kat duygusu çarpıyor ve ona ne kadar büyük bir vazife aşkı, Allah sevgisi hakim bulunuyordu... İşte bunun böyle İlâhî bir emir olduğunu anlayan ve Allah'ın sabredenlerle beraber olduğunu bilen o yumuşak huylu oğul "Ey babacığım!" dedi, "Ne emrolunuyorsan yap. Beni inşaallah sabredenlerden bulacaksın."[5]

Ömer Nasuhi Bilmen'in tefsirinde Hz. İbrahim ve oğlunun başından geçen bu deneme şu şekilde izah edilmektedir:

Hazret-i İbrahim de oğlu da Allah-u Teala'nın emrine itaat edip teslimiyet gösterdiler ve İbrahim Aleyhisselam oğlunu (alnının bir yanı üzerine yatırdı) onu boğazlamak için öyle bir vaziyete bulundurdu... Onun rahmani bir rüya olduğunu anlayarak emr olunduğun vazifeyi yapmaya azmettin, sabrın, emri İlahi'ye itaatin tezahür etmiş oldu. Artık Hak Teala lütfetmiş, o oğlun yerine bir kurban hayvanının kesilmesini emir eylemiş, Hazreti İbrahim'i, öyle bir fedakarlıktan kurtarmıştır.[6]

Ayetlerden ve tefsirlerden Hz. İbrahim ve oğlu Hz. İsmail'in Allah'a olan kalpten itaatleri, teslimiyetleri ve gönülden bağlılıkları açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Bu üstün ahlak tüm iman edenlere çok güzel bir örnek, eşsiz bir rehberdir. Bu nedenle tüm iman edenler onların yolunu izlemeli ve Allah'ın ayetlerini uygulamadaki titizlikleri, zorluk ya da sıkıntılar karşısındaki tavizsiz tavırları, sabırlı ve tevekküllü kişilikleriyle tanınmalıdırlar. Allah Saffat Suresi'nin devamında şu şekilde bildirir:

Sonra gelenler arasında ona (hayırlı ve şerefli bir isim) bıraktık. İbrahim'e selam olsun. Biz, ihsanda bulunanları böyle ödüllendiririz. Şüphesiz o, Bizim mü'min olan kullarımızdandır. (Saffat Suresi, 108-111)

Hz. İbrahim'in Güzel Ahlakı

Kuran'da Rabbimizin insanlara uyarıcı, korkutucu ve müjdeleyici olarak gönderdiği kıymetli elçilerinin güzel ahlak özelliklerine dair birçok ayet yer almaktadır. Tüm peygamberler, Allah'a olan teslimiyetleri, samimiyetleri, sadakatleri ve adil, mütevazi, onurlu tavırlarıyla son derece üstün ahlaklı insanlardır. Kuran'da Peygamberimiz Hz. Muhammed Allah'a olan derin imanı, tevekkülü, samimiyeti ve güçlü Allah korkusu, Hz. Süleyman her an Allah'a şükredip Rabbimizin şanını yüceltmesi, dini yayma konusundaki kararlılığı, güç ve kudreti, Hz. Eyüp ve Hz. Nuh sabırları, Hz. Musa samimiyeti, Hz. İsa manevi derinliği ve Allah'a olan teslimiyeti, Hz. Davud her tutum ve davranışıyla Allah'a yönelmesi ve daha birçok üstün özellikleriyle tüm insanlara örnek verilmişlerdir. Hz. İbrahim'i de, Allah Kuran ayetlerinde övmekte ve tüm Müslümanlara üstün vasıfları ile örnek göstermektedir.

Yeryüzündeki tüm insanların, Allah'ın peygamberlik makamı ile şereflendirdiği, ilim ve güç

bakımından desteklediği, güzel ahlaklarıyla övdüğü bu kutlu insanları kendilerine örnek almaları gerekmektedir. Her Müslüman Allah'ın alemlere üstün kıldığı bu kıymetli kullara özenmeli, onların eşsiz ahlak özelliklerini kendi hayatlarına geçirmelidir. Kitabın bu bölümünde birçok Kuran ayetinde Allah'a olan derin imanı, tevekkülü, samimiyeti ve teslimiyeti ile övülen Hz. İbrahim'in üstün ahlakı anlatılarak insanlar, Hz. İbrahim gibi bir ahlak göstermeye davet edilmektedir.

Hz. İbrahim "Allah'ın Dostu"dur

İyilik yaparak kendini Allah'a teslim eden ve hanif (tevhidi) olan İbrahim'in dinine uyandan daha güzel din'li kimdir? Allah, İbrahim'i dost edinmiştir. (Nisa Suresi, 125)

Rabbimiz Kuran'da Hz. İbrahim'i dost edindiğini bildirmiştir. Bu nedenle de Hz. İbrahim "Halilullah" (Allah'ın dostu) olarak tanınmakta, insanlar tarafından bu güzel isimle anılmaktadır. Nitekim Peygamberimiz Hz. Muhammed de **"Ey Allah'ım! İbrahim aleyhisselâm senin Halilindir, peygamberindir."** şeklinde buyurmuşlardır.[7]

Vahyedilmesinden sonra tahrif edilmiş olan Kitab-ı Mukaddes'te ise Hz. İbrahim için şu ifadeler yer almaktadır:

"Ve İbrahim Allah'a iman etti ve böylece aklanmış sayıldı" diyen Kutsal Yazı yerine gelmiş oldu. İbrahim'e de Allah'ın dostu denildi. [8]

Allah korkusuna ve sevgisine sahip, Allah'a dost olan insanın hayattaki tek amacı O'nun hoşnutluğunu, rahmetini ve cennetini kazanmaktır. Kalbinde ve aklında daima Allah olur. Gördüğü güzellikler karşısında "Allah ne güzel yaratmış, O övülmeye layıktır" der, Allah'ı en güzel isimleriyle tesbih eder.

Kendisine verilen her nimetin Allah'tan olduğunu bilir ve Allah'a çokça şükreder. Herhangi bir sıkıntı ve zorlukla karşılaştığında ise, bunun Allah'tan bir deneme olduğunu ve hayırlarla birlikte yaratıldığını bilir. Allah için güzel bir sabır gösterir, tevekkül eder ve ahiret yurdu için salih amellerde bulunur. Bediüzzaman Said Nursi'nin söylediği "elhamdülillahi ala külli hal" (her şartta Allah'a hamd olsun) sözünü kendisine rehber edinir ve nimet içinde de, zorluk içinde de olsa hep Allah'a hamd eder.

Allah Kuran'da bu onurlu makama ulaşmaları için tüm müminleri teşvik etmektedir. Bir Kuran ayetinde müminlere kendilerini Allah'a yakınlaştıracak vesileler aramaları şöyle emredilir:

Ey iman edenler, Allah'tan korkup-sakının ve (sizi) O'na (yaklaştıracak) vesile arayın... (Maide Suresi, 35)

Allah bir ayette **"Öyleyse, Allah'a doğru kaçın"** (Zariyat Suresi, 50) diye buyurmaktadır. Bir başka ayette de şöyle buyurulmaktadır:

"... Artık dosdoğru namazı kılın, zekatı verin ve Allah'a sarılın, sizin Mevlanız O'dur. İşte, ne güzel Mevla ve ne güzel yardımcı." (Hac Suresi, 78)

Müzemmil Suresi'nde ise Allah, insanın herşeyden kendini çekip yalnızca Kendisi'ne yönelmesini emreder:

Rabbinin ismini zikret ve herşeyden kendini çekerek yalnızca O'na yönel. (O) Doğunun ve batının Rabbidir. O'ndan başka ilah yoktur. Şu halde (yalnızca) O'nu vekil tut. (Müzemmil Suresi, 8-9)

Hz. İbrahim Güç ve Basiret Sahibiydi, Doğruyu Seçme Yeteneğine Sahipti

Allah Kuran'da Hz. İbrahim'in "güç ve basiret" sahibi bir kul olduğunu bildirmiştir. (Sad Suresi, 45) Basiret "görüş" anlamına gelir, olaylara hikmetle bakabilmeyi, derin kavrayış gücünü ifade eder. Allah'ın derin imanları, samimiyetleri ve teslimiyetleriyle insanlara örnek kıldığı tüm peygamberler gibi Hz. İbrahim de isabetli kararlar alan, ileriyi görebilen, basiret sahibi bir peygamberdir.

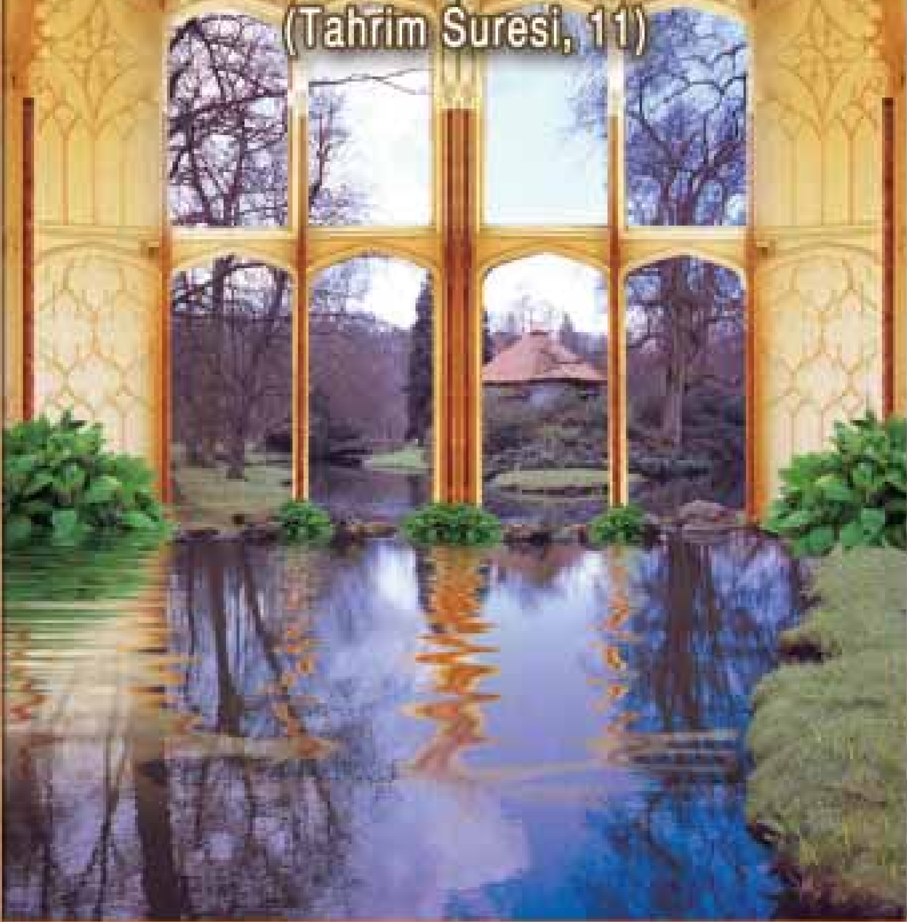
Bir diğer ayette ise Rabbimiz Hz. İbrahim'e "rüşd", yani olgunluk verdiğini bildirmektedir:

Andolsun, bundan önce İbrahim'e rüşdünü vermiştik ve Biz onu bilenlerdik. (Enbiya Suresi, 51)

Ayette geçen "rüşd" kelimesi, "hak bir doğrulukta kararlılıkla, tam ve üstün bir isabetle, emin adımlarla gitmek, doğruya götürmek, yöneltmek" anlamlarına gelmektedir. Allah'ın bu güzel vasıflarla güçlendirdiği Hz. İbrahim, feraset ve basireti, ileri görüşlülüğü, doğru ile yanlışı birbirinden ayırt etmesi ve isabetli karar vermesi ile inkar edenlere karşı büyük bir mücadele vermiştir. Tüm bu özellikler onun Allah'tan içi titreyerek korkan, Rabbimizin ayetlerini uygulama konusunda çok titiz bir kul olduğunu bizlere göstermektedir. Nitekim Allah Kendisi'nden korkanlara bu büyük nimetin verileceğini bir ayetinde şöyle bildirmiştir:

Ey iman edenler, Allah'tan korkup-sakınırsanız, size doğruyu yanlıştan ayıran bir nur ve anlayış verir, kötülüklerinizi örter ve sizi bağışlar. Allah büyük fazl sahibidir. (Enfal Suresi, 29)

Allah, iman edenlere de
Firavun'un karısını örnek verdi. Hani
demişti ki: "Rabbim bana Kendi katında,
cennette bir ev yap; beni Firavun'dan ve
onun yaptıklarından kurtar ve beni o
zalimler topluluğundan da kurtar."
(Tahrim Suresi, 11)

Rabbimizin Hz. İbrahim'e bahşettiği üstün vasıflar, bu kutlu insanın inkar edenlere karşı son derece etkili ve akılcı bir mücadele yürütmesine vesile olmuştur. Bunun sonucunda da Hz. İbrahim ve onu izleyenler üstün gelmişlerdir.

"Doğruluk" ve "doğruyu seçme" Peygamber Efendimizin de müminlere sürekli hatırlattığı çok önemli mümin vasıflarındandır. Peygamberimiz (sav)'in bu konu ile ilgili bazı tavsiyeleri şu şekildedir:

Allah'a inandım de, sonra da dosdoğru ol! [9]

Kim ki Allah ve Resulü'nün kendisini sevmesinden hoşlanırsa doğru söylesin. [10]

Allah bir kimsenin hayrını murad ederse, onu doğruya irşad eder.[11]

Doğruluk (sıdk) iyiliğe götürür. İyilik de cennete iletir. İnsan doğru söyleye söyleye sonunda Allah katında doğru olarak yazılır. Yalancılık fenalığa, fenalık da cehenneme götürür. İnsan yalan söyleye söyleye sonunda Allah katında yalancı olarak yazılır. [12]

Hz. İbrahim Katıksızca Ahiret Yurdunu Anan İhlas Sahibi Bir Kuldu

Allah Kuran'da Hz. İbrahim'i ve onun soyunu katıksızca ahireti düşünüp anan ihlas sahipleri olarak tarif eder:

... İbrahim'i, İshak'ı ve Yakub'u da hatırla. Gerçekten Biz onları, katıksızca (ahiretteki asıl) yurdu dü-

şünüp-anan ihlas sahipleri kıldık. (Sad Suresi, 45-46)

Peygamberleri ve samimi iman sahiplerini diğer insanlardan ayıran en temel özelliklerden biri, onların dünya hayatına dair bir beklenti içinde olmaksızın sadece Allah'ın rızasını ve ahireti kazanmak için ciddi bir çaba içinde olmalarıdır. Hayatlarının sonuna kadar büyük bir sabır ve ihlasla kavimlerini uyarmaya devam etmeleri, bunun en açık delillerindendir.

İhlas sahibi bir mümin, yaptığı işler ve ibadetlerle sadece Allah'ın sevgisini, hoşnutluğunu, takdirini ve dostluğunu hedefler. Bu konuda en güzel örnek ise Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'in hayatıdır. Peygamberimiz (sav), sadece Allah'ın hoşnutluğunu aramış, hayatı boyunca Allah'ın rızasını, rahmetini ve cennetini kazanmayı amaç edinmiştir. Allah ayetlerde, insanlara bir rahmet ve lütuf olarak gönderilen elçilerin, hiçbir karşılık beklemeden, ihlasla insanları din ahlakını yaşamaya davet ettiklerini şu şekilde haber vermektedir:

De ki: "Ben, buna karşı sizden bir ücret istemiyorum ve (kendiliğinden) bir yükümlülük getirenlerden de değilim." (Sad Suresi, 86)

De ki: "Ben sizden bir ücret istemişsem, artık o sizin olsun. Benim ecrim (ücretim), yalnızca Allah'a aittir. O, herşeye şahid olandır." (Sebe Suresi, 47)

Peygamberimiz (sav) bir hadislerinde de *"Amellerinizi Allah için halis kılınız. Zira Allah-u Teala Kendisi*

Biz elçileri müjde vericiler ve
uyarıp-korkutucular olmaktan başka
(bir nedenle) göndermiyoruz. Şu halde kim
iman ederse ve (davranışlarını) düzeltirse,
artık onlar için korku yoktur,
onlar mahzun da olmayacaklardır.
(Enam Suresi, 48)

için ihlasla yapılan ameli kabul eder."[13] şeklinde buyurmakta ve tüm insanları ihlaslı davranmaya davet etmektedir. Peygamberlerin dualarına, kavimlerine yaptıkları uyarılara baktığımızda onların insanları Allah'a iman etmeye, amellerini halis kılmaya, dünya hayatının geçici nimetlerine aldanmamaya ve sadece ahiret yurdu için çalışmaya davet ettiklerini görürüz.

Bir müminin de sahip olması gereken en önemli vasıflardan biri, "katıksızca ahiret yurdunu düşünüp anmasıdır." Yapılan her iş, söylenen her söz sadece Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için olmalıdır. Mümin, sürekli asıl hayatı olan ahirete özlem duymalı ve dünyaya hiçbir zaman bağlanmamalıdır. İman edenler de elbette Allah'ın dünyadaki nimetlerinden faydalanacak, bu yolla Allah'a şükredip bu nimetlerin ahiretteki asıllarını düşüneceklerdir. Ama bunlar, hiçbir zaman amaç haline getirmemelidir. Her biri Allah'ın rızasını kazanmaya, din ahlakını anlatmaya, ahiret yurdunu anmaya vesile olan birer nimet olarak görülmelidir.

Cennetin sonsuz güzelliklerini düşünmek, Allah'ın cennet vaadinden dolayı sevinmek, cehennemin bitmeyecek azabından sakınmak ve bunu akılda tutmak, müminin Allah'a olan yakınlığını ve Kuran ahlakını yaşama şevkini artıran çok önemli vesilelerdir. Aksi takdirde şeytan insanın unutma özelliğini kullanarak, onu ahiret gününün varlığından gafil halde yaşatmak isteyecektir. Mümin, hiçbir zaman şeytanın bu tuzağına düşmemeli, her zaman Hz. İbrahim gibi ahiret yurdunu derin derin düşünen ve anlatan müminlerden olmalıdır. Nitekim Allah katıksızca ahiret yurdunu anan, Allah'ın rızasını herşeyin üstünde tutan ve din ahlakını yaymak için tüm hayatı boyunca ihlasla çaba gösteren bu kıymetli kulu için Bakara Suresi'nde şu şekilde buyurmaktadır:

Kendi nefsini aşağılık kılandan başka, İbrahim'in dininden kim yüz çevirir? Andolsun, Biz onu dünyada seçtik, gerçekten ahirette de O salihlerdendir. (Bakara Suresi, 130)

Hz. İbrahim Seçkin ve Hayırlı Bir Kuldu

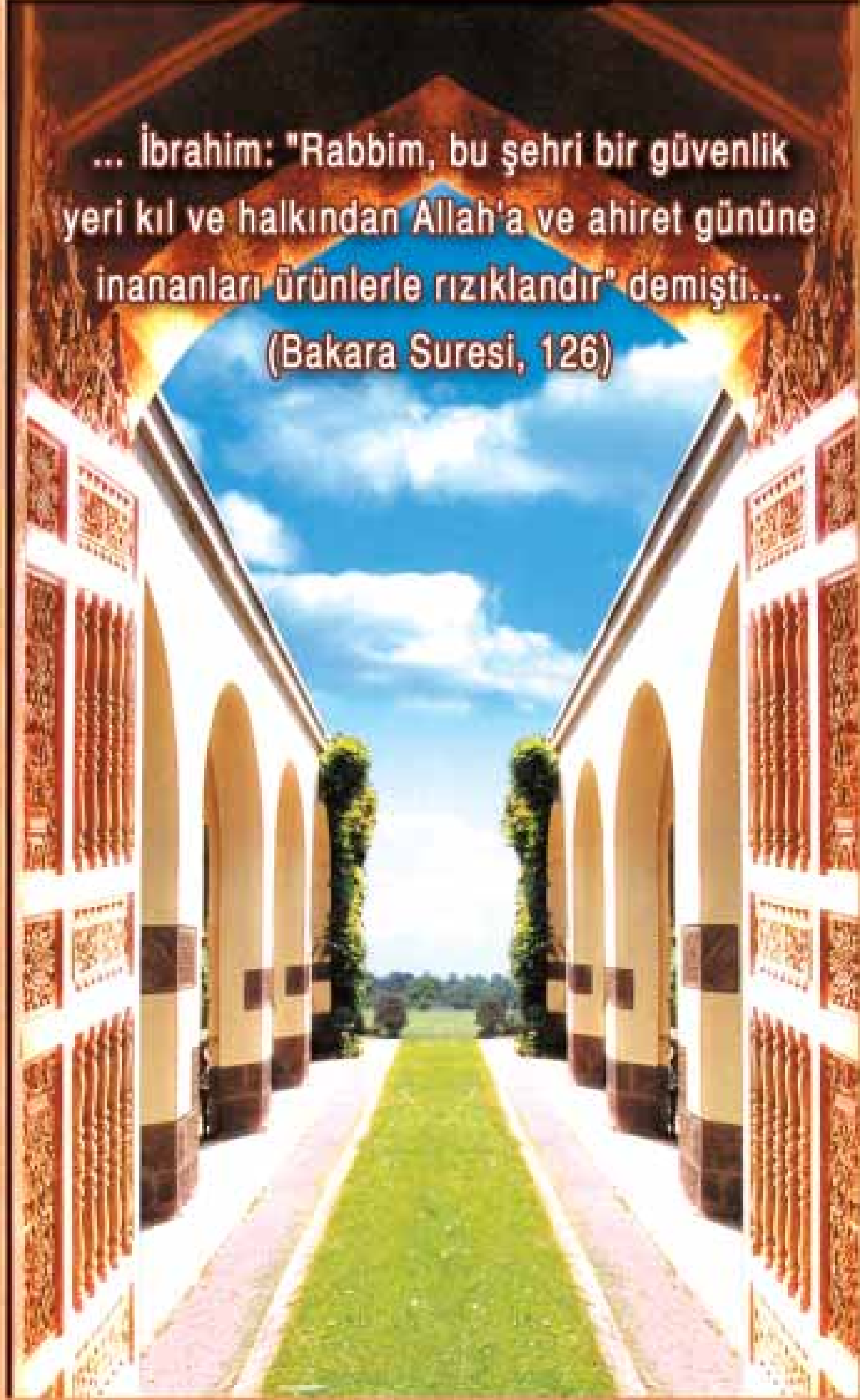
Ve gerçekten onlar, Bizim katımızda seçkinlerden ve hayırlı olanlardandır. (Sad Suresi, 47)

Hz. İbrahim Allah'ın hidayet verdiği, peygamberlikle şereflendirdiği ve Kendi katında seçkin kıldığı kullarındandır. Bir ayette Hz. İbrahim ve ailesinin alemler üzerine seçilmiş oldukları şöyle bildirilmektedir:

Gerçek şu ki, Allah, Adem'i, Nuh'u, İbrahim ailesini ve İmran ailesini alemler üzerine seçti. (Al-i İmran Suresi, 33)

Hz. İbrahim ve oğulları, kendi kavimlerini Allah'a iman etmeye davet etmek ve onlara Allah'ın üstün güç ve kudretini anlatmak için seçilmişlerdir. Allah Kuran'da **"Andolsun, Biz Nuh'u ve İbrahim'i (elçi olarak) gönderdik, peygamberliği ve Kitab'ı onların soylarında kıldık..."** (Hadid Suresi, 26) şeklinde bildirmekte ve İbrahim ailesinin soyunu peygamberlikle şereflendirdiğini haber vermektedir.

"Hayırlı olmak", önemli bir mümin alametidir. İnkarcılar çevrelerine ve dünyaya iyilik değil, şer (kötülük) getirirler. Bu kaçınılmazdır; çünkü inkar eden bir insan çıkarlarını herşeyin üzerinde tutar ve dolayısıyla kendi çıkarı söz konusu olduğunda diğer insanlara zarar vermekten çekinmez. Mümin ise, hem manevi hem de maddi yönden tüm insanlığa hayır, bereket ve bolluk getirir. Çünkü sahip olduğu Allah korkusu ve güçlü imanı gereği kendisinin ve yakınlarının aleyhinde bile olsa, adaleti ayakta tutar, insanlara iyilik yapar, zalimlere karşı koyar.

... İbrahim: "Rabbim, bu şehri bir güvenlik
yeri kıl ve halkından Allah'a ve ahiret gününe
inananları ürünlerle rızıklandır" demişti...
(Bakara Suresi, 126)

Peygamberimiz (sav) de *"Ümmetimin hayırlıları ise, ahlakça en güzel olanlarıdır.* [14] şeklinde buyurarak güzel ahlaklarıyla örnek olan müminlerin, yaşadıkları toplum için "hayırlı kimseler" olduklarını bildirmiştir.

Allah, "hayır getiren", yani Allah'ın hükmüne göre davranıp etrafına hep din ahlakının güzelliklerini taşıyan müminlerle, bu

Elçiler; müjdeciler ve uyarıcılar olarak (gönderildi). Öyle ki elçilerden sonra insanların Allah'a karşı (savunacak) delilleri olmasın... (Nisa Suresi, 165)

vasıftan yoksun insanların farkını bir ayette şöyle haber verir:

Allah şu örneği verdi: İki kişi; bunlardan birisi dilsiz, hiçbir şeye gücü yetmez ve herşeyiyle efendisinin üstünde (bir yük), o, onu hangi yöne gönderse bir hayır getirmez; şimdi bu, adaletle emreden ve dosdoğru yol üzerinde bulunanla eşit olabilir mi? (Nahl Suresi, 76)

Biz seni ancak bütün insanlara bir müjde verici ve uyarıcı olarak gönderdik. Ancak insanların çoğu bilmiyorlar. (Sebe Suresi, 28)

Hz. İbrahim Arınmış Bir Kalbe Sahipti

Hani o, Rabbine arınmış (selim) bir kalp ile gelmişti. (Saffat Suresi, 84)

Allah Kendisi'ne dost edindiği Hz. İbrahim'i şirk içinde yaşayan kavminden ayırmış ve tüm iman sahiplerinin hidayet önderi kılmıştır.

Allah'ın üstün ahlak sahibi elçilerini kendisine örnek alan bir müminin de Allah'a yakınlaşmak, O'nun sevdiği ve razı olduğu bir insan olabilmek için kalbini cahiliyenin tüm batıl inançlarından, çarpık düşüncelerinden uzaklaştırması, yani temiz bir kalp ile Allah'a yönelmesi gerekir.

İnsanın arınması, aynı zamanda nefsinin kötülüklerinden ve şeytanın olumsuz telkinlerinden uzaklaşması anlamına da gelmektedir. Allah Kuran'da **"murdar (pis) olanı temiz olandan ayırt edeceğini"** (Al-i İmran Suresi, 179) bildirmektedir. Buradaki temizlik manen ve ruhen yaşanan temizliktir. Din ahlakından uzak yaşayan birçok insan da, "benim kalbim temiz" diyebilmektedir. Ancak gerçekte bu kişiler sadece kendi vicdanlarını rahatlatmaya çalışmaktadırlar. Çünkü Hz. İbrahim gibi "arınmış (selim) bir kalbe" sahip olmak isteyen bir insan Allah'a kalpten iman etmelidir. Allah'ın emirlerini titizlikle yerine getirmeli, teslimiyetli ve tevekküllü olmalıdır. Allah Kuran'da iyiliği ve hoşnut olacağı ahlakı bizlere şu şekilde tarif etmektedir:

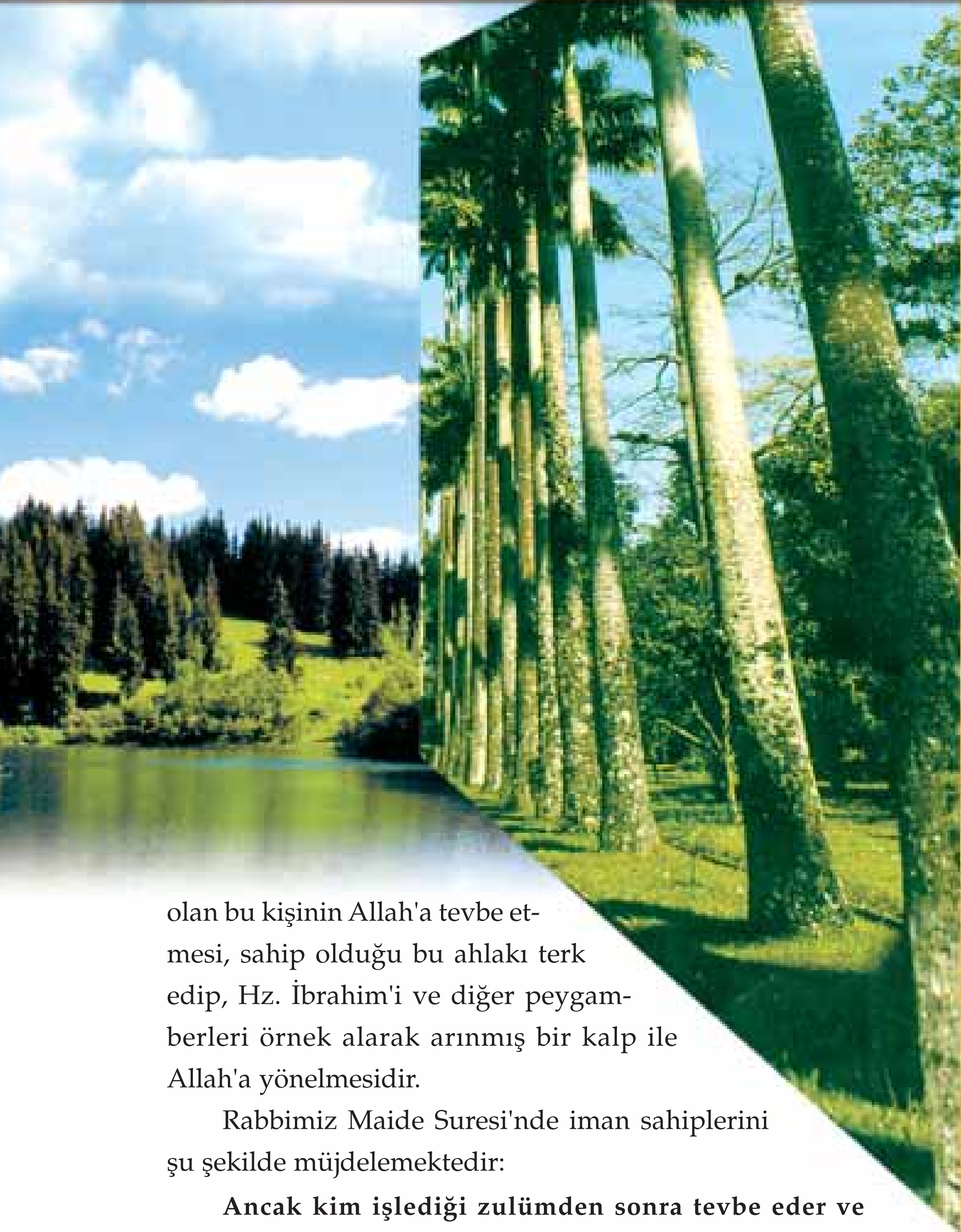
Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz iyilik değildir. Ama iyilik, Allah'a, ahiret gününe, meleklere, Kitab'a ve peygamberlere iman eden; mala olan sevgisine rağmen, onu yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışa, isteyip-dilenene ve kölelere (özgürlükleri için) veren; namazı

Herkesin (her toplumun) yüzünü çevirdiği
bir yön vardır. Öyleyse hayırlarda
yarışınız. Her nerede olursanız,
Allah sizleri biraraya getirecektir.
Şüphesiz Allah, herşeye güç yetirendir.
(Bakara Suresi, 148)

dosdoğru kılan, zekatı veren ve ahidleştiklerinde ahidlerine vefa gösterenler ile zorda, hastalıkta ve savaşın kızıştığı zamanlarda sabredenler(in tutum ve davranışlarıdır). İşte bunlar, doğru olanlardır ve muttaki olanlar da bunlardır. (Bakara Suresi, 177)

Allah bir başka ayette ise **"arınanları seveceğini"** (Tevbe Suresi, 108) bildirmektedir. Bir insan belki çok uzun süre, şeytanın telkinleri ile hareket etmiş, kötü düşüncelere ve kötü bir ahlaka sahip olmuş olabilir. Ancak önemli

olan bu kişinin Allah'a tevbe etmesi, sahip olduğu bu ahlakı terk edip, Hz. İbrahim'i ve diğer peygamberleri örnek alarak arınmış bir kalp ile Allah'a yönelmesidir.

Rabbimiz Maide Suresi'nde iman sahiplerini şu şekilde müjdelemektedir:

Ancak kim işlediği zulümden sonra tevbe eder ve (davranışlarını) düzeltirse, şüphesiz Allah onun tevbesini kabul eder. Muhakkak Allah, bağışlayandır, esirgeyendir. (Maide Suresi, 39)

Hz. İbrahim "Tek Başına Bir Ümmetti"

Gerçek şu ki, İbrahim (tek başına) bir ümmetti; Allah'a gönülden yönelip itaat eden bir muvahhiddi ve o müşriklerden değildi. (Nahl Suresi, 120)

Hz. İbrahim, Allah'ı herşeyin üzerinde tutan, sadece O'nun rızasını gözeten, O'na içten bağlı olan, yalnızca Allah'tan korkup sakınan ve Allah'a güvenip dayanan bir peygamberdir. Çok sayıda insanı karşısına aldığı, onlar tarafından öldürülmek, hatta ateşe atılmak istendiği halde, imanından kaynaklanan cesareti ve tevekkülü sayesinde Allah'ın dinini hakim kılmak için yaptığı mücadelesinde çok kararlı olmuştur.

Tüm iman sahiplerinin de, Hz. İbrahim'in bu üstün ahlakına özenmeleri ve tek başına kalsalar da Hz. İbrahim gibi tevekküllü, cesur, kararlı, samimi, teslimiyetli ve iradeli olmaları gerekmektedir. Bunun için öncelikle yapılması gereken ise, bir ve tek olan Rabbimize gönülden teslim olmak, sadece O'ndan korkup, O'nu dost edinmektir. Çünkü bir mümin, dünyanın herhangi bir yerinde inkarcı bir topluluğun içinde, tek başına da kalsa Allah'ın rızasını kazanma şevki ve isteği, onu daima hayırlı davranışlarda bulunmaya, ibadetlerini yerine getirmeye, din ahlakını eksiksizce yaşamaya ve Kuran ahlakının bir gereği olarak insanlara din ahlakını tebliğ etmeye yöneltir. Allah'ın her zaman yanında olduğunu, her an onu koruyup desteklediğini bilmenin verdiği güç ile hareket eder. Kim Hz. İbrahim ile aynı ahlakı gösterir, Allah'a aynı sadakat ve teslimiyetle bağlanırsa, Hz. İbrahim gibi "tek başına bir ümmet" kuvvetinde kılınmayı umabilir.

Kendi nefsini aşağılık kılandan başka,
İbrahim'in dininden kim yüz çevirir?
Andolsun, Biz onu dünyada seçtik,
gerçekten ahirette de o salihlerdendir.
(Bakara Suresi, 130)

Hz. İbrahim Allah'a Şükrediciydi

Allah insanlara sayısız nimet vermiştir. Kendi kusursuz bedenlerinden kainattaki eşsiz canlılara kadar, çevrelerini saran tüm güzellikler insanların Rabbimize tüm içtenlikleriyle şükretmeleri için birer vesiledir. Allah Bakara Suresi'nde şu şekilde buyurmaktadır:

Öyle ki size, kendinizden, ayetlerimizi okuyacak, sizi arındıracak, size Kitap ve hikmeti öğretecek ve bilmediklerinizi bildirecek bir elçi gönderdik. Öyleyse (yalnızca) Beni anın, Ben de sizi anayım; ve (yalnızca) Bana şükredin ve (sakın) nankörlük etmeyin. Ey iman edenler, sabırla ve namazla yardım dileyin. Gerçekten Allah, sabredenlerle beraberdir. (Bakara Suresi, 151-153)

Hz. İbrahim, Rabbimizin kendisine bahşettiği nimetlere daima şükreden bir kul olarak, Allah'ın tüm Müslümanlara örnek gösterdiği salih bir mümindir. Nahl Suresi'nde Hz. İbrahim için **"O'nun nimetlerine şükrediciydi. (Allah) Onu seçti ve doğru yola iletti."** (Nahl Suresi, 121) şeklinde bildirilir.

Kuran ayetlerinde kıssaları haber verilen peygamberlerin ahlaklarına baktığımızda ise, onların her işlerinde her an Allah'a yönelen, Allah'ın nimetlerine sürekli şükreden, Allah'ı tesbih edip, Rabbimizin şanını yücelten iman sahipleri olduklarını görürüz. Peygamberimiz Hz. Muhammed de bir duasında *"Hamd Allah'adır, O'na sığınır, O'ndan mağfiret dileriz."*[15] şeklinde buyurmakta ve hamd etmenin önemine dikkat çekmektedir.

İman sahipleri de Allah'ın mübarek elçilerinin bu şükredici tavırlarını kendilerine örnek almalı, hayatlarının her anında sürekli Allah'a hamd etmelidirler. Allah ayetlerinde şükrün sürekli olması gerektiğini de bizlere haber vermektedir. Bir sıkın-

Gökleri ve yeri (bir örnek edinmeksizin) yaratandır. O, bir işin olmasına karar verirse, ona yalnızca "OL" der, o da hemen oluverir. (Bakara Suresi, 117)

tı anında, herhangi bir zorluk ya da hastalıkla karşılaşıldığında, bir haksızlıkla ya da zulümle karşı karşıya gelindiğinde mümin hemen Rabbimize şükretmelidir. Bu gibi olayları da Rabbimizin mutlaka bir hayır ve hikmetle yarattığını görmelidir. Çünkü Allah dünya hayatında her insanı zorluklar ve sıkıntılar karşısında nasıl bir ahlak göstereceğiyle denemektedir. Güzel ahlak gösterenlerin ise, hem dünyada hem de ahirette çok üstün bir karşılık göreceklerini vaat etmektedir. Ayetlerde Rabbimiz şu şekilde bildirir:

> **Andolsun, Biz sizi biraz korku, açlık ve bir parça mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle imtihan edeceğiz. Sabır gösterenleri müjdele. (Bakara Suresi, 155)**

> **Her nefis ölümü tadıcıdır. Biz sizi, şerle de, hayırla da deneyerek imtihan ediyoruz ve siz Bize döndürüleceksiniz. (Enbiya Suresi, 35)**

... Gerçek şu ki, sizin Allah'tan başka taptıklarınız, size rızık vermeye güç yetiremezler...

... öyleyse rızkı Allah'ın katında arayın,
O'na kulluk edin ve O'na şükredin...
(Ankebut Suresi, 17)

Hz. İbrahim Allah'a Karşı Teslimiyetli Bir Kuldu

Rabbi ona: "Teslim ol" dediğinde, (O:) "Alemlerin Rabbine teslim oldum" demişti. (Bakara Suresi, 131)

"İslam" kelimesi, teslim olmanın da kökü olan "selam" fiilinden türemiştir. Bu nedenle "Müslüman olmak", aynı zamanda "teslim olmak" anlamına gelmektedir. Hz. İbrahim kavmiyle olan tüm mücadelesinde Allah'a derin bir bağlılık ve tam bir teslimiyet göstermiştir. Kavmi ne kadar zorlu olursa olsun, onu ne kadar yıldırmaya çalışırsa çalışsın, İbrahim Peygamber coşkulu imanından kaynaklanan büyük bir şevkle Allah'ın dinini yayma sorumluluğunu sürdürmüştür. Öyle ki, gerektiğinde kavminden ayrılıp hicret etmiş, sahip olduğu herşeyi arkasında bırakmıştır.

İnsanları karanlıklardan nurlara çıkarmak için elçilik makamıyla şereflendirilmiş kutlu elçiler, Allah'ın tüm kainatı ve tüm insanların hayatını bir kader ile yarattığını, yaşadığımız ve yaşayacağımız her olayı ezelde Rabbimizin tespit ettiğini çok iyi bilirler. Bu nedenle de onlar Allah'a teslimiyetli, katıksızca Allah'a yönelen, O'nun emirlerine gönülden boyun eğen mübarek kimselerdir. İman sahipleri de Allah'ın Kuran ayetleriyle haber verdiği kader gerçeğini çok iyi düşünmeli, Allah'ın yarattığı kadere razı ve teslimiyetli olarak yaşamalıdırlar.

Hz. İbrahim Yumuşak Huylu Bir Kuldu

Merhamet sahibi, yumuşak huylu, şefkatli, sevgi dolu ve bağışlayıcı olmak, Allah'ın Kuran ayetlerinde övdüğü mümin özelliklerindendir. Rabbimiz ayetlerinde Hz. İbrahim'in de yumuşak huylu olduğunu haber vermektedir:

... Doğrusu İbrahim, çok duygulu, yumuşak huyluydu. (Tevbe Suresi, 114)

Doğrusu İbrahim, yumuşak huylu, duygulu ve gönülden (Allah'a) yönelen biriydi. (Hud Suresi, 75)

İman edenler Rabbimize duydukları coşkulu sevginin bir tecellisi olarak, Allah'ın razı olacağı gibi bir kul olmak ve ayetlerde bildirilen güzel ahlaka sahip olmak için çok ciddi çaba sarf ederler. Yumuşak huylu, merhametli ve şefkatli olmak Peygamber Efendimizin hadislerinde de çok sık üzerinde durulan ahlak özellikleridir. Bu hadislerden bazıları şu şekildedir:

Rıfk (yumuşaklık, mülayimlik) bir şeye girdi mi, onu mutlaka tezyin eder, bir seyden de çıkarıldı mı, onu mutlaka kusurlu kılar.[16]

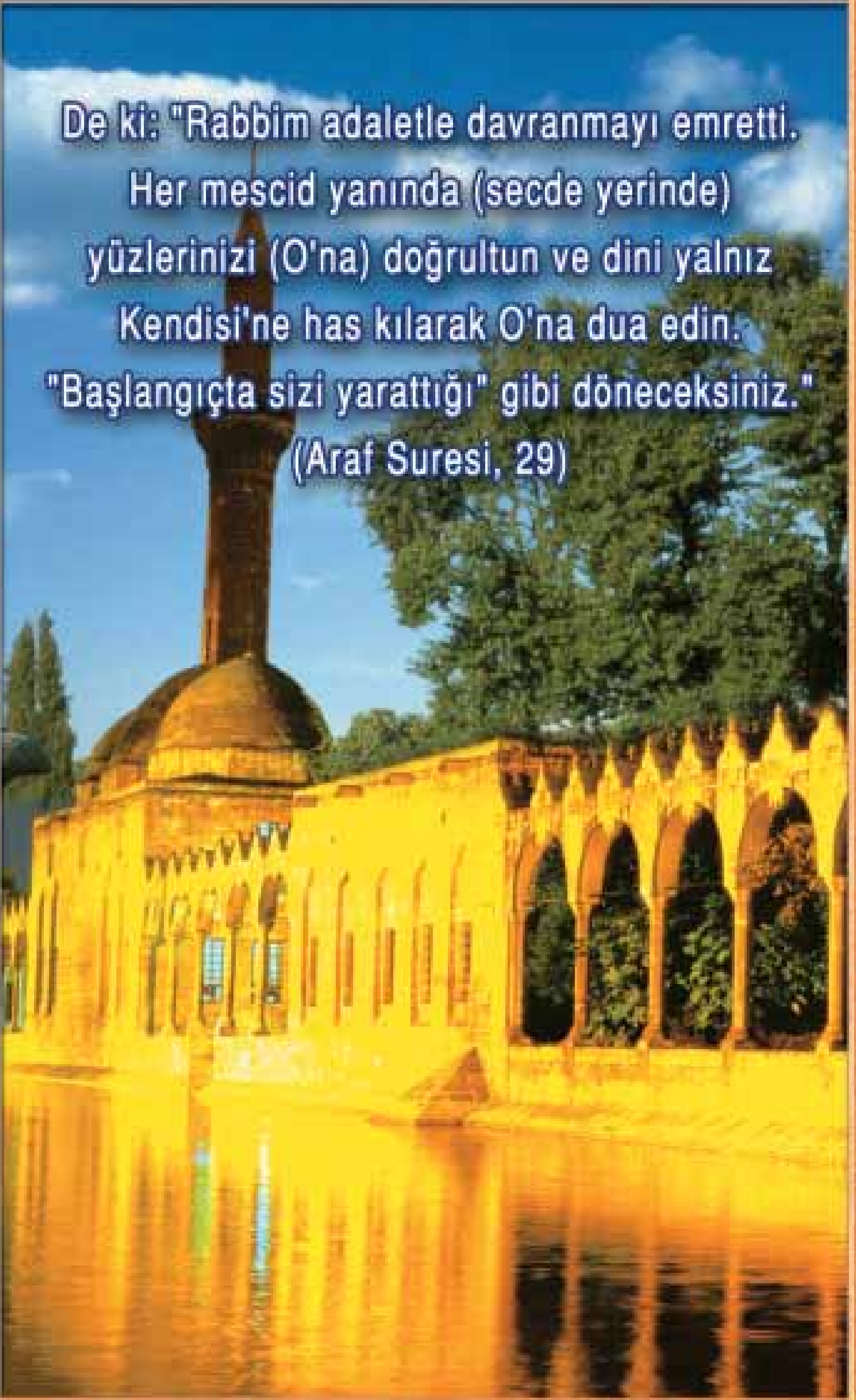
Kalbinin yumuşamasını sever misin? Yetime merhamet et, onun başını okşa ve ona yediğinden yedir. Kalbin yumuşar. [17]

Merhamet edin, merhamet olunasınız. Af edin, af olunasınız...[18]

Allah refikdir (merhametli ve şefkatli), rıfkı sever ve rıfka mükabil verdiğini başka hiçbir şeyle vermez.[19]

Allah Kuran'da diğer peygamberlerin de bu üstün vasıflara sahip olduklarını haber verir. Örneğin Medyen halkına elçi olarak gönderilen Hz. Şuayb için kavminin **"... Sen gerçekte yumuşak huylu, aklı başında (reşid bir adam)sın"** (Hud Suresi, 87) dediği bildirilir.

... İman edenlerden, sabrı birbirlerine tavsiye edenlerden, merhameti birbirlerine tavsiye edenlerden olmak. İşte bunlar, sağ yanın adamlarıdır.
(Beled Suresi, 17-18)

De ki: "Rabbim adaletle davranmayı emretti.
Her mescid yanında (secde yerinde)
yüzlerinizi (O'na) doğrultun ve dini yalnız
Kendisi'ne has kılarak O'na dua edin.
"Başlangıçta sizi yarattığı" gibi döneceksiniz."
(Araf Suresi, 29)

Hz. İbrahim Allah'ın Emri ile Hidayete Yönelten Bir Önderdi

Allah'ın "Hadi" (hidayet veren) sıfatı bütün peygamberlerde olduğu gibi Hz. İbrahim'de de hayatı boyunca en güzel şekilde tecelli etmiştir. Hz. İbrahim, Allah'ın kendisini şereflendirdiği peygamberlik makamıyla kendi kavmi için hidayet önderi olmuştur. Onları Allah'a bir ve tek olarak iman etmeye davet etmiştir. Aynı şekilde Hz. İbrahim'in soyundan gelen diğer peygamberler de kavimlerini hidayete yönelten önderler olmuşlardır:

Ona (Hz. İbrahim'e) İshak'ı armağan ettik, üstüne de Yakub'u; her birini salihler kıldık. Ve onları, Kendi emrimizle hidayete yönelten önderler kıldık ve onlara hayrı kapsayan-fiilleri, namaz kılmayı ve zekat vermeyi vahyettik. Onlar Bize ibadet edenlerdi. (Enbiya Suresi, 72-73)

Allah, Kuran'da müminlerin "takva sahiplerine önder olma" yönündeki dualarını şu şekilde haber verir:

Ve onlar: "Rabbimiz, bize eşlerimizden ve soyumuzdan, gözün aydınlığı olacaklar armağan et ve bizi takva sahiplerine önder kıl," diyenlerdir. (Furkan Suresi, 74)

Tarihi kaynaklarda Urfa Hz. Adem, Hz. İbrahim, Hz. Eyüp, Hz. Şuayb, Hz. Elyasa gibi Allah'ın seçkin ve hayırlı kıldığı peygamberlerin yaşamış oldukları bölge olarak geçer. Çeşitli rivayetlere göre, Hz. İbrahim'in hayatının önemli bir kısmı da Urfa'da geçmiştir. İbrahim Peygamberin Harran'da yaşadığına dair tarihi bir kaynak Muharref İncil'in Resullerin İşleri adlı bölümüdür:
O da dedi: Kardeşler ve babalar, dinleyin. Atamız İbrahim Haran'da oturmazdan önce, Mezopotamya'da bulunduğu zaman, İzzetullah kendisine göründü. Ve ona dedi: Memleketinden ve akrabanın yanından çık ve sana göstereceğim memlekete gel. O zaman Kildanilerin memleketinden çıkıp Haran'da oturdu... [20]
(Yanda) Resimde Hz. İbrahim'in yaşadığı yer olarak tanıtılan Urfa Balıklı Göl görülmektedir.

"Atalarım İbrahim'in, İshak'ın ve Yakub'un dinine uydum. Allah'a hiçbir şeyle şirk koşmamız bizim için olacak şey değil...

Peygamberimiz (sav) de, insanları, en şerefli ve güzel olan yola, Allah'ın yoluna çağırmış, insanların dünyada ve ahirette kurtuluşlarına vesile olmak için çalışmıştır. Enam Suresi'nde Peygamberimiz (sav)'in kavmine yaptığı tebliğ şu şekilde haber verilmektedir:

De ki: "Bize yararı ve zararı olmayan Allah'tan başka şeylere mi tapalım? Allah bizi hidayete erdirdikten sonra, şeytanların ayartarak yerde şaşkınca bıraktıkları, arkadaş-

"... Bu, bize ve insanlara Allah'ın lütuf ve ihsanındandır, ancak insanların çoğu şükretmezler." (Yusuf Suresi, 38)

larının da: "Doğru yola, bize gel" diye kendisini çağırdığı kimse gibi topuklarımız üzerinde gerisin geri mi döndürülelim?" De ki: "Hiç şüphesiz Allah'ın yolu, asıl yoldur. Ve biz alemlerin Rabbine (kendimizi) teslim etmekle emrolunduk." (Enam Suresi, 71)

Bir hadis-i şerifte en doğru yolun Allah'ın ve Resulü'nün yolu olduğu şöyle belirtilmiştir:

Muhakkak ki, en güzel söz Allah'ın Kitabı'dır. En güzel yol da Muhammed (sav)'in yoludur. [21]

Hz. İbrahim'in Duaları

Kuran'da peygamberlerin dualarını haber veren birçok ayet bulunmaktadır. Bu dualar Allah'a yakınlaşmak için vesile arayan Müslümanlara çok hikmetli birer örnektir. Peygamberlerin samimi ve ihlaslı dualarını öğrenmek, bu duaları eden mübarek elçilerin üstün ahlaklarını ve manevi derinliklerini anlamaya çalışmak ve Allah'a aynı samimiyetle dua etmek, insanın Allah'a olan yakınlığının artmasında önemli bir yoldur.

Hz. İbrahim'in Kuran ayetlerinde haber verilen içten duaları da tüm Müslümanlar için çok güzel hikmetler içermektedir. İbrahim Peygamber Allah'ı, **"... Şüphesiz Rabbim gerçekten duayı işitendir."** (İbrahim Suresi, 39) şeklinde yüceltmiş ve kavmine söylediği şu sözlerle duanın önemine dikkat çekmiştir.

"Sizden ve Allah'tan başka taptıklarınızdan kopup-ayrılıyorum ve Rabbime dua ediyorum. Umulur ki Rabbime dua etmekle mutsuz olmayacağım." (Meryem Suresi, 48)

Hz. İbrahim Allah'tan hüküm ve hikmet istemiş, salihlerin arasına katılmak için şöyle dua etmiştir:

"Rabbim, bana hüküm (ve hikmet) bağışla ve beni salih olanlara kat." (Şuara Suresi, 83)

Hz. İbrahim Allah'tan doğruluk dili istemiştir:

"Sonra gelecekler arasında bana bir doğruluk dili (lisan-ı sıdk) ver." (Şuara Suresi, 84)

Hz. İbrahim ahiret hayatı için şöyle dua etmiştir:

"Beni nimetlerle-donatılmış cennetin mirasçılarından kıl. Babamı da bağışla, çünkü o şaşırıp sapanlardandır. Ve beni (insanların) diriltilecekleri gün küçük düşürme. Malın da, çocukların da bir yarar sağlayamadığı günde. Ancak Allah'a selim bir kalp ile gelenler başka." (Şuara Suresi, 85-89)

Hz. İbrahim Rabbimizden şu şekilde bağışlanma dilemiştir:

"Rabbimiz, inkar edenler için bizi fitne (deneme konusu) kılma ve bizi bağışla Rabbimiz. Şüphesiz Sen, üstün ve güçlüsün, hüküm ve hikmet sahibisin." (Mümtehine Suresi, 5)

"Rabbimiz, hesabın yapılacağı gün, beni, anne-babamı ve mü'minleri bağışla." (İbrahim Suresi, 41)

Hz. İbrahim kendisinden sonra dini ayakta tutacak salih bir varis istemiştir:

"Rabbim, bana salihlerden armağan et." (Saffat Suresi, 100)

Hz. İbrahim kendi soyu için dua etmiştir:

"Rabbim, beni namazı(nda) sürekli kıl, soyumdan olanları da. Rabbimiz, duamı kabul buyur." (İbrahim Suresi, 40)

Hani İbrahim şöyle demişti: "Bu şehri güvenli kıl beni ve çocuklarımı putlara kulluk etmekten uzak tut." (İbrahim Suresi, 35)

İçinde bulunduğu şehri güvenlikli kılması ve inananları rızıklandırması için Allah'a dua etmiştir:

Hani İbrahim: "Rabbim, bu şehri bir güvenlik yeri kıl ve halkından Allah'a ve ahiret gününe inananları ürünlerle rızıklandır" demişti de (Allah: "Sadece inananları değil) inkar edeni de az bir

süre yararlandırır, sonra onu ateşin azabına uğratırım; ne kötü bir dönüştür o" demişti. (Bakara Suresi, 126)

Bir iş yaparken, Allah'ın bunu kendisinden kabul etmesi için dua etmiştir:

İbrahim, İsmail'le birlikte Ev'in (Kabe'nin) sütunlarını yükselttiğinde (ikisi şöyle dua etmişti): "Rabbimiz bizden (bunu) kabul et. Şüphesiz, Sen işiten ve bilensin." (Bakara Suresi, 127)

Allah'tan kendisini ve soyunu O'na teslim kılmasını, ibadet yöntemlerini göstermesini, tevbelerini kabul etmesini istemiştir:

"Rabbimiz, ikimizi sana teslim olmuş kıl ve soyumuzdan Sana teslim olmuş bir ümmet (ver). Bize ibadet yöntemlerini göster ve tevbemizi kabul et. Şüphesiz, Sen tevbeleri kabul eden ve esirgeyensin." (Bakara Suresi, 128)

"Rabbimiz, içlerinden onlara bir elçi gönder, onlara ayetlerini okusun, Kitab'ı ve hikmeti öğretsin ve onları arındırsın. Şüphesiz, Sen güçlü ve üstün olansın, hüküm ve hikmet sahibisin." (Bakara Suresi, 129)

Hz. İbrahim Allah'a samimi bir kalple bağlıdır ve ahiret günü-

ne de kesin bilgi ile iman etmektedir. Bu sebeple dualarındaki ihlası, samimiyeti, teslimiyeti açıkça hissedilmektedir. Müminler de Rabbimize dua ederlerken kendilerine Hz. İbrahim'in Allah'a olan derin bağlılığını, samimiyetini ve ihlasını örnek almalı, tek dost ve yardımcı olarak sadece Rabbimize yönelmelidirler.

Hz. İbrahim'in Vasiyeti

Rabbimiz Hz. İbrahim'i Kuran'da, Allah'ı birleyen bir muvahhid olarak bizlere tanıtır:

Hani İbrahim babasına ve kendi kavmine demişti ki: "Şüphesiz ben, sizin taptıklarınızdan uzağım. Beni Yaratan başka. İşte O beni hidayete yöneltip-iletecektir."

Ve bunu (bu tevhid inancını) belki (insanlar Allah'a) dönerler diye ardında kalıcı bir kelime olarak kıldı-bıraktı. (Zuhruf Suresi, 26-28)

Hz. İbrahim'in tüm iman sahiplerine bıraktığı bu miras tevhid inancıdır. Allah'ın mübarek elçisinin bu mirası, onun sadece Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için yaşadığını, sadece Allah'ı dost ve vekil edindiğini ve sadece Allah'tan korkup sakındığını bizlere göstermektedir. Hz. İbrahim, hayatı boyunca Allah'ı birleyerek ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmadan yaşamayı kavmine tebliğ etmiştir. Bakara Suresi'nde Hz. İbrahim'in vasiyeti şöyle haber verilir:

Rabbi ona: "Teslim ol" dediğinde (O:) "Alemlerin Rabbine teslim oldum" demişti. Bunu İbrahim, oğullarına vasiyet etti, Yakup da: "Oğullarım, şüphesiz Allah sizlere bu dini seçti, siz de ancak Müslüman olarak can verin" (diye benzer bir vasiyette bulundu.) (Bakara Suresi, 131-132)

Hz. İbrahim'in hidayet önderliği soyunda da devam etmiş;

Hayır, kim iyilikte bulunarak kendisini Allah'a teslim ederse, artık onun Rabbi katında ecri vardır... (Bakara Suresi, 112)

Tağut'a kulluk etmekten kaçınan ve Allah'a içten yönelenler ise; onlar için bir müjde vardır, öyleyse kullarıma müjde ver.
(Zümer Suresi, 17)

oğulları Hz. İsmail ve Hz. İshak, torunu Hz. Yakup ve onun oğlu Hz. Yusuf ve onları izleyen aynı soydan gelen diğer mübarek elçiler de insanları din ahlakını yaşamaya hikmetli öğütlerle ve vakarla davet etmeyi sürdürmüşlerdir. Kuran'da Hz. Yakub'un vasiyeti haber verilirken Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

Yoksa siz, Yakub'un ölüm anında, orada şahidler miydiniz? O, oğullarına: "Benden sonra kime ibadet edeceksiniz?" dediğinde, onlar: "Senin ilahına ve ataların İbrahim,

İsmail ve İshak'ın ilahı olan tek bir ilaha ibadet edeceğiz; bizler O'na teslim olduk" demişlerdi. (Bakara Suresi, 133)

Hz. İbrahim'in ardından gelen diğer peygamberler de kendi soylarına aynı vasiyette bulunmuşlar, Allah'a gönülden teslim olmalarını ve Müslümanlar olarak ölmelerini öğütlemişlerdir. Her kim Hz. İbrahim'in vasiyetine uyarsa ve sadece Allah'a kulluk edip, tüm hayatını O'nun rızası için sürdürürse, Allah'ın hoşnutluğunu ve sonsuz mutluluk yurdu olan cenneti umabilir.

Hz. Lut

Lut'a da bir hüküm ve ilim verdik ve onu çirkin işler yapmakta olan şehirden kurtardık. Şüphesiz onlar bozulmaya uğrayan kötü bir kavimdi. Onu rahmetimize soktuk, çünkü o salihlerdendi. (Enbiya Suresi, 74-75)

Hz. Lut'un Hayatı

Allah, Kuran'da bazı peygamberlerin aynı dönemde yaşadıklarını bizlere bildirmiştir. Örneğin Hz. Harun, Firavun'la olan mücadelesinde ve kavmine yaptığı tebliğde kardeşi Hz. Musa'ya destekçi olmuştur. Hz. Yakub ile oğlu Hz. Yusuf da Allah'ın aynı dönemde peygamberlik makamıyla şereflendirdiği mübarek insanlardır.

Kuran'da Hz. İbrahim ve Hz. Lut'un da aynı dönemde ve aynı coğrafyada yaşadıkları haber verilir. Hz. Lut ve Hz. İbrahim farklı kavimlerin içinde hayat sürmelerine karşın, birbirlerinin destekçisi olmuşlardır. Rabbimiz Kuran'da şu şekilde bildirir:

(İbrahim) Dedi ki: "Siz gerçekten, Allah'ı bırakıp dünya hayatında aranızda bir sevgi-bağı olarak putları (ilahlar) edindiniz. Sonra kıyamet günü, kiminiz kiminizi inkar edip-tanımayacak ve kiminiz kiminize lanet edeceksiniz. Sizin barınma yeriniz ateştir ve hiçbir yardımcınız yoktur." Bunun üzerine Lut ona iman etti ve dedi ki: "Gerçekten ben, Rabbime hicret edeceğim. Çünkü şüphesiz O, güçlü ve üstün olandır,

hüküm ve hikmet sahibidir." (Ankebut Suresi, 25-26)

Allah'a hicret etmek; O'na gönülden teslim olmak, tek dost ve vekil olarak O'nu bilmek ve Allah'ın himayesine sığınmak anlamlarına gelmektedir. Hz. Lut da, sapkın kavminin inkar dolu yaşamlarından uzaklaşarak Rabbimize hicret etmiş, tüm peygamberler gibi samimiyeti ve Allah'a tevekkülü ile insanlığa örnek olmuş kutlu bir insandır. Hz. Lut ve Hz. İbrahim farklı kavimlere gönderilmişler, farklı insanlara tebliğde bulunmuşlardır. Kuran'da Hz. Lut'un tebliğ yaptığı toplumun, Allah'ın menettiği bir sapıklık olan eşcinselliği yaşayan bir toplum olduğu bildirilmektedir.

Lut Kavminin Sapkınlığı

Allah Kuran'da **"Öyleyse sen yüzünü Allah'ı birleyen (bir hanif) olarak dine, Allah'ın o fıtratına çevir; ki insanları bunun üzerine yaratmıştır..."** (Rum Suresi, 30) şeklinde buyurmakta ve insanları belli bir fıtrat üzerine yarattığını haber vermektedir. Şeytan ise insanlara **"Allah'ın yarattıklarını değiştirmelerini"** emreder. (Nisa Suresi, 119) İnsanı fıtratından uzaklaştırıp, türlü sapkınlıklara düşürmeye gayret eder. Şeytanın insanları sürüklediği sapkınlıkların en uç örneklerinden biri ise, eşcinselliktir. Nitekim Allah Kuran'da şeytanın sevkiyle hareket edip, ahlaksız bir yaşam süren bu insanların durumunu **"... Onlar her ayeti görseler bile ona inanmazlar; dosdoğru yolu (rüşd yolunu) da görseler, yol olarak benimsemezler, azgınlık yolunu, gördüklerinde ise onu yol olarak benimserler..."** (Araf Suresi, 146) şeklinde haber vermiştir. Bu kişiler Rabbimizin **"Allah, tevbelerinizi kabul etmek ister; şehvetleri ardınca gidenler ise, sizin büyük bir sapma ile sapmanızı ister-**

ler." (Nisa Suresi, 27) ayetiyle de buyurduğu gibi tüm insanların doğru yoldan sapmasını isterler. Kuran'da bu insanların alacakları karşılık şu şekilde bildirilir:

Sonra onların arkasından öyle nesiller türedi ki, namaz (kılma duyarlılığın)ı kaybettiler ve şehvetlerine kapılıp-uydular. Böylece bunlar azgınlıklarının cezasıyla karşılaşacaklardır. (Meryem Suresi, 59)

Bu ahlaki sapkınlık, tarih içinde farklı insan toplulukları arasında görülmüştür. Bu topluluklardan biri de putperest Lut kavmidir. Hz. Lut, Rabbimize gönülden iman eden, güzel ahlaklı, tevekkül sahibi mübarek bir peygamberdir. Kavmini de Allah'tan korkup sakınmaya, Allah'ın menettiği bu sapıklıktan vazgeçmeye ve Allah'ın razı olacağı gibi bir yaşam sürmeye davet etmiştir. Ancak kavmi, Allah'ın kutlu elçisinin davetlerine düşmanlıkla cevap vermiştir. Hz. Lut'un kavmi, gösterdikleri çirkin cesaret ve bu ahlaksızlıkları nedeniyle Rabbimizin azabını hak etmişlerdir. Kuran'da Lut kavminin uğradığı son şöyle haber verilir:

Hani Lut da kavmine şöyle demişti: "Sizden önce alemlerden hiç kimsenin yapmadığı hayasız-çirkinliği mi yapıyorsunuz? "Gerçekten siz kadınları bırakıp şehvetle erkeklere yaklaşıyorsunuz. Doğrusu siz, ölçüyü aşan (azgın) bir kavimsiniz." Kavminin cevabı: "Yurdunuzdan sürüp çıkarın bunları, çünkü bunlar çokça temizlenen insanlarmış!" demekten başka olmadı. Bunun üzerine Biz, karısı dışında onu ve ailesini kurtardık; o (karısı) ise geride kalanlardandı. Ve onların üzerine bir (azab) sağanağı yağdırdık. Suçlu-günahkarların uğradıkları sona bir bak işte. (Araf Suresi, 80-84)

Açıkça uyarılmalarına rağmen yaptıkları sapkınlığa devam eden bu insanlar, Hz. Lut'u ve beraberindeki müminleri

İnkar edenlere dünya hayatı çekici kılındı (süslendi). Onlar, iman edenlerden kimileriyle alay ederler. Oysa korkup sakınanlar, kıyamet günü onların üstündedir. Allah, dilediğine hesapsız rızık verir. (Bakara Suresi, 212)

Carlos de Haes'in "The Picos de Europa" isimli tablosu. 1876

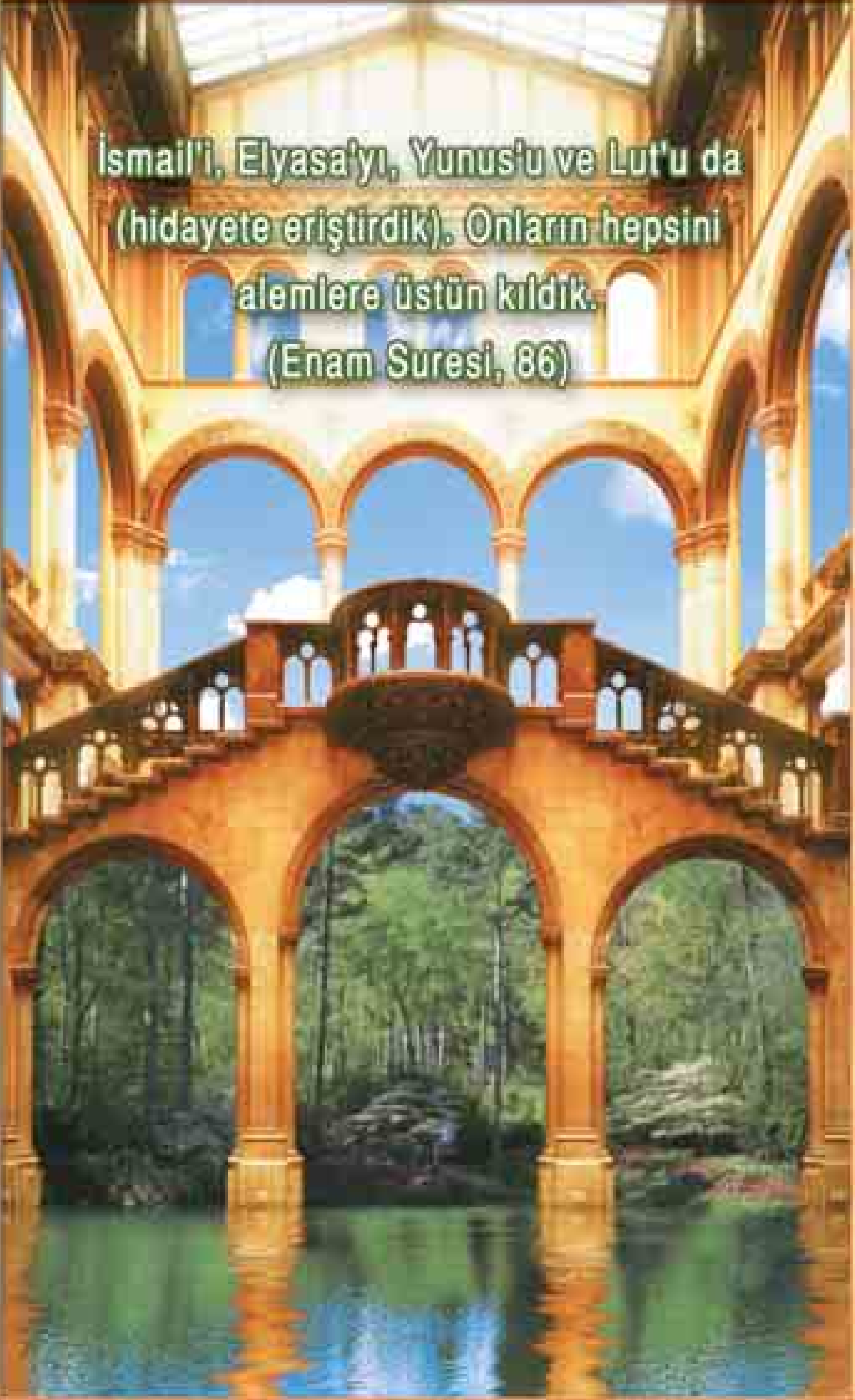
bulundukları şehirden sürmekle tehdit etmişlerdir. Ve **"çokça temizlenen insanlarmış"** (Araf Suresi, 82) diyerek kendilerince müminlerle alay ettiklerini sanmışlardır. Kavmin bu sapkınlığına ve azgınlığına karşın, Hz. Lut Allah'ın rızası için tebliğine devam etmiştir.

Hz. Lut, Allah'a olan coşkulu imanının ve derin Allah korkusunun bir tecellisi olarak sabırlı, kararlı ve cesur bir kuldur. Yaptığı tebliğe kavminin alayla ve saldırılarla cevap vermesi, onun şevkini ve azmini daha da pekiştirmiştir. Allah'ın insanlara uyarıcı ve korkutucu olarak gönderdiği tüm peygamberler gibi, insanlara iyiliği emredip onları kötülükten menetmeye devam etmiş, Rabbimizin kendisine bahşettiği bu şerefli sorumluluğu titizlikle yerine getirmiştir. Allah Kuran'da şu şekilde buyurmaktadır:

> **Ey Peygamber, gerçekten Biz seni bir şahid, bir müjde verici ve bir uyarıcı olarak gönderdik. Ve Kendi izniyle Allah'a çağıran ve nur saçan bir çerağ olarak (gönderdik). Mü'minlere müjde ver; gerçekten onlar için Allah'tan büyük bir fazl vardır. Kafirlere ve münafıklara itaat etme, eziyetlerine aldırma ve Allah'a tevekkül et. Vekil olarak Allah yeter. (Ahzab Suresi, 45-48)**

> **Sonra birbiri peşi sıra elçilerimizi gönderdik; her ümmete kendi elçisi geldiğinde, onu yalanladılar. Böylece Biz de onları (yıkıma uğratıp yok etmede) kimini kiminin izinde yürüttük ve onları (tarihin anlatıp aktardığı) bir olay kıldık. İman etmeyen kavim için yıkım olsun. (Müminun Suresi, 44)**

Müminlerin de Lut Peygamberin bu üstün ahlakını kendilerine örnek almaları, yaptıkları tebliğde her zaman için sabırlı davranmaları ve din ahlakını insanlara farklı yollarla, en güzel şekilde ve kararlılıkla anlatmaları gerekir.

İsmail'i, Elyasa'yı, Yunus'u ve Lut'u da
(hidayete eriştirdik). Onların hepsini
alemlere üstün kıldık.
(Enam Suresi, 86)

Hz. Lut'un, Kavmini Uyarması

Lut (kavmi) de, gönderilenleri yalanladı. Hani onlara kardeşleri Lut: "Sakınmaz mısınız?" demişti. "Gerçek şu ki, ben size gönderilmiş güvenilir bir elçiyim. Artık Allah'tan korkup-sakının ve bana itaat edin." (Şuara Suresi, 160-163)

Hz. Lut, kavminden yaptıkları "çirkin-hayasızlığı" bırakmalarını ve kendisine tabi olmalarını istemiştir. O, yaptığı bu tebliğin hemen arkasından onlardan hiçbir karşılık beklemediğini, yalnızca Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için gayret gösterdiğini belirtmiştir:

"Buna karşılık ben sizden bir ücret istemiyorum; ücretim yalnızca alemlerin Rabbine aittir." (Şuara Suresi, 164)

Hz. Lut bu sözlerinin hemen arkasından kavminin yaşadığı hayatın ne kadar büyük bir ahlaksızlık olduğunu da şöyle tarif etmiştir:

Siz insanlardan (cinsel arzuyla) erkeklere mi gidiyorsunuz? Rabbinizin sizler için yaratmış bulunduğu eşlerinizi bırakıyorsunuz. Hayır, siz sınırı çiğneyen bir kavimsiniz." Dediler ki: "Ey Lut, eğer bir son vermeyecek olursan, gerçekten (burdan) sürülüp çıkarılanlardan olacaksın." Dedi ki: "Gerçekten ben, sizin bu yaptığınıza öfke ile karşı olanlardanım. (Şuara Suresi, 165-168)

Günümüzde bazı insanlar bu gibi sapkınlıkları makul ve meşru gösterme çabası içindedirler. Dünyanın dört bir yanında ahlaki dejenerasyonun artış göstermesinin altında yatan nedenlerden biri de budur. Oysa Müslüman tüm hayatını Allah'ın bildirdiği hükümlere göre belirler. Allah'ın "çirkinlik-hayasızlık" olarak tarif ettiği bu ahlaki sapkınlık karşısında iman sahiplerinin tavrı da Hz. Lut gibi olmalıdır.

Lut Peygamberin tüm uyarılarına, tehdit ve saldırıyla cevap veren bu akılsız ve ahlaksız insanların, sayıca fazla olmalarından kaynaklanan bir güven hissi içinde oldukları da ayetlerde görülmektedir. Dinden uzak yaşayan insanların bir kısmı, böyle yanlış bir bakış açısına sahiptirler. Yani sayılarının çok olması, onlara bir eminlik hissi vermektedir. Ancak Rabbimiz bize, tarih boyunca iman edenlerin sayısının hep az olduğunu bildirmiştir. Hz. Lut'un kavminin içindeki iman edenlerin sayısı için de, Allah ayetinde **"orada Müslümanlardan olan bir evden başkasını bulmadık"** (Zariyat Suresi, 36) şeklinde buyurmaktadır. Ancak Allah'ın yardımı ve desteği daima müminlerin yanındadır ve mühim olan da budur. Kuran'da Rabbimiz samimi kalple iman eden, sadece Allah'ın rızasını gözeten, ahiret yurdu için salih amellerde bulunan, İslam ahlakını insanlar arasında yaygınlaştırmak için gayret eden iman sahiplerinin her zaman galip geleceklerini vaat etmektedir. Nur Suresi'nde Rabbimiz şu şekilde buyurmaktadır.

Allah, içinizden iman edenlere ve salih amellerde bulunanlara va'detmiştir: Hiç şüphesiz onlardan öncekileri nasıl 'güç ve iktidar sahibi' kıldıysa, onları da yeryüzünde 'güç ve iktidar sahibi' kılacak, kendileri için seçip beğendiği dinlerini kendilerine yerleşik kılıp sağlamlaştıracak ve onları korkularından sonra güvenliğe çevirecektir. Onlar, yalnızca Bana ibadet ederler ve Bana hiçbir şeyi ortak koşmazlar. Kim bundan sonra inkar ederse, işte onlar fasıktır. (Nur Suresi, 55)

Rabbimizin bu İlahi kanunu yüzyıllar boyunca gerçekleşmiş, her zaman az sayıda olan müminler kendilerinden sayıca fazla olan kavimlerine karşı olan mücadelelerinde çok büyük başarılar elde etmişlerdir. Allah iman edenleri şöyle müjdelemektedir:

"... Nice küçük topluluk, daha çok olan bir topluluğa Allah'ın izniyle galib gelmiştir; Allah sabredenlerle beraberdir." (Bakara Suresi, 249)

Hz. Lut'a Gelen Elçiler

Hz. İbrahim'e gelen elçiler bu mübarek insanı salih bir evlatla müjdelemişlerdir. Elçilerin verdikleri bir diğer haber ise, Lut kavmi ile ilgilidir:

Bizim elçilerimiz İbrahim'e bir müjde ile geldikleri zaman, dediler ki: "Gerçek şu ki, biz bu ülkenin halkını yıkıma uğratacağız. Çünkü onun halkı zalim oldular."... (Ankebut Suresi, 31)

Ayetlerde elçilerin Hz. Lut'a gelişleri ise, şu şekilde haber verilir:

Elçilerimiz Lut'a geldiği zaman, onlardan dolayı kaygılandı, göğsünü bir sıkıntı bastı ve: "Bu, zorlu bir gün" dedi. (Hud Suresi, 77)

Kuran'da Hz. Lut'un içinde yaşadığı sapkın kavmin, Hz. Lut'a elçiler geldiğini haber alarak, onların yanlarına gittikleri haber verilir:

Andolsun onlar, onun konuklarından da murad almak için baskı yaptılar... (Kamer Suresi, 37)

Hz. Lut ise, kavmini şu şekilde uyarmaktadır:

Kavmi ona doğru koşarak geldi; onlar daha önceden kötülükler işlemekteydiler. "Ey kavmim" dedi. "İşte benim kızlarım, bunlar sizler için daha temizdir. Artık Allah'tan korkun ve beni misafirim önünde küçük düşürmeyin. İçinizde hiç aklı başında olan (reşid) bir adam yok mu?" Dediler ki: "Andolsun, senin kızlarında bizim haktan bir şeyimiz olmadığını sen de bilmişsindir. Bizim ne istediğimizi gerçekte sen biliyorsun." (Hud Suresi, 78-79)

Hz. Lut'un **"işte benim kızlarım"** ifadesiyle kastettiği, kendi kızları olabileceği gibi kavimdeki diğer genç kızlar da

olabilir. O, bu ifadesiyle kavmine, Allah'ın meşru kıldığı şekilde, yani bir erkek ve bir kadın arasında ve nikah altında gerçekleşecek bir ilişkiye talip olmalarını önermekteydi. (En doğrusunu Allah bilir.) **"İçinizde hiç aklı başında (reşid) olan bir adam yok mu"** ifadesi ise, kavmin tamamının azgınlık ve sapkınlık içinde olduğunu göstermektedir. Hz. Lut, Allah'ın seçtiği şerefli ve güzel ahlaklı bir insan olarak, ahlak dışı yaşam süren bu topluluk arasından çıkmak istemişti:

Dedi ki: "Size yetecek gücüm olsaydı veya sağlam bir yere sığınabilseydim." (Hud Suresi, 80)

Ancak Rabbimiz Lut kavminin bu azgınlıklarına karşı şiddetli bir azap ile karşılık vereceğini elçileri aracılığıyla Hz. Lut'a bildirdi:

(Lut) Dedi ki: "Sizler gerçekten tanınmamış bir topluluksunuz." "Hayır" dediler. "Biz sana, onların hakkında kuşkuya kapıldıkları şeyle geldik. Sana gerçeği getirdik, biz şüphesiz doğru söyleyenleriz. Hemen aileni gecenin bir bölümünde yola çıkar, sen de onların ardından git ve sizden hiç kimse arkasına bakmasın; emrolunduğunuz yere gidin. "Ve onlara şu emri verdik: "Sabaha çıkarlarken onların arkası mutlaka kesilecektir." (Hicr Suresi, 62-66)

(Elçiler) Dediler ki: "Ey Lut, biz Rabbinin elçileriyiz. Onlar sana kesin olarak ulaşamazlar. Gecenin bir parçasında ailenle birlikte yürü. Sakın, hiçbiriniz dönüp arkasına bakmasın; fakat senin karın başka. Çünkü onlara isabet edecek olan, ona da isabet edecektir. Onlara va'dolunan (azab) sabah vaktidir. Sabah da yakın değil mi?" (Hud Suresi, 81)

Ayette belirtilen önemli bir gerçek, Hz. Lut'un eşinin de helak edilecek kavme dahil olmasıdır. O, Hz. Lut gibi Allah'ın alemlere üstün kıldığı, peygamberlik makamıyla onurlandırdı-

ğı kıymetli bir kulunun hanımı olmuş, ancak bir nimet ve şeref olan bu sıfat ona -samimiyetsizliği ve inkarı yüzünden- bir şey kazandırmamıştır.

Hz. Lut'un hanımının bu şekilde helak edilmesi, Allah'ın "seçkin ve hayırlı" kimseler kıldığı peygamberlerin yakını olma veya onların soyundan gelme gibi bağların insanlara ahiret azabından yana bir ayrıcalık sağlamayacağını göstermektedir. Bir insanın kurtuluşa ulaşması, o kişinin Allah'a olan derin imanı, teslimiyeti, itaati ve Allah'tan şiddetle korkup-sakınmasıyla ilgilidir. Eğer kişinin kalbinde böyle samimi bir iman yoksa, Allah'ın elçilerinin en yakını dahi olsa, hiç kimse için kurtuluş yoktur. Hatta, Allah'ın elçilerinin yakınında olup, onun eğitimini alıp, yine de inkar etmesi, o kişinin Allah katında sorumluluğunu daha da artırabilir. Nitekim Allah Kuran'da peygamberlerin hanımları hakkında şu şekilde buyurmaktadır:

Ey Peygamberin kadınları, sizden kim açık bir çirkin-utanmazlıkta bulunursa, onun azabı iki kat olarak arttırılır. Bu da Allah'a göre pek kolaydır. Ama sizden kim Allah'a ve Resûlü'ne gönülden itaat eder ve salih bir amelde bulunursa, ona ecrini iki kat veririz. Ve Biz ona üstün bir rızık da hazırlamışızdır. Ey Peygamberin kadınları, siz kadınlardan herhangi biri (gibi) değilsiniz; eğer sakınıyorsanız, artık sözü çekicilikle söylemeyin ki, sonra kalbinde hastalık bulunan kimse tamah eder. Sözü maruf bir tarzda söyleyin. Evlerinizde vakarla-oturun (evlerinizi karargah edinin), ilk cahiliye (kadınları)nın süslerini açığa vurması gibi, siz de süslerinizi açığa vurmayın; namazı dosdoğru kılın, zekatı verin, Allah'a ve elçisine itaat edin. Ey Ehl-i Beyt, gerçekten Allah, sizden kiri (günah ve çirkinliği) gidermek ve sizi tertemiz kılmak ister. (Ahzab Suresi, 30-33)

İmran'ın kızı Meryem'i de.
Ki o kendi ırzını korumuştu. Böylece Biz ona ruhumuzdan üfledik. O da Rabbinin kelimelerini ve kitaplarını tasdik etti. O, (Rabbine) gönülden bağlı olanlardandı.
(Tahrim Suresi, 12)

Rabbimiz bu konuda Hz. Lut'un ve Hz. Nuh'un inkarcı hanımlarını bizlere ibret olarak vermektedir. Ayette ayrıca Firavun'un iman eden hanımı da samimiyeti, Allah korkusu ve içten duasıyla çok güzel bir örnek olarak haber verilmektedir:

Allah, inkar edenlere, Nuh'un eşini ve Lut'un eşini örnek verdi. İkisi de, kullarımızdan salih olan iki kulumuzun nikahları altındaydı; ancak onlara ihanet ettiler. Bundan dolayı, (kocaları) kendilerine Allah'tan gelen hiçbir şeyle yarar sağlamadılar. İkisine de: "Ateşe diğer girenlerle birlikte girin" denildi. Allah, iman edenlere de Firavun'un karısını örnek verdi. Hani demişti ki: "Rabbim bana Kendi katında, cennette bir ev yap; beni Firavun'dan ve onun yaptıklarından kurtar ve beni o zalimler topluluğundan da kurtar." (Tahrim Suresi, 10-11)

Helakın Gerçekleşmesi

Hz. Lut'un kavminin helak edileceğinin haberi elçiler tarafından ilk önce Hz. İbrahim'e bildirilir:

(İbrahim) dedi ki: "Şu halde sizin asıl isteğiniz nedir ey elçiler? Doğrusu biz suçlu-günahkar bir kavme gönderildik" dediler. Üzerlerine çamurdan (iyice sertleşip kaskatı kesilmiş) taşlar yağdırmak için. (Ki bu taşların her biri) Rabbinin katında ölçüyü taşıranlar için (herkese ayrı ayrı) işaretlenmiştir. Bu arada mü'minlerden orda kim varsa çıkardık. Ne var ki orda Müslümanlardan olan bir evden başkasını bulmadık. (Zariyat Suresi, 31-36)

Elçiler Hz. İbrahim'den sonra Hz. Lut'a gitmiş ve ona da bu helakı haber vermişlerdir. Müslüman topluluk ise bu helaktan korunacaktır. Allah Lut kavmini nasıl bir azap ile helak ettiğini şöyle bildirir:

Andolsun onlar, onun konuklarından da murad almak için baskı yaptılar. Biz de onların gözlerini silip kör ettik. İşte azabımı ve uyarmamı tadın." (Kamer Suresi, 37)

Böylece emrimiz geldiği zaman, üstünü altına çevirdik ve üzerlerine balçıktan pişirilmiş, istif edilmiş taşlar yağdırdık; Rabbinin katında 'belli bir biçime sokulmuş, damgalanmış' olarak. Bunlar zalimlerden uzak değildir. (Hud Suresi, 82-83)

Ayetin başında geçen **"üstünü altına çevirmek"** fiilinin şiddetli bir deprem ile bölgenin yerle bir olduğunu anlatıyor olması mümkündür. Ayetin devamında haber verilen **"üzerlerine balçıktan pişirilmiş, istif edilmiş taşlar yağdırdık"** ifadesi ile volkanik bir patlama ve bunun sonucunda püsküren **"pişirilmiş kıvamdaki"** kaya ve taşlara işaret ediliyor olabilir. Şuara Suresi'nin 173. ayetinde aynı olay **"... ve üzerlerine bir yağmur yağdırdık; uyarılıp-korkutulanların yağmuru ne kadar da kötü"** şeklinde bildirilmiştir. Yani kavim bir taraftan korkunç bir depremle, bir taraftan da üzerlerine yağan volkanik lavlar ve kızgın taşlarla yok olmuş olabilir. (En doğrusunu Allah bilir.)

Tarihçiler, Lut kavmine isabet eden bu büyük felaketin yerinin, "Lut Gölü" veya "Ölü Deniz" olarak bilinen gölün kıyısı olduğu görüşündedirler. Günümüzde İsrail işgali altındaki Batı Şeria ile Ürdün arasında kalan Lut Gölü'nün yanında yer alan tarihi "Sodom" ve "Gomorra" şehirleri, Hz. Lut'un tebliğde bulunduğu sapık eşcinsel kavmin yaşadığı yerler olarak kabul edilmektedir. Bölgede yapılan arkeolojik araştırmalar, Lut Gölü'nün kıyısında yer alan bu şehirlerin, büyük bir deprem sonucunda aşağı çöktüğünü göstermektedir. Lut Gölü'nün geneline göre çok daha sığ olan bir bölümü, araştırmacılara göre, yerin derinliklerine giren Lut kavminin kalıntısıdır. *(Ayrıntılı bilgi için bkz. Harun Yahya, Kavimlerin Helakı, 7. baskı, İstanbul, 2002)*

Alman araştırmacı Werner Keller, arkeolojik ve jeolojik incelemelere dayanarak yaptığı açıklamalarda Lut kavminin yaşadığı Sodom ve Gomorra şehirlerinin yerlerinin Siddim Vadisi olduğunu belirtir. Keller, kitabında buranın Lut Gölü'nün en alt ucunda bulunan bölge olduğunu ve zamanında buralarda geniş yerleşim alanları bulunduğunu anlatır. Bölgede yaşanan felaket sonucunda göle kayan şehir kalıntılarının bir kısmı göl kıyısında bulunmuştur. Bu kalıntılar Lut kavminin yaşam düzeyinin oldukça yüksek olduğunu gösteriyor.

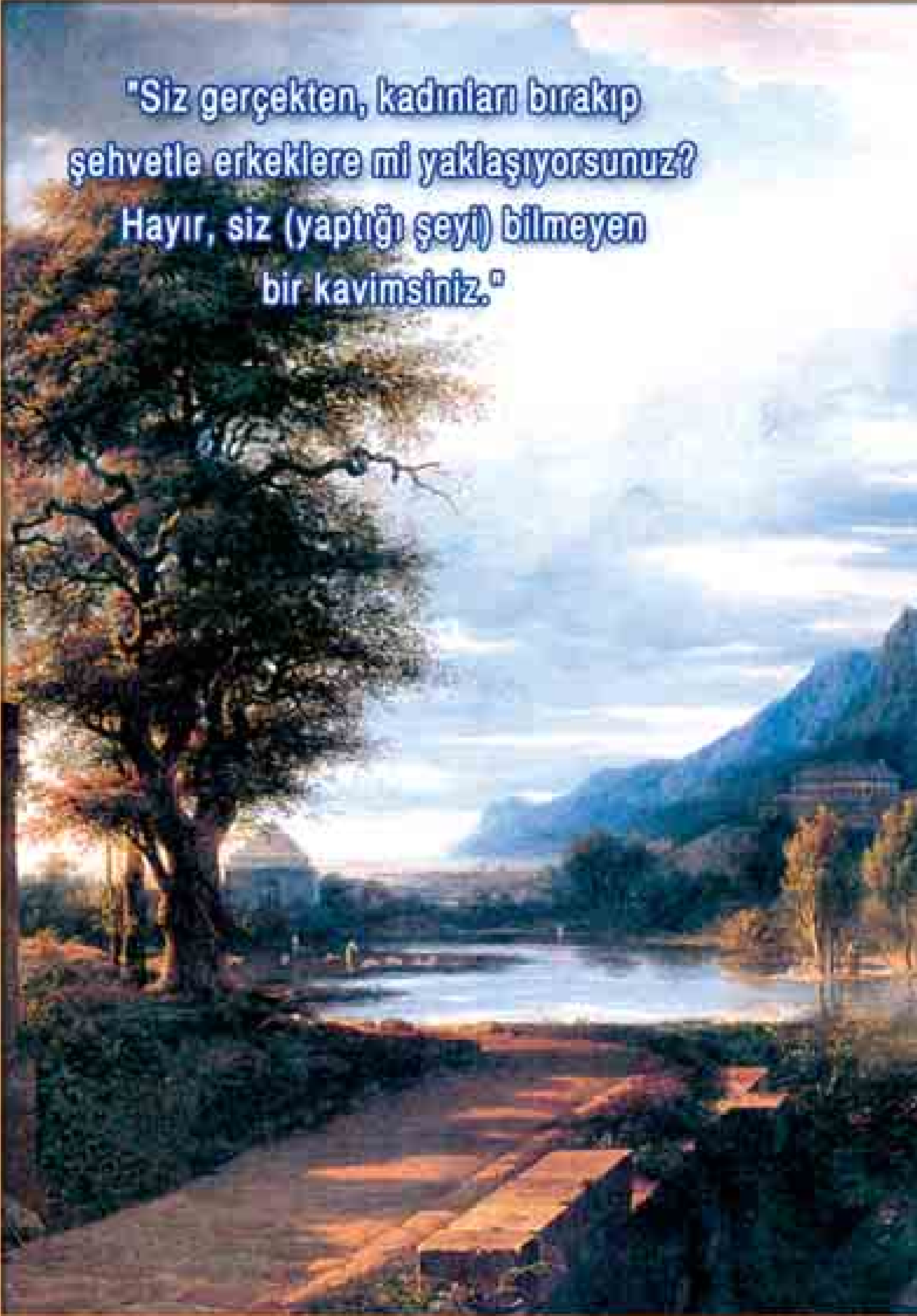

Allah'ın ayette bildirdiği "üstünü altına çevirmek" fiilinin şiddetli bir deprem ile bölgenin yerle bir olduğunu anlatıyor olması mümkündür. Nitekim Lut Gölü ya da diğer adıyla Ölü Deniz, aktif bir sismik bölgenin, yani bir deprem kuşağının tam üstünde yer almaktadır.

Allah ayetin devamında "üzerlerine balçıktan pişirilmiş, istif edilmiş taşlar yağdırdık" şeklinde buyurmaktadır. Alman arkeolog Werner Keller bu durumu şu şekilde açıklar:

"Bu deprem sırasında, yer kabuğunun çatlayıp çöküşü, kabuğun altında uyuyan volkanlara serbest yol vermiştir. Şeria'nın yukarı vadisinde bugün de sönmüş kraterlere rastlanmakta olup, buralarda kireç katmanları üzerinde geniş lav kütleleri ve bazalt katmanları yer almıştır." [22]

Onlara, kendilerinden öncekilerin; Nuh, Ad, Semud kavminin, İbrahim kavminin, Medyen ahalisinin ve yerle bir olan şehirlerin haberi gelmedi mi? Onlara resulleri apaçık deliller getirmişlerdi. Demek ki Allah, onlara zulmediyor değildi, ama onlar kendi nefislerine zulmediyorlardı. (Tevbe Suresi, 70)

"Siz gerçekten, kadınları bırakıp
şehvetle erkeklere mi yaklaşıyorsunuz?
Hayır, siz (yaptığı şeyi) bilmeyen
bir kavimsiniz."

Kavminin cevabı: "Lut ailesini şehrinizden sürüp çıkarın. Temiz kalmak isteyen insanlarmış" demekten başka olmadı.
(Neml Suresi, 55-56)

Pompei Halkı Lut Kavmi ile Aynı Sona Uğradı

Pompei, Roma'da ahlaki dejenerasyonun sembolüydü. Pompei halkı aynı Lut kavmi gibi cinsel sapkınlıklara yönelmiş, Allah'ın emrettiği ahlaka ve hayata aykırı bir yaşam tarzını tercih etmişti. Ancak onların sonu da Lut kavmi gibi oldu. Çünkü Allah'ın emirlerine başkaldıran her topluluk, bunun karşılığını mutlaka dünyada ya da ahirette alacaktır. Bu Allah'ın bir kanunudur ve Allah **"... Sen, Allah'ın sünnetinde kesinlikle bir değişiklik bulamazsın ve sen, Allah'ın sünnetinde kesinlikle bir dönüşüm de bulamazsın."** (Fatır Suresi, 43) ayetiyle bu gerçeği bizlere haber verir.

Pompei'nin helakı, Vezüv Yanardağı'nın patlamasıyla gerçekleşmişti. Vezüv Yanardağı, İtalya'nın, özellikle de Napoli kentinin sembolüdür. Yaklaşık, 2000 yıldan beri suskun olan Vezüv "İbret Dağı" şeklinde adlandırılır. Ünlü Sodom ve Gomorra kentlerinin başına gelen felaketle, Pompei faciası birbirine çok benzemektedir.

Vezüv'ün batı yamacında Napoli, doğu yamacında ise Pompei kenti yer alır. Yaklaşık 2000 yıl ön-

ce yaşanan bir lav ve kül felaketi, bu kentin insanlarını ani bir biçimde yakalamıştı. Felaket öylesine ani olmuştu ki, herşey 2000 yıl öncesinde olduğu gibi kaldı. Sanki zaman dondurulmuştu.

Pompei'nin böyle bir felaketle yeryüzünden silinmesinde elbette ders çıkarılabilecek hikmetler vardı. Tarihi kayıtlar, şehrin yok olmadan önce tam bir sefahat ve sapkınlık merkezi olduğunu gösterir. Şehrin en belirgin özelliği, fuhuşun çok yaygın olmasıydı. Ancak Vezüv'ün lavları bir anda tüm kenti haritadan sildi. Olayın en ilginç yanı ise, kentin günlük yaşantısı içinde, Vezüv'ün korkunç patlamasına rağmen, kimsenin kaçamamış ve adeta olduğu yerde donakalıp felaketin farkına bile varamamış olmasıydı. Yemek yiyen bir aile, o andaki gibi aynen taşlaşmıştı. Sapıklıkları esnasında taşlaşmış pek çok çift bulunmuştu. Daha da önemlisi, bu çiftler arasında, aynı cinsten olanlar, küçük erkek ve kız çocuklar da vardı. Pompei kalıntılarından çıkarılan taşlaşmış insan cesetlerinin, bazılarının yüzleri hiç bozulmadan kalmıştı. Genel yüz ifadesi şaşkınlıktı. Çünkü bu halk Allah'ın ayetlerinde bildirdiği gibi, "birdenbire" yok olmuştu. Allah bu konuda "bir şehir halkını" şöyle örnek verir:

(Onlara) Yalnızca bir tek çığlık (yetti); anında sönüverdiler. (Yasin Suresi, 29)

Pompei kalıntılarından çıkarılan taşlaşmış insan cesetlerinden birkaç örnek.

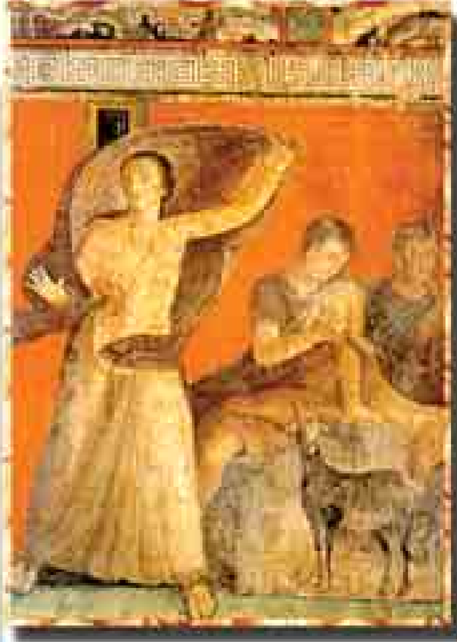

Bu freskte, Pompei halkını biraraya getiren ziyafetlerden biri tasvir edilmiştir.

Pompei dönemine ait freskler.

"Rabbim, beni ve ailemi bunların yaptıklarından kurtar." Bunun üzerine onu ve bütün ailesini kurtardık...

Yalnızca geri kalanlar içinde bir kocakarı hariç.
Sonra geride kalanları yerle bir ettik.
(Şuara Suresi, 169-172)

Hz. Lut'un ve Hz. İbrahim'in Hicreti

Ayetlerde Hz. İbrahim ve Hz. Lut'un Allah'ın emriyle hicret edip, güzel bir yurda yerleştikleri bildirilmektedir. Rabbimiz Kuran'da bu iki mübarek insana ve soylarına nasip ettiği hayırlı sonu şu şekilde haber verir:

Onu ve Lut'u kurtarıp içinde, alemler için bereketler kıldığımız yere çıkardık. Ona İshak'ı armağan ettik, üstüne de Yakub'u; her birini salihler kıldık. Ve onları, Kendi emrimizle hidayete yönelten önderler kıldık ve onlara hayrı kapsayan-fiilleri, namaz kılmayı ve zekat vermeyi vahyettik. Onlar Bize ibadet edenlerdi. Lut'a da bir hüküm ve ilim verdik ve onu çirkin işler yapmakta olan şehirden

Pompei'de bulunan bu kalıntılarda, un öğütmek için kullanılan dört değirmen görülmektedir.

kurtardık. Şüphesiz onlar, bozulmaya uğrayan kötü bir kavimdi. Onu rahmetimize soktuk, çünkü o, salihlerdendi. (Enbiya Suresi, 71-75)

Hem Hz. Lut hem de Hz. İbrahim hicret etmişler, yani yaşadıkları evlerini ve yurtlarını Allah'ın emriyle terk etmişlerdir.

Hicret, ancak salih müminler tarafından gerçekleştirilebilecek bir ibadettir. Dinden uzak yaşayan insanlar, tüm varlıklarını bir anda arkalarında bırakıp bilinmeyen bir yere doğru göç etmeye yanaşmazlar. Evleri, eşyaları, mal ve mülkleri onlar için çok önemlidir. Oysa bir mümin nereye giderse gitsin, Allah'ın kendisine nasip ettiğinin en hayırlısı olacağını bildiği için, hiç tereddüt etmeden varını-yoğunu bırakıp Allah'ın rızası için hicret edebilir. Hz. İbrahim ve Hz. Lut, bu teslimiyeti ve tevekkülü en güzel şekilde göstermişlerdir. Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için dünyadan vazgeçmiş, karşılığında ise Rabbimiz onları hem dünya hayatında bereketli bir yere yerleştirmiş, hem de ahirette sonsuz cennet nimetlerini bahşetmiştir.

Allah'a güvenen ve hayatlarının her anında mutlaka bir hayırla karşılaşacaklarını bilen müminler de her zaman peygamberler gibi Allah'a teslimiyetli davranmalıdırlar. Çünkü gelecek endişesi ve dünyaya ait hırslar, ancak din ahlakından uzak yaşayan insanlara mahsus özelliklerdir. Rabbimiz maddi menfaatlerinin peşine düşmemelerinin bir mükafatı olarak müminleri, hem dünyada hem de ahirette eşsiz nimetlerle müjdelemektedir.

Bunun yanında Kuran'da, Allah'tan büyük bir nimet olarak, peygamberlerin sahip oldukları büyük mülkten bahsedilir. Hz. Davud'a dünya hayatında büyük bir mülk verilmiş, Hz. Süleyman kimsenin güç yetiremeyeceği bir kuvvete ve zenginliğe sahip olmuştur. Allah Kuran'da Hz. İbrahim'e ve soyuna da büyük bir mülk verdiğini bildirir:

Yoksa onlar, Allah'ın Kendi fazlından insanlara verdiklerini mi kıskanıyorlar? Doğrusu Biz, İbrahim ailesine Kitab'ı ve hikmeti verdik; onlara büyük bir mülk de verdik. (Nisa Suresi, 54)

Mal, mülk ve iktidar, inkar edenler veya gaflet içindeki insanlar için hemen her zaman kibir ve şımarıklık nedeni olur. Oysa peygamberler ve onların yolunu izleyen müminler, Allah'ın kendilerine verdiği mal ve mülkü, O'nun rızasına uygun olarak din ahlakının yayılması için, hayırlarda kullanırlar. Ayrıca müminlerin önemli bir özelliği de, mülkün tamamen Allah'a ait olduğunu bilmeleridir. Salih Müslümanlar kendilerine dünya hayatına dair nimetler verildiğinde Rabbimize şük-

reder, ancak bu nimetler eksildiğinde de yine Allah'a kalpten hamd eder ve güzel bir sabırla sabrederler. Çünkü onlar dünya hayatında bir denemeden geçirildiklerinin ve Allah'ın inananları eşsiz cennet nimetleriyle ödüllendireceğinin bilincindedirler:

İman edenler, hicret edenler ve Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihad edenlerin Allah katında büyük dereceleri vardır. İşte 'kurtuluşa ve mutluluğa' erenler bunlardır. Rableri onlara katından bir rahmeti, bir hoşnutluğu ve onlar için, kendisine sürekli bir nimet bulunan cennetleri müjdeler. Onda ebedi kalıcıdırlar. Şüphesiz Allah, büyük mükafaat katında olandır. (Tevbe Suresi, 20-22)

Eğer o ülkeler halkı inansalardı ve korkup-sakınsalardı, gerçekten üzerlerine hem gökten, hem yerden bolluklar açardık; ancak onlar yalanladılar, Biz de onları kazanageldikleri nedeniyle yakalayıverdik. (Araf Suresi, 96)

Erkek olsun, kadın olsun, bir mü'min olarak
kim salih bir amelde bulunursa,
hiç şüphesiz Biz onu güzel bir hayatla
yaşatırız ve onların karşılığını,
yaptıklarının en güzeliyle muhakkak veririz.
(Nahl Suresi, 97)

Sonsöz

Bu kitapta Hz. İbrahim ve Hz. Lut Peygamberlerin Allah'a olan coşkulu imanlarını, her işlerinde Rabbimize yönelip dönüşlerini, üstün ahlaklarını, putperest ve sapkın kavimleriyle yaptıkları zorlu mücadeleyi Kuran ayetleri doğrultusunda anlattık. Hz. İbrahim putperest kavmine karşı kararlılıkla tebliğde bulunmuş, Allah'a olan teslimiyeti sayesinde önüne çıkan her engele sabretmiş, imanında kararlı olmuştur. Hz. Lut ise, sapkın kavmine karşı sabırla mücadele etmiş, onları Allah'a iman etmeye ve ahlaksızlıklardan uzak durmaya davet etmiştir. Allah'ın alemlere üstün kıldığı bu mübarek insanlar, hayatları boyunca gösterdikleri iman derinliği ve yüksek ahlak ile Allah'ın hoşnutluğunu kazanmış, sonsuz nimetlerle bezenmiş cennet yurduna erişmişlerdir.

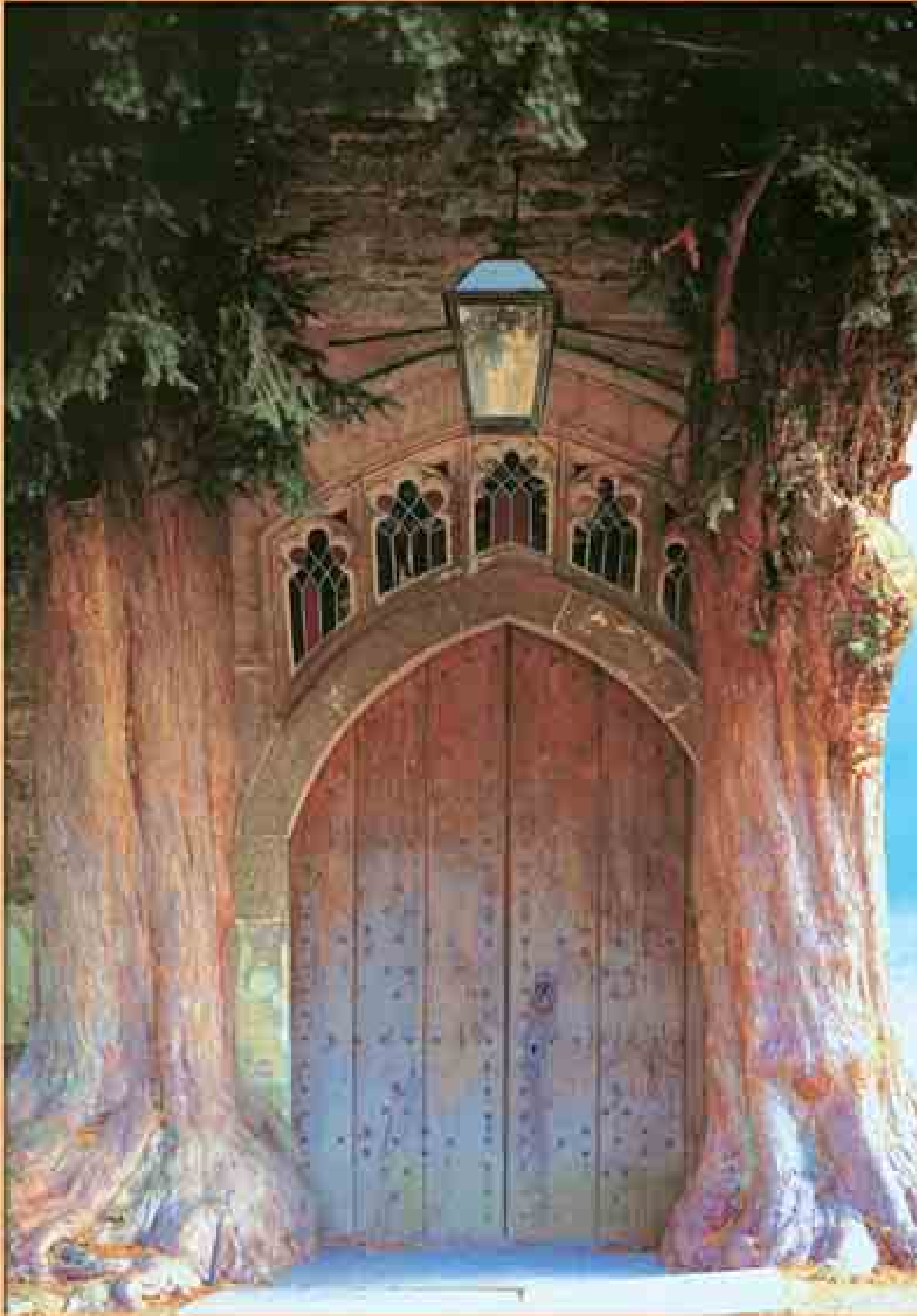
Samimi iman sahiplerinin hayatlarındaki en büyük amaçları da, birer hidayet rehberi olan peygamberlerimizin bu şerefli yolunu izlemek ve böylece Allah'ın razı olduğu, muvahhid kullardan ol-

mak olmalıdır. Allah Kendisi'ne itaat edenlerin alacağı mükafatı Nisa Suresi'nde şu şekilde müjdelemektedir:

Kim Allah'a ve Resul'e itaat ederse, işte onlar Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberler, doğrular, şehidler ve salihlerle beraberdir. Ne iyi arkadaştır onlar? (Nisa Suresi, 69)

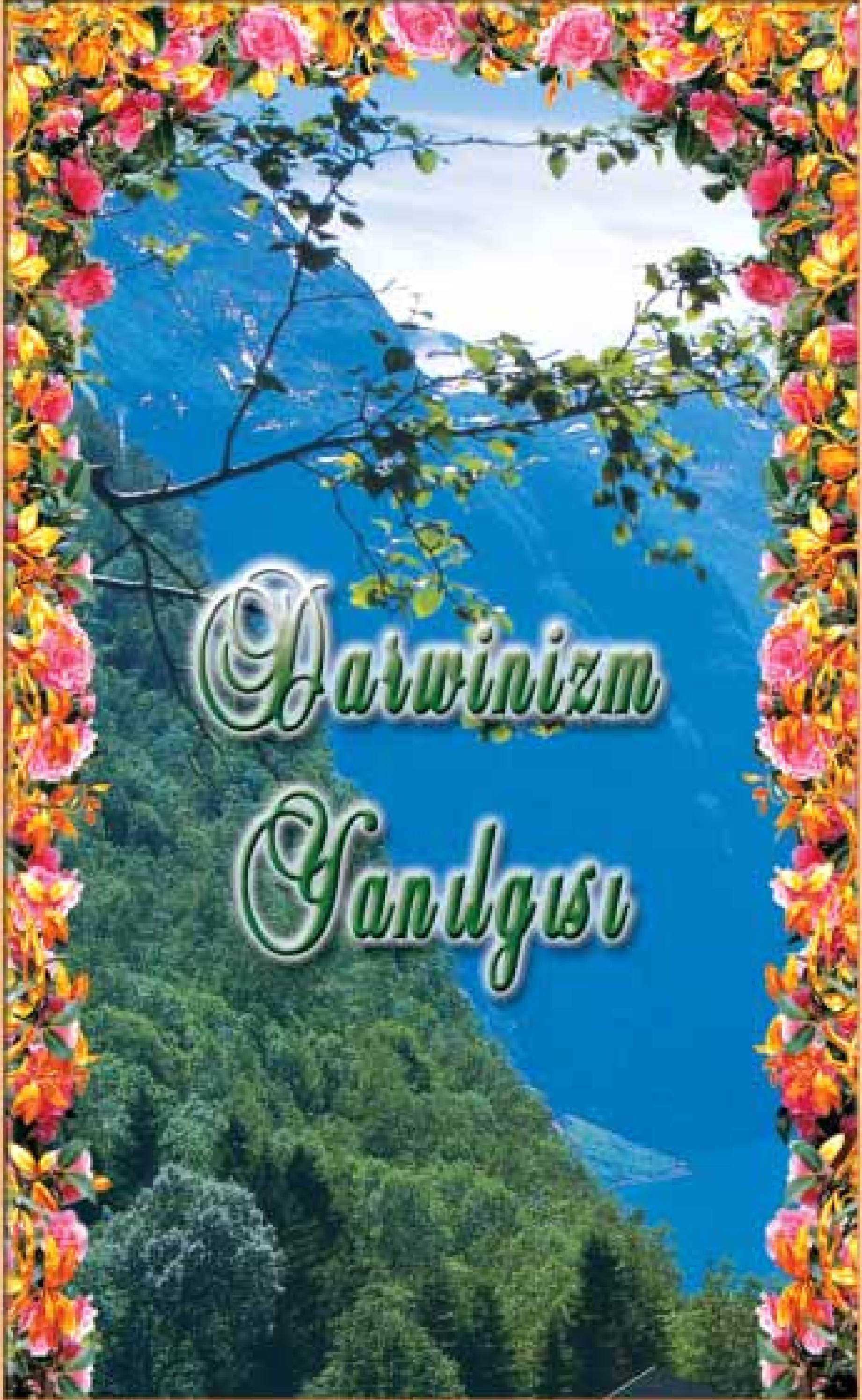
Peygamberler gibi Allah'ın dostu olabilmek ve ahirette de peygamberlerle birlikte olabilmek için, insanın tüm hayatını Allah'ın rızasına uygun olarak yaşaması, hep Allah'a güvenmesi, Allah'ı ve O'nun dinini herşeyden üstün tutması gerekir. Her kim bu ahlakı gösterirse, her kim Hz. İbrahim gibi "alemlerin Rabbine teslim oldum" der ve bu şekilde yaşarsa, o en büyük mutluluk ve kurtuluşa kavuşmayı Allah'tan umabilir.

Dünya üzerinde Allah'ın varlığından yana gaflet içinde olan insanların olması, hiçbir insanı yanıltmamalıdır. Unutmamak gerekir ki, Hz. İbrahim putperest bir kavmi tek başına iman etmeye davet etmiş, Rabbimiz de onun bu üstün ahlakını **"... İbrahim (tek başına) bir ümmetti..."** (Nahl Suresi, 120) ayetiyle övmüştür. Hz. Lut, yanındaki çok az sayıda müminle birlikte, çok üstün bir teslimiyet ve tevekkül örneği gös-

tererek sapkın kavmini iman etmeye davet etmiştir. (Zariyat Suresi, 36) Ancak o ev halkı, kavmin tümünden çok daha kuvvetlidir, çünkü Allah'ın yardımı ve desteği onların yanındadır.

Önemli olan dünyanın bu büyük sırrını, herşeyin Allah'ın kudretinde olduğunu, herşeyin O'na boyun eğdiğini anlamak ve buna göre yaşamaktır. Hz. İbrahim ve Hz. Lut, bu sırrı kavramış ve Allah'ın dostu olmuşlardır. Tüm iman sahipleri de Allah'ın bu mübarek elçileri gibi derin bir imanı ve maneviyatı elde etmeyi amaçlamaları, Allah'ın Kendisi'ne dost edindiği kutlu insanlardan olmak için ciddi bir çaba göstermeleri gerekmektedir.

Darwinizm Yanılgısı

Darwinizm, yani evrim teorisi, yaratılış gerçeğini reddetmek amacıyla ortaya atılmış, ancak başarılı olamamış bilim dışı bir safsatadan başka bir şey değildir. Canlılığın, cansız maddelerden tesadüfen oluştuğunu iddia eden bu teori, evrende ve canlılarda çok mucizevi bir düzen bulunduğunun bilim tarafından ispat edilmesiyle çürümüştür. Böylece Allah'ın tüm evreni ve canlıları yaratmış olduğu gerçeği, bilim tarafından da kanıtlanmıştır. Bugün evrim teorisini ayakta tutmak için dünya çapında yürütülen propaganda, sadece bilimsel gerçeklerin çarpıtılmasına, taraflı yorumlanmasına, bilim görüntüsü altında söylenen yalanlara ve yapılan sahtekarlıklara dayalıdır.

Ancak bu propaganda gerçeği gizleyememektedir. Evrim teorisinin bilim tarihindeki en büyük yanılgı olduğu, son 20-30 yıldır bilim dünyasında giderek daha yüksek sesle dile getirilmektedir. Özellikle 1980'lerden sonra yapılan araştırmalar, Darwinist iddiaların tamamen yanlış olduğunu ortaya

koymuş ve bu gerçek pek çok bilim adamı tarafından dile getirilmiştir. Özellikle ABD'de, biyoloji, biyokimya, paleontoloji gibi farklı alanlardan gelen çok sayıda bilim adamı, Darwinizm'in geçersizliğini görmekte, canlıların kökenini artık "yaratılış gerçeğiyle" açıklamaktadırlar.

Evrim teorisinin çöküşünü ve yaratılışın delillerini diğer pek çok çalışmamızda bütün bilimsel detaylarıyla ele aldık ve almaya devam ediyoruz. Ancak konuyu, taşıdığı büyük önem nedeniyle, burada da özetlemekte yarar vardır.

Darwin'i Yıkan Zorluklar

Evrim teorisi, tarihi eski Yunan'a kadar uzanan bir öğreti olmasına karşın, kapsamlı olarak 19. yüzyılda ortaya atıldı. Teoriyi bilim dünyasının gündemine sokan en önemli gelişme, Charles Darwin'in 1859 yılında yayınlanan *Türlerin Kökeni* adlı kitabıydı. Darwin bu kitapta dünya üzerindeki farklı canlı türlerini Allah'ın ayrı ayrı yarattığı gerçeğine karşı çıkıyordu. Darwin'e göre, tüm türler ortak bir atadan geliyorlardı ve zaman içinde küçük değişimlerle farklılaşmışlardı.

Darwin'in teorisi, hiçbir somut bilimsel bulguya dayanmıyordu; kendisinin de kabul ettiği gibi sadece bir "mantık yürütme" idi. Hatta Darwin'in kitabındaki "Teorinin Zorlukları" başlıklı uzun bölümde itiraf ettiği gibi, teori pek çok önemli soru karşısında açık veriyordu.

Darwin, teorisinin önündeki zorlukların gelişen bilim tarafından aşılacağını, yeni bilimsel bulguların teorisini güçlendireceğini umuyordu. Bunu kitabında sık sık belirtmişti. Ancak gelişen bilim, Darwin'in umutlarının tam aksine, teorinin te-

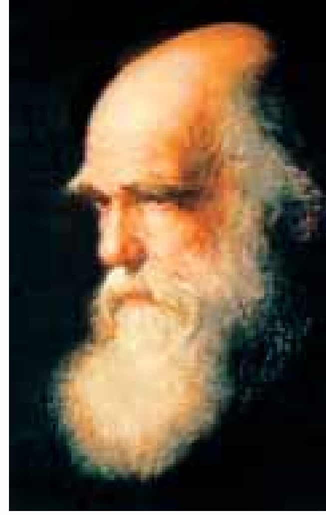
mel iddialarını birer birer dayanaksız bırakmıştır.

Darwinizm'in bilim karşısındaki yenilgisi, üç temel başlıkta incelenebilir:

1) Teori, hayatın yeryüzünde ilk kez nasıl ortaya çıktığını asla açıklayamamaktadır.

2) Teorinin öne sürdüğü "evrim mekanizmaları"nın, gerçekte evrimleştirici bir etkiye sahip olduğunu gösteren hiçbir bilimsel bulgu yoktur.

3) Fosil kayıtları, evrim teorisinin öngörülerinin tam aksine bir tablo ortaya koymaktadır.

Charles Darwin

Bu bölümde, bu üç temel başlığı ana hatları ile inceleyeceğiz.

Aşılamayan İlk Basamak: Hayatın Kökeni

Evrim teorisi, tüm canlı türlerinin, bundan yaklaşık 3.8 milyar yıl önce ilkel dünyada ortaya çıkan tek bir canlı hücreden geldiklerini iddia etmektedir. Tek bir hücrenin nasıl olup da milyonlarca kompleks canlı türünü oluşturduğu ve eğer gerçekten bu tür bir evrim gerçekleşmişse neden bunun izlerinin fosil kayıtlarında bulunamadığı, teorinin açıklayamadığı sorulardandır. Ancak tüm bunlardan önce, iddia edilen evrim sürecinin ilk basamağı üzerinde durmak gerekir. Sözü edilen o "ilk hücre" nasıl ortaya çıkmıştır?

Evrim teorisi, yaratılışı reddettiği, hiçbir doğaüstü müdahaleyi kabul etmediği için, o "ilk hücre"nin, hiçbir tasarım, plan

ve düzenleme olmadan, doğa kanunları içinde rastlantısal olarak meydana geldiğini iddia eder. Yani teoriye göre, cansız madde tesadüfler sonucunda ortaya canlı bir hücre çıkarmış olmalıdır. Ancak bu, bilinen en temel biyoloji kanunlarına aykırı bir iddiadır.

"Hayat Hayattan Gelir"

Darwin, kitabında hayatın kökeni konusundan hiç söz etmemişti. Çünkü onun dönemindeki ilkel bilim anlayışı, canlıların çok basit bir yapıya sahip olduklarını varsayıyordu. Ortaçağ'dan beri inanılan "spontane jenerasyon" adlı teoriye göre, cansız maddelerin tesadüfen biraraya gelip, canlı bir varlık oluşturabileceklerine inanılıyordu. Bu dönemde böceklerin yemek artıklarından, farelerin de buğdaydan oluştuğu yaygın bir düşünceydi. Bunu ispatlamak için de ilginç deneyler yapılmıştı. Kirli bir paçavranın üzerine biraz buğday konmuş ve biraz beklendiğinde bu karışımdan farelerin oluşacağı sanılmıştı.

Etlerin kurtlanması da hayatın cansız maddelerden türeyebildiğine bir delil sayılıyordu. Oysa daha sonra anlaşılacaktı ki, etlerin üzerindeki kurtlar kendiliklerinden oluşmuyorlar, sineklerin getirip bıraktıkları gözle görülmeyen larvalardan çıkıyorlardı.

Darwin'in *Türlerin Kökeni* adlı kitabını yazdığı dönemde ise, bakterilerin cansız maddeden oluşabildikleri inancı, bilim dünyasında yaygın bir kabul görüyordu. Oysa Darwin'in kitabının yayınlanma-

Louis Pasteur

sından beş yıl sonra, ünlü Fransız biyolog Louis Pasteur, evrime temel oluşturan bu inancı kesin olarak çürüttü. Pasteur yaptığı uzun çalışma ve deneyler sonucunda vardığı sonucu şöyle özetlemişti: *"Cansız maddelerin hayat oluşturabileceği iddiası artık kesin olarak tarihe gömülmüştür."*[23]

Evrim teorisinin savunucuları, Pasteur'ün bulgularına karşı uzun süre direndiler. Ancak gelişen bilim, canlı hücresinin karmaşık yapısını ortaya çıkardıkça, hayatın kendiliğinden oluşabileceği iddiasının geçersizliği daha da açık hale geldi.

20. Yüzyıldaki Sonuçsuz Çabalar

20. yüzyılda hayatın kökeni konusunu ele alan ilk evrimci, ünlü Rus biyolog Alexander Oparin oldu. Oparin, 1930'lu yıllarda ortaya attığı birtakım tezlerle, canlı hücresinin tesadüfen meydana gelebileceğini ispat etmeye çalıştı. Ancak bu çalışmalar başarısızlıkla sonuçlanacak ve Oparin şu itirafı yapmak zorunda kalacaktı: *"Maalesef hücrenin kökeni, evrim teorisinin tümünü içine alan en karanlık noktayı oluşturmaktadır."*[24]

Oparin'in yolunu izleyen evrimciler, hayatın kökeni konusunu çözüme kavuşturacak deneyler yapmaya çalıştılar. Bu deneylerin en ünlüsü, Amerikalı kimyacı Stanley Miller tarafından 1953 yılında düzenlendi. Miller, ilkel dünya atmosferinde olduğunu iddia ettiği gazları bir deney düzeneğinde birleştirerek ve bu karışıma enerji ekleyerek, proteinlerin yapısında kullanılan birkaç organik molekül (aminoasit) sentezledi. O

Alexander Oparin

yıllarda evrim adına önemli bir aşama gibi tanıtılan bu deneyin geçerli olmadığı ve deneyde kullanılan atmosferin gerçek dünya koşullarından çok farklı olduğu, ilerleyen yıllarda ortaya çıkacaktı.[25]

Uzun süren bir sessizlikten sonra Miller'in kendisi de kullandığı atmosfer ortamının gerçekçi olmadığını itiraf etti.[26]

Hayatın kökeni sorununu açıklamak için 20. yüzyıl boyunca yürütülen tüm evrimci çabalar hep başarısızlıkla sonuçlandı. San Diego Scripps Enstitüsü'nden ünlü jeokimyacı Jeffrey Bada, evrimci *Earth* dergisinde 1998 yılında yayınlanan bir makalede bu gerçeği şöyle kabul eder:

> Bugün, 20. yüzyılı geride bırakırken, hala, 20. yüzyıla girdiğimizde sahip olduğumuz en büyük çözülmemiş problemle karşı karşıyayız: Hayat yeryüzünde nasıl başladı? [27]

Hayatın Kompleks Yapısı

Evrim teorisinin hayatın kökeni konusunda bu denli büyük bir açmaza girmesinin başlıca nedeni, en basit sanılan canlı yapıların bile inanılmaz derecede karmaşık yapılara sahip olmasıdır. Canlı hücresi, insanoğlunun yaptığı bütün teknolojik ürünlerden daha karmaşıktır. Öyle ki bugün dünyanın en gelişmiş laboratuvarlarında bile cansız maddeler biraraya getirilerek canlı bir hücre üretilememektedir.

Bir hücrenin meydana gelmesi için gereken şartlar, asla rastlantılarla açıklanamayacak kadar fazladır. Hücrenin en temel yapı taşı olan proteinlerin rastlantısal olarak sentezlenme ihtimali; 500 aminoasitlik ortalama bir protein için, 10^{950}'de 1'dir. Ancak matematikte 10^{50}'de 1'den küçük olasılıklar pratik olarak "imkansız" sayılır. Hücrenin çekirdeğinde yer alan ve genetik

bilgiyi saklayan DNA molekülü ise, inanılmaz bir bilgi bankasıdır. İnsan DNA'sının içerdiği bilginin, eğer kağıda dökülmeye kalkılsa, 500'er sayfadan oluşan 900 ciltlik bir kütüphane oluşturacağı hesaplanmaktadır.

Bu noktada çok ilginç bir ikilem daha vardır: DNA, yalnız birtakım özelleşmiş proteinlerin (enzimlerin) yardımı ile eşlenebilir. Ama bu enzimlerin sentezi de ancak DNA'daki bilgiler doğrultusunda gerçekleşir. Birbirine bağımlı olduklarından, eşlemenin meydana gelebilmesi için ikisinin de aynı anda var olmaları gerekir. Bu ise, hayatın kendiliğinden oluştuğu senaryosunu çıkmaza sokmaktadır. San Diego California Üniversitesi'nden ünlü evrimci Prof. Leslie Orgel, *Scientific American* dergisinin Ekim 1994 tarihli sayısında bu gerçeği şöyle itiraf eder:

> Son derece kompleks yapılara sahip olan proteinlerin ve nükleik asitlerin (RNA ve DNA) aynı yerde ve aynı zamanda rastlantısal olarak oluşmaları aşırı derecede ihtimal dışıdır. Ama bunların birisi olmadan diğerini elde

Canlı hücrelerinin çekirdeğinde yer alan DNA molekülü, bunun bir örneğidir. DNA, dört ayrı molekülün farklı diziliminden oluşan bir tür bilgi bankasıdır. Bu bilgi bankasında canlıyla ilgili bütün fiziksel özelliklerin şifreleri yer alır. İnsan DNA'sı kağıda döküldüğünde, ortaya yaklaşık 900 ciltlik bir ansiklopedi çıkacağı hesaplanmaktadır. Elbette böylesine olağanüstü bir bilgi, tesadüf kavramını kesin biçimde geçersiz kılmaktadır.

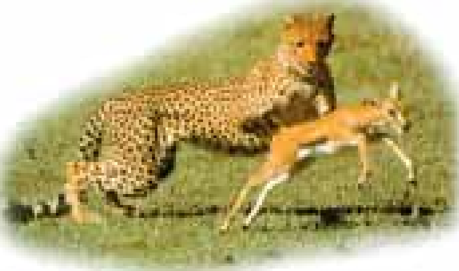
etmek de mümkün değildir. Dolayısıyla insan, yaşamın kimyasal yollarla ortaya çıkmasının asla mümkün olmadığı sonucuna varmak zorunda kalmaktadır.[28]

Kuşkusuz eğer hayatın doğal etkenlerle ortaya çıkması imkansız ise, bu durumda hayatın doğaüstü bir biçimde "yaratıldığını" kabul etmek gerekir. Bu gerçek, en temel amacı yaratılışı reddetmek olan evrim teorisini açıkça geçersiz kılmaktadır.

Evrimin Hayali Mekanizmaları

Darwin'in teorisini geçersiz kılan ikinci büyük nokta, teorinin "evrim mekanizmaları" olarak öne sürdüğü iki kavramın da gerçekte hiçbir evrimleştirici güce sahip olmadığının anlaşılmış olmasıdır.

Darwin, ortaya attığı evrim iddiasını tamamen "doğal seleksiyon" mekanizmasına bağlamıştı. Bu mekanizmaya verdiği önem, kitabının isminden de açıkça anlaşılıyordu: *Türlerin Kökeni, Doğal Seleksiyon Yoluyla...*

Doğal seleksiyonun evrim teorisine kazandırdığı hiçbir şey yoktur. Çünkü bu mekanizma, hiçbir zaman bir türün genetik bilgisini zenginleştirip geliştirmez. Hiçbir zaman bir türü bir başka türe çevirmez.

Doğal seleksiyon, doğal seçme demektir. Doğadaki yaşam mücadelesi içinde, doğal şartlara uygun ve güçlü canlıların hayatta kalacağı düşüncesine dayanır. Örneğin yırtıcı hayvanlar tarafından tehdit edilen bir geyik sürüsünde, daha hızlı koşabilen geyikler hayatta kalacaktır. Böylece geyik sürüsü, hızlı ve güçlü bireylerden oluşacaktır. Ama elbette bu mekanizma, geyikleri evrimleştirmez, onları başka bir canlı türüne, örneğin atlara dönüştürmez. Dolayısıyla doğal seleksiyon mekanizması hiçbir evrimleştirici güce sahip değildir. Darwin de bu gerçeğin farkındaydı ve *Türlerin Kökeni* adlı kitabında *"Faydalı değişiklikler oluşmadığı sürece doğal seleksiyon hiçbir şey yapamaz"* demek zorunda kalmıştı.[29]

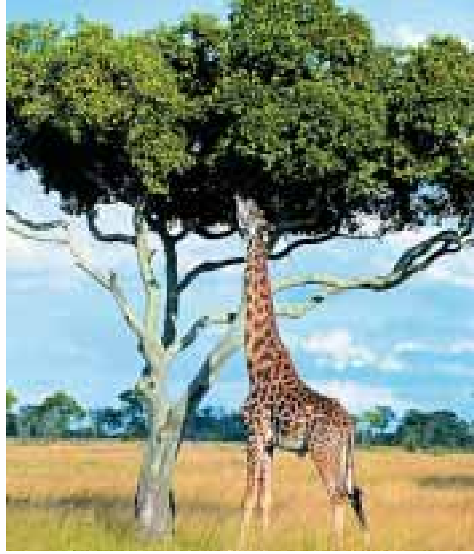
Lamarck'ın Etkisi

Peki bu "faydalı değişiklikler" nasıl oluşabilirdi? Darwin, kendi döneminin ilkel bilim anlayışı içinde, bu soruyu Lamarck'a dayanarak cevaplamaya çalışmıştı. Darwin'den önce yaşamış olan Fransız biyolog Lamarck'a göre, canlılar yaşamları sırasında geçirdikleri fiziksel değişiklikleri sonraki nesle aktarıyorlar, nesilden nesile biriken bu özellikler sonucunda yeni türler ortaya çıkıyordu. Örneğin Lamarck'a göre zürafalar ceylanlardan türemişlerdi, yüksek ağaçların yapraklarını yemek için çabalarken nesilden nesile boyunları uzamıştı.

Darwin de benzeri örnekler vermiş, örneğin *Türlerin Kökeni* adlı kitabında, yiyecek bulmak için suya giren bazı ayıların zamanla balinalara dönüştüğünü iddia etmişti.[30]

Ama Mendel'in keşfettiği ve 20.yüzyılda gelişen genetik bilimiyle kesinleşen kalıtım kanunları, kazanılmış özelliklerin sonraki nesillere aktarılması efsanesini kesin olarak yıktı. Böylece doğal seleksiyon "tek başına" ve dolayısıyla tümüyle etkisiz bir mekanizma olarak kalmış oluyordu.

Lamarck zürafaların ceylan benzeri hayvanlardan türediklerine inanıyordu. Ona göre otlara uzanmaya çalışan bu canlıların zaman içinde boyunları uzamış ve zürafalara dönüşüvermişlerdi. Mendel'in 1865 yılında keşfettiği kalıtım kanunları, yaşam sırasında kazanılan özelliklerin sonraki nesillere aktarılmasının mümkün olmadığını ispatlamıştır. Böylece Lamarck'ın zürafa masalı da tarihe karışmıştır.

Neo-Darwinizm ve Mutasyonlar

Darwinistler ise bu duruma bir çözüm bulabilmek için 1930'ların sonlarında, "Modern Sentetik Teori"yi ya da daha yaygın ismiyle neo-Darwinizm'i ortaya attılar. Neo-Darwinizm, doğal seleksiyonun yanına "faydalı değişiklik sebebi" olarak mutasyonları, yani canlıların genlerinde radyasyon gibi dış etkiler ya da kopyalama hataları sonucunda oluşan bozulmaları ekledi.

Bugün de hala dünyada evrim adına geçerliliğini koruyan model neo-Darwinizm'dir. Teori, yeryüzünde bulunan milyonlarca canlı türünün, bu canlıların, kulak, göz, akciğer, kanat gibi sayısız kompleks organlarının "mutasyonlara", yani genetik bozukluklara dayalı bir süreç sonucunda oluştuğunu iddia etmektedir. Ama teoriyi çaresiz bırakan açık bir bilimsel gerçek vardır: Mutasyonlar canlıları geliştirmezler, aksine her zaman için canlılara zarar verirler.

Bunun nedeni çok basittir: DNA çok kompleks bir düzene sahiptir. Bu molekül üzerinde oluşan herhangi rastgele bir etki ancak zarar verir. Amerikalı genetikçi B. G. Ranganathan bunu şöyle açıklar:

> Mutasyonlar küçük, rasgele ve zararlıdırlar. Çok ender olarak meydana gelirler ve en iyi ihtimalle etkisizdirler. Bu üç özellik, mutasyonların evrimsel bir gelişme meydana getiremeyeceğini gösterir. Zaten yüksek derecede özelleşmiş bir organizmada meydana gelebilecek rastlantısal bir değişim, ya etkisiz olacaktır ya da zararlı. Bir kol saatinde meydana gelecek rastgele bir değişim kol saatini geliştirmeyecektir. Ona büyük ihtimalle zarar verecek veya en iyi ihtimalle etkisiz olacaktır. Bir deprem bir şehri geliştirmez, ona yıkım getirir.[31]

Nitekim bugüne kadar hiçbir yararlı, yani genetik bilgiyi geliştiren mutasyon örneği gözlemlenmedi. Tüm mutasyonların zararlı olduğu görüldü. Anlaşıldı ki, evrim teorisinin "evrim mekanizması" olarak gösterdiği mutasyonlar, gerçekte canlıları sadece tahrip eden, sakat bırakan genetik olaylardır. (İnsanlarda mutasyonun en sık görülen etkisi de kanserdir.) Elbette tahrip edici bir mekanizma "evrim mekanizması" olamaz. Doğal seleksiyon ise, Darwin'in de kabul ettiği gibi, "tek başına hiçbir

Rastgele mutasyonlar insanlara ve diğer tüm canlılara her zaman için zarar verirler. Resimlerde görülen çocuklar Çernobil kazasının sonucunda sakat kalmışlardır.

şey yapamaz." Bu gerçek bizlere doğada hiçbir "evrim mekanizması" olmadığını göstermektedir. Evrim mekanizması olmadığına göre de, evrim denen hayali süreç yaşanmış olamaz.

Fosil Kayıtları: Ara Formlardan Eser Yok

Evrim teorisinin iddia ettiği senaryonun yaşanmamış olduğunun en açık göstergesi ise fosil kayıtlarıdır.

Evrim teorisine göre bütün canlılar birbirlerinden türemişlerdir. Önceden var olan bir canlı türü, zamanla bir diğerine dönüşmüş ve bütün türler bu şekilde ortaya çıkmışlardır. Teoriye göre bu dönüşüm yüz milyonlarca yıl süren uzun bir zaman dilimini kapsamış ve kademe kademe ilerlemiştir. Bu durumda, iddia edilen uzun dönüşüm süreci içinde sayısız "ara türler"in oluşmuş ve yaşamış olmaları gerekir. Örneğin geçmişte, balık özelliklerini taşımalarına rağmen, bir yandan da bazı sürüngen özellikleri kazanmış olan yarı balık-yarı sürüngen canlılar yaşamış olmalıdır. Ya da sürüngen özelliklerini taşırken, bir yandan da bazı kuş özellikleri kazanmış sürüngen-kuşlar ortaya çıkmış olmalıdır. Bunlar, bir geçiş sürecinde oldukları için de, sakat, eksik, kusurlu canlılar olmalıdır. Evrimciler geçmişte yaşamış olduklarına inandıkları bu teorik yaratıklara "ara geçiş formu" adını verirler.

Eğer gerçekten bu tür canlılar geçmişte yaşamışlarsa bunların sayılarının ve çeşitlerinin milyonlarca hatta milyarlarca olması gerekir. Ve bu ucube canlıların kalıntılarına mutlaka fosil kayıtlarında rastlanması gerekir. Darwin, *Türlerin Kökeni*'nde bunu şöyle açıklamıştır:

> Eğer teorim doğruysa, türleri birbirine bağlayan sayısız ara-geçiş çeşitleri mutlaka yaşamış olmalıdır... Bunların yaşamış olduklarının kanıtları da sadece fosil kalıntıları arasında bulunabilir.[32]

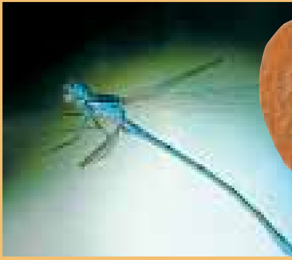
YAŞAYAN FOSİLLER EVRİMİ ÇÜRÜTÜYOR

100-150 milyon yıllık denizyıldızı fosili (L.Cretaceous dönem)

Ordovikyen devrine ait 450 milyon yıllık "at tırnağı yengeci" fosili

150-200 milyon yıllık yusufçuk fosili (Jurassic-Recent dönem)

100-150 milyon yıllık karides fosili (L.Cretaceous dönem)

Resimlerde de görüldüğü gibi, yapılan arkeolojik kazılar sonucu bulunan tüm fosil örnekleri, günümüzde yaşayan örneklerinden farksızdır.

Darwin'in Yıkılan Umutları

Ancak 19. yüzyılın ortasından bu yana dünyanın dört bir yanında hummalı fosil araştırmaları yapıldığı halde bu ara geçiş formlarına rastlanamamıştır. Yapılan kazılarda ve araştırmalarda elde edilen bütün bulgular, evrimcilerin beklediklerinin aksine, canlıların yeryüzünde birdenbire, eksiksiz ve kusursuz bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermiştir. Ünlü İngiliz paleontolog (fosil bilimci) Derek W. Ager, bir evrimci olmasına karşın bu gerçeği şöyle itiraf eder:

> Sorunumuz şudur: Fosil kayıtlarını detaylı olarak incelediğimizde, türler ya da sınıflar seviyesinde olsun, sürekli olarak aynı gerçekle karşılaşırız; kademeli evrimle gelişen değil, aniden yeryüzünde oluşan gruplar görürüz.[33]

Yani fosil kayıtlarında, tüm canlı türleri, aralarında hiçbir geçiş formu olmadan eksiksiz biçimleriyle aniden ortaya çıkmaktadırlar. Bu, Darwin'in öngörülerinin tam aksidir. Dahası, bu canlı türlerinin yaratıldıklarını gösteren çok güçlü bir delildir. Çünkü bir canlı türünün, kendisinden evrimleştiği hiçbir atası olmadan, bir anda ve kusursuz olarak ortaya çıkmasının tek açıklaması, o türün yaratılmış olmasıdır. Bu gerçek, ünlü evrimci biyolog Douglas Futuyma tarafından da kabul edilir:

> Yaratılış ve evrim, yaşayan canlıların kökeni hakkında yapılabilecek yegane iki açıklamadır. Canlılar dünya üzerinde ya tamamen mükemmel ve eksiksiz bir biçimde ortaya çıkmışlardır ya da böyle olmamıştır. Eğer böyle olmadıysa, bir değişim süreci sayesinde kendilerinden önce var olan bazı canlı türlerinden evrimleşerek meydana gelmiş olmalıdırlar. Ama eğer eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıkmışlarsa, o halde sonsuz güç sahibi bir akıl tarafından yaratılmış olmaları gerekir.[34]

410 milyon yıllık Coelacanth fosili (üstte) ve bu balığın günümüzdeki hali (solda)

Fosil kayıtları evrim teorisinin önünde çok büyük bir engeldir. Çünkü bu kayıtlar, canlı türlerinin aralarında hiçbir evrimsel geçiş formu bulunmadan, bir anda ve eksiksiz yapılarıyla ortaya çıktıklarını göstermektedir. Bu gerçek türlerin ayrı ayrı yaratıldıklarının ispatlarından biridir.

Fosiller ise, canlıların yeryüzünde eksiksiz ve mükemmel bir biçimde ortaya çıktıklarını göstermektedir. Yani "türlerin kökeni", Darwin'in sandığının aksine, evrim değil yaratılıştır.

İnsanın Evrimi Masalı

Evrim teorisini savunanların en çok gündeme getirdikleri konu, insanın kökeni konusudur. Bu konudaki Darwinist iddia, bugün yaşayan modern insanın maymunsu birtakım yaratıklardan geldiğini varsayar. 4-5 milyon yıl önce başladığı varsayılan bu süreçte, modern insan ile ataları arasında bazı "ara form"ların yaşadığı iddia edilir. Gerçekte tümüyle hayali olan bu senaryoda dört temel "kategori" sayılır:

1) Australopithecus
2) Homo habilis
3) Homo erectus
4) Homo sapiens

Evrimciler, insanların sözde ilk maymunsu atalarına "güney maymunu" anlamına gelen "Australopithecus" ismini verirler. Bu canlılar gerçekte soyu tükenmiş bir maymun türünden başka bir şey değildir. Lord Solly Zuckerman ve Prof. Charles Oxnard gibi İngiltere ve ABD'den dünyaca ünlü iki anatomistin Australopithecus örnekleri üzerinde yaptıkları çok geniş kapsamlı çalışmalar, bu canlıların sadece soyu tükenmiş bir maymun türüne ait olduklarını ve insanlarla hiçbir benzerlik taşımadıklarını göstermiştir.[35]

Evrimciler insan evriminin bir sonraki safhasını da, "homo" yani insan olarak sınıflandırırlar. İddiaya göre homo serisindeki canlılar, Australopithecuslar'dan daha gelişmişlerdir. Evrimciler, bu farklı canlılara ait fosilleri ardı ardına dizerek hayali bir evrim şeması oluştururlar. Bu şema hayalidir, çünkü gerçekte bu farklı sınıfların arasında evrimsel bir ilişki olduğu asla ispatlanamamıştır. Evrim teorisinin 20. yüzyıldaki en önemli savunucularından biri olan Ernst Mayr, "Homo sapiens'e uzanan zincir gerçekte kayıptır" diyerek bunu kabul eder. [36]

Evrimciler "Australopithecus > Homo habilis > Homo erectus > Homo sapiens" sıralamasını yazarken, bu türlerin her biri-

Evrimciler, fosiller üzerinde yaptıkları yorumları genelde ideolojik beklentileri doğrultusunda yaparlar. Bu nedenle vardıkları sonuçlar çoğunlukla güvenilir değildir.

nin, bir sonrakinin atası olduğu izlenimini verirler. Oysa paleoantropologların son bulguları, Australopithecus, Homo habilis ve Homo erectus'un dünyanın farklı bölgelerinde aynı dönemlerde yaşadıklarını göstermektedir.[37] Dahası Homo erectus sınıflamasına ait insanların bir bölümü çok modern zamanlara kadar yaşamışlar, Homo sapiens neandertalensis ve Homo sapiens sapiens (modern insan) ile aynı ortamda yan yana bulunmuşlardır. [38]

Evrim yanlısı gazete ve dergilerde çıkan haberlerde yukarıdakine benzer hayali "ilkel" insan resimleri sıklıkla kullanılır. Bu hayali resimlere dayanarak oluşturulan haberlerdeki tek kaynak, yazan kişinin hayal gücüdür. Ancak evrim bilim karşısında o kadar çok yenilgi almıştır ki artık bilimsel dergilerde evrimle ilgili haberlere daha az rastlanmaktadır.

Bu ise elbette bu sınıfların birbirlerinin ataları oldukları iddiasının geçersizliğini açıkça ortaya koymaktadır. Harvard Üniversitesi paleontologlarından Stephen Jay Gould, kendisi de bir evrimci olmasına karşın, Darwinist teorinin içine girdiği bu çıkmazı şöyle açıklar:

> Eğer birbiri ile paralel bir biçimde yaşayan üç farklı hominid (insanımsı) çizgisi varsa, o halde bizim soy ağacımıza ne oldu?

> Açıktır ki, bunların biri diğerinden gelmiş olamaz. Dahası, biri diğeriyle karşılaştırıldığında evrimsel bir gelişme trendi göstermemektedirler.[39]

Kısacası, medyada ya da ders kitaplarında yer alan hayali birtakım "yarı maymun, yarı insan" canlıların çizimleriyle, yani sırf propaganda yoluyla ayakta tutulmaya çalışılan insanın evrimi senaryosu, hiçbir bilimsel temeli olmayan bir masaldan ibarettir.

Bu konuyu uzun yıllar inceleyen, özellikle Australopithecus fosilleri üzerinde 15 yıl araştırma yapan İngiltere'nin en ünlü ve saygın bilim adamlarından Lord Solly Zuckerman, bir evrimci olmasına rağmen, ortada maymunsu canlılardan insana uzanan gerçek bir soy ağacı olmadığı sonucuna varmıştır.

Zuckerman bir de ilginç bir "bilim skalası" yapmıştır. Bilimsel olarak kabul ettiği bilgi dallarından, bilim dışı olarak kabul ettiği bilgi dallarına kadar bir yelpaze oluşturmuştur. Zuckerman'ın bu tablosuna göre en "bilimsel" -yani somut verilere dayanan- bilgi dalları kimya ve fiziktir. Yelpazede bunlardan sonra biyoloji bilimleri, sonra da sosyal bilimler gelir. Yelpazenin en ucunda, yani en "bilim dışı" sayılan kısımda ise, Zuckerman'a göre, telepati, altıncı his gibi "duyum ötesi algılama" kavramları ve bir de "insanın evrimi" vardır! Zuckerman, yelpazenin bu ucunu şöyle açıklar:

> Objektif gerçekliğin alanından çıkıp da, biyolojik bilim olarak varsayılan bu alanlara -yani duyum ötesi algılamaya ve insanın fosil tarihinin yorumlanmasına- girdiğimizde, evrim teorisine inanan bir kimse için herşeyin mümkün olduğunu görürüz. Öyle ki teorilerine kesinlikle inanan bu kimselerin çelişkili bazı yargıları aynı anda kabul etmeleri bile mümkündür.[40]

İşte insanın evrimi masalı da, teorilerine körü körüne inanan birtakım insanların buldukları bazı fosilleri ön yargılı bir biçimde yorumlamalarından ibarettir.

Darwin Formülü!

Şimdiye kadar ele aldığımız tüm teknik delillerin yanında, isterseniz evrimcilerin nasıl saçma bir inanışa sahip olduklarını bir de çocukların bile anlayabileceği kadar açık bir örnekle özetleyelim.

Evrim teorisi canlılığın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedir. Dolayısıyla bu iddiaya göre cansız ve şuursuz atomlar biraraya gelerek önce hücreyi oluşturmuşlardır ve sonrasında aynı atomlar bir şekilde diğer canlıları ve insanı meydana getirmişlerdir. şimdi düşünelim; canlılığın yapıtaşı olan karbon, fosfor, azot, potasyum gibi elementleri biraraya getirdiğimizde bir yığın oluşur. Bu atom yığını, hangi işlemden geçirilirse geçirilsin, tek bir canlı oluşturamaz. İsterseniz bu konuda bir "deney" tasarlayalım ve evrimcilerin aslında savundukları, ama yüksek sesle dile getiremedikleri iddiayı onlar adına "Darwin Formülü" adıyla inceleyelim:

Evrimciler, çok sayıda büyük varilin içine canlılığın yapısında bulunan fosfor, azot, karbon, oksijen, demir, magnezyum gibi elementlerden bol miktarda koysunlar. Hatta normal şartlarda bulunmayan ancak bu karışımın içinde bulunmasını gerekli gördükleri malzemeleri de bu varillere eklesinler. Karışımların içine, istedikleri kadar amino asit, istedikleri kadar da (bir tekinin bile rastlantısal oluşma ihtimali 10^{-950} olan) protein doldursunlar. Bu karışımlara istedikleri oranda ısı ve nem versinler. Bunları istedikleri gelişmiş cihazlarla karıştırsınlar. Varillerin başına da dünyanın önde gelen bilim adamlarını koysunlar. Bu uzmanlar babadan oğula, kuşaktan kuşağa aktararak nöbetleşe milyarlarca, hatta trilyonlarca sene sürekli varillerin başında beklesinler. Bir canlının oluşması için hangi şartların var olması gerektiğine inanılıyorsa hepsini kullanmak serbest olsun.

Ancak, ne yaparlarsa yapsınlar o varillerden kesinlikle bir canlı çıkartamazlar. Zürafaları, aslanları, arıları, kanaryaları, bülbülleri, papağanları, atları, yunusları, gülleri, orkideleri, zambakları, karanfilleri, muzları, portakalları, elmaları, hurmaları, domatesleri, kavunları, karpuzları, incirleri, zeytinleri, üzümleri, şeftalileri, tavus kuşlarını, sülünleri, renk renk kelebekleri ve bunlar gibi milyonlarca canlı türünden hiçbirini oluşturamazlar. Değil burada birkaçını saydığımız bu canlı varlıkları, bunların tek bir hücresini bile elde edemezler. Kısacası, bilinçsiz atomlar biraraya gelerek hücreyi oluşturamazlar. Sonra yeni bir karar vererek bir hücreyi ikiye bölüp, sonra art arda başka kararlar alıp, elektron mikroskobunu bulan, sonra kendi hücre yapısını bu mikroskop altında izleyen profesörleri oluşturamazlar. Madde, ancak Allah'ın üstün yaratmasıyla hayat bulur.

Bunun aksini iddia eden evrim teorisi ise, akla tamamen aykırı bir safsatadır. Evrimcilerin ortaya attığı iddialar üzerinde biraz bile düşünmek, üstteki örnekte olduğu gibi, bu gerçeği açıkça gösterir.

Göz ve Kulaktaki Teknoloji

Evrim teorisinin kesinlikle açıklama getiremeyeceği bir diğer konu ise göz ve kulaktaki üstün algılama kalitesidir.

Gözle ilgili konuya geçmeden önce "Nasıl görürüz?" sorusuna kısaca cevap verelim. Bir cisimden gelen ışınlar, gözde retinaya ters olarak düşer. Bu ışınlar, buradaki hücreler tarafından elektrik sinyallerine dönüştürülür ve beynin arka kısmındaki görme merkezi denilen küçücük bir noktaya ulaşır. Bu elektrik sinyalleri bir dizi işlemden sonra beyindeki bu merkezde görüntü olarak algılanır. Bu bilgiden sonra şimdi düşünelim:

Beyin ışığa kapalıdır. Yani beynin içi kapkaranlıktır, ışık beynin bulunduğu yere kadar giremez. Görüntü merkezi denilen yer kapkaranlık, ışığın asla ulaşmadığı, belki de hiç karşılaşmadığınız kadar karanlık bir yerdir. Ancak siz bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyretmektesiniz.

Üstelik bu o kadar net ve kaliteli bir görüntüdür ki 21. yüzyıl teknolojisi bile her türlü imkana rağmen bu netliği sağlayamamıştır. Örneğin şu anda okuduğunuz kitaba, kitabı tutan ellerinize bakın, sonra başınızı kaldırın ve çevrenize bakın. şu anda gördüğünüz netlik ve kalitedeki bu görüntüyü başka bir yerde gördünüz mü? Bu kadar net bir görüntüyü size dünyanın bir numaralı televizyon şirketinin ürettiği en gelişmiş televizyon ekranı dahi veremez. 100 yıldır binlerce mühendis bu netliğe ulaşmak için çalışmaktadır. Bunun için fabrikalar, dev tesisler kurulmakta, araştırmalar yapılmakta, planlar ve tasarımlar geliştirilmektedir. Yine bir TV ekranına bakın, bir de şu anda elinizde tuttuğunuz bu kitaba. Arada büyük bir netlik ve kalite farkı olduğunu göreceksiniz. Üstelik, TV ekranı size iki boyutlu bir görüntü gösterir, oysa siz üç boyutlu, derinlikli bir perspektifi izlemektesiniz.

Uzun yıllardır on binlerce mühendis üç boyutlu TV yapmaya, gözün görme kalitesine ulaşmaya çalışmaktadırlar. Evet, üç boyutlu bir televizyon sistemi yapabildiler ama onu da gözlük takmadan üç boyutlu görmek mümkün değil, kaldı ki bu suni bir üç boyuttur. Arka taraf daha bulanık, ön taraf ise kağıttan dekor gibi durur. Hiçbir zaman gözün gördüğü kadar net ve kaliteli bir görüntü oluşmaz. Kamerada da, televizyonda da mutlaka görüntü kaybı meydana gelir.

İşte evrimciler, bu kaliteli ve net görüntüyü oluşturan mekanizmanın tesadüfen oluştuğunu iddia etmektedirler. şimdi biri size, odanızda duran televizyon tesadüfler sonucunda oluştu,

atomlar biraraya geldi ve bu görüntü oluşturan aleti meydana getirdi dese ne düşünürsünüz? Binlerce kişinin biraraya gelip yapamadığını şuursuz atomlar nasıl yapsın?

Gözün gördüğünden daha ilkel olan bir görüntüyü oluşturan alet tesadüfen oluşamıyorsa, gözün ve gözün gördüğü görüntünün de tesadüfen oluşamayacağı çok açıktır. Aynı durum kulak için de geçerlidir. Dış kulak, çevredeki sesleri kulak kepçesi vasıtasıyla toplayıp orta kulağa iletir; orta kulak aldığı ses titreşimlerini güçlendirerek iç kulağa aktarır; iç kulak da bu titreşimleri elektrik sinyallerine dönüştürerek beyne gönderir. Aynen görmede olduğu gibi duyma işlemi de beyindeki duyma merkezinde gerçekleşir.

Gözdeki durum kulak için de geçerlidir, yani beyin, ışık gibi sese de kapalıdır, ses geçirmez. Dolayısıyla dışarısı ne kadar gürültülü de olsa beynin içi tamamen sessizdir. Buna rağmen en net sesler beyinde algılanır. Ses geçirmeyen beyninizde bir orkestranın senfonilerini dinlersiniz, kalabalık bir ortamın tüm gürültüsünü duyarsınız. Ama o anda hassas bir cihazla beyninizin içindeki ses düzeyi ölçülse, burada keskin bir sessizliğin hakim olduğu görülecektir.

Net bir görüntü elde edebilmek ümidiyle teknoloji nasıl kullanılıyorsa, ses için de aynı çabalar onlarca yıldır sürdürülmek-

tedir. Ses kayıt cihazları, müzik setleri, birçok elektronik alet, sesi algılayan müzik sistemleri bu çalışmalardan bazılarıdır. Ancak, tüm teknolojiye, bu teknolojide çalışan binlerce mühendise ve uzmana rağmen kulağın oluşturduğu netlik ve kalitede bir sese ulaşılamamıştır. En büyük müzik sistemi şirketinin ürettiği en kaliteli müzik setini düşünün. Sesi kaydettiğinde mutlaka sesin bir kısmı kaybolur veya az da olsa mutlaka parazit oluşur veya müzik setini açtığınızda daha müzik başlamadan bir cızırtı mutlaka duyarsınız. Ancak insan vücudundaki teknolojinin ürünü olan sesler son derece net ve kusursuzdur. Bir insan kulağı, hiçbir zaman müzik setinde olduğu gibi cızırtılı veya parazitli algılamaz; ses ne ise tam ve net bir biçimde onu algılar. Bu durum, insan yaratıldığı günden bu yana böyledir. Şimdiye kadar insanoğlunun yaptığı hiçbir görüntü ve ses cihazı, göz ve kulak kadar hassas ve başarılı birer algılayıcı olamamıştır. Ancak görme ve işitme olayında, tüm bunların ötesinde, çok büyük bir gerçek daha vardır.

Beynin İçinde Gören ve Duyan Şuur Kime Aittir?

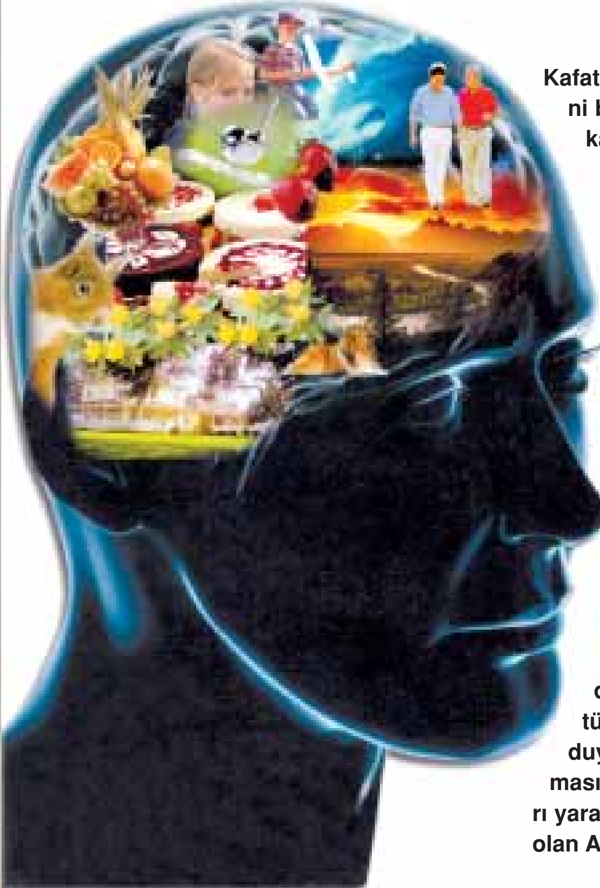
Beynin içinde, ışıl ışıl renkli bir dünyayı seyreden, senfonileri, kuşların cıvıltılarını dinleyen, gülü koklayan kimdir?

İnsanın gözlerinden, kulaklarından, burnundan gelen uyarılar, elektrik sinyali olarak beyne gider. Biyoloji, fizyoloji veya biyokimya kitaplarında bu görüntünün beyinde nasıl oluştuğuna dair birçok detay okursunuz. Ancak, bu konu hakkındaki en önemli gerçeğe hiçbir yerde rastlayamazsınız: Beyinde, bu elektrik sinyallerini görüntü, ses, koku ve his olarak algılayan kimdir?

Beynin içinde göze, kulağa, burna ihtiyaç duymadan tüm

bunları algılayan bir şuur bulunmaktadır. Bu şuur kime aittir?

Elbette bu şuur beyni oluşturan sinirler, yağ tabakası ve sinir hücrelerine ait değildir. İşte bu yüzden, herşeyin maddeden ibaret olduğunu zanneden Darwinist-materyalistler bu sorulara hiçbir cevap verememektedirler. Çünkü bu şuur, Allah'ın yaratmış olduğu ruhtur. Ruh, görüntüyü seyretmek için göze, sesi duymak için kulağa ihtiyaç duymaz. Bunların da ötesinde düşünmek için beyne ihtiyaç duymaz. Bu açık ve ilmi gerçeği okuyan her insanın, beynin içindeki birkaç santimetreküplük, kapkaranlık mekana tüm kainatı üç boyutlu, renkli, gölgeli ve ışıklı olarak sığdıran yüce Allah'ı düşünüp, O'ndan korkup, O'na sığınması gerekir.

Kafatası ışığı içeri geçirmez. Yani beynin bulunduğu yer kapkaranlıktır, dolayısıyla beynin, ışığın kendisiyle muhatap olması asla mümkün değildir. Ancak siz, mucizevi bir şekilde bu zifiri karanlıkta ışıklı, pırıl pırıl bir dünyayı seyredersiniz. Rengarenk bir doğa, güneşin parıltısı, kalabalık bir sokaktaki tüm insanlar bu zifiri karanlık yerde oluşur. Kapkaranlık beynin içinde, elektrik sinyallerinin, rengarenk, ışıltılı, aydınlık bir görüntüye dönüşmesi olağanüstü büyük bir mucizedir. Ruhumuza, tüm görüntüleri gösteren, tüm sesleri duyuran, ruhumuzun zevk alması için tüm tatları ve kokuları yaratan, herşeyin Yaratıcısı olan Allah'tır.

Materyalist Bir İnanç

Buraya kadar incelediklerimiz, evrim teorisinin bilimsel bulgularla açıkça çelişen bir iddia olduğunu göstermektedir. Teorinin hayatın kökeni hakkındaki iddiası bilime aykırıdır, öne sürdüğü evrim mekanizmalarının hiçbir evrimleştirici etkisi yoktur ve fosiller teorinin gerektirdiği ara formların yaşamadıklarını göstermektedir. Bu durumda, elbette, evrim teorisinin bilime aykırı bir düşünce olarak bir kenara atılması gerekir. Nitekim tarih boyunca dünya merkezli evren modeli gibi pek çok düşünce, bilimin gündeminden çıkarılmıştır. Ama evrim teorisi ısrarla bilimin gündeminde tutulmaktadır. Hatta bazı insanlar teorinin eleştirilmesini "bilime saldırı" olarak göstermeye bile çalışmaktadırlar. Peki neden?..

Bu durumun nedeni, evrim teorisinin bazı çevreler için, kendisinden asla vazgeçilemeyecek dogmatik bir inanış oluşudur. Bu çevreler, materyalist felsefeye körü körüne bağlıdırlar ve Darwinizm'i de doğaya getirilebilecek yegane materyalist açıklama olduğu için benimsemektedirler.

Bazen bunu açıkça itiraf da ederler. Harvard Üniversitesi'nden ünlü bir genetikçi ve aynı zamanda önde gelen bir evrimci olan Richard Lewontin, "önce materyalist, sonra bilim adamı" olduğunu şöyle itiraf etmektedir:

> Bizim materyalizme bir inancımız var, 'a priori' (önceden kabul edilmiş, doğru varsayılmış) bir inanç bu. Bizi dünyaya materyalist bir açıklama getirmeye zorlayan şey, bilimin yöntemleri ve kuralları değil. Aksine, materyalizme olan 'a priori' bağlılığımız nedeniyle, dünyaya materyalist bir açıklama getiren araştırma yöntemlerini ve kavramları kurguluyoruz. Materyalizm mutlak doğru olduğuna göre de, İlahi bir açıklamanın sahneye girmesine izin veremeyiz.[41]

Bu sözler, Darwinizm'in, materyalist felsefeye bağlılık uğruna yaşatılan bir dogma olduğunun açık ifadeleridir. Bu dogma, maddeden başka hiçbir varlık olmadığını varsayar. Bu nedenle de cansız, bilinçsiz maddenin, hayatı yarattığına inanır. Milyonlarca farklı canlı türünün; örneğin kuşların, balıkların, zürafaların, kaplanların, böceklerin, ağaçların, çiçeklerin, balinaların ve insanların maddenin kendi içindeki etkileşimlerle, yani yağan yağmurla, çakan şimşekle, cansız maddenin içinden oluştuğunu kabul eder. Gerçekte ise bu, hem akla hem bilime aykırı bir kabuldür. Ama Darwinistler kendi deyimleriyle "İlahi bir açıklamanın sahneye girmemesi" için, bu kabulü savunmaya devam etmektedirler.

Canlıların kökenine materyalist bir ön yargı ile bakmayan insanlar ise, şu açık gerçeği göreceklerdir: Tüm canlılar, üstün bir güç, bilgi ve akla sahip olan bir Yaratıcının eseridirler. Yaratıcı, tüm evreni yoktan var eden, en kusursuz biçimde düzenleyen ve tüm canlıları yaratıp şekillendiren Allah'tır.

Evrim Teorisi Dünya Tarihinin En Etkili Büyüsüdür

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, ön yargısız, hiçbir ideolojinin etkisi altında kalmadan, sadece aklını ve mantığını kullanan her insan, bilim ve medeniyetten uzak toplumların hurafelerini andıran evrim teorisinin inanılması imkansız bir iddia olduğunu kolaylıkla anlayacaktır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, evrim teorisine inananlar, büyük bir varilin içine birçok atomu, molekülü, cansız maddeyi dolduran ve bunların karışımından zaman içinde düşünen, akleden, buluşlar yapan profesörlerin, üniversite öğrencilerinin, Einstein, Hubble gibi bilim adamlarının, Frank Sinatra, Charl-

ton Heston gibi sanatçıların, bunun yanı sıra ceylanların, limon ağaçlarının, karanfillerin çıkacağına inanmaktadırlar. Üstelik, bu saçma iddiaya inananlar bilim adamları, pofesörler, kültürlü, eğitimli insanlardır. Bu nedenle evrim teorisi için "dünya tarihinin en büyük ve en etkili büyüsü" ifadesini kullanmak yerinde olacaktır. Çünkü, dünya tarihinde insanların bu derece aklını başından alan, akıl ve mantıkla düşünmelerine imkan tanımayan, gözlerinin önüne sanki bir perde çekip çok açık olan gerçekleri görmelerine engel olan bir başka inanç veya iddia daha yoktur. Bu, eski Mısırlıların Güneş Tanrısı Ra'ya, Afrikalı bazı kabilelerin totemlere, Sebe halkının Güneş'e tapmasından, Hz. İbrahim'in kavminin elleri ile yaptıkları putlara, Hz. Musa'nın kavminin altından yaptıkları buzağıya tapmalarından çok daha vahim ve akıl almaz bir körlüktür. Gerçekte bu durum, Allah'ın Kuran'da işaret ettiği bir akılsızlıktır. Allah, bazı insanların anlayışlarının kapanacağını ve gerçekleri görmekten aciz duruma düşeceklerini birçok ayetinde bildirmektedir. Bu ayetlerden bazıları şöyledir:

Şüphesiz, inkar edenleri uyarsan da, uyarmasan da, onlar için fark etmez; inanmazlar. Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Ve büyük azab onlaradır. (Bakara Suresi, 6-7)

... Kalpleri vardır bununla kavrayıp-anlamazlar, gözleri vardır bununla görmezler, kulakları vardır bununla işitmezler. Bunlar hayvanlar gibidir, hatta daha aşağılıktırlar. İşte bunlar gafil olanlardır. (Araf Suresi, 179)

Allah, Hicr Suresi'nde de bu insanların mucizeler görseler bile inanmayacak kadar büyülendiklerini şöyle bildirmektedir:

Onların üzerlerine gökyüzünden bir kapı açsak, ordan yukarı yükselseler de, mutlaka: "Gözlerimiz döndürüldü, belki biz büyülenmiş bir topluluğuz" diyeceklerdir. (Hicr Suresi, 14-15)

Bu kadar geniş bir kitlenin üzerinde bu büyünün etkili olması, insanların gerçeklerden bu kadar uzak tutulmaları ve 150 yıldır bu büyünün bozulmaması ise, kelimelerle anlatılamayacak kadar hayret verici bir durumdur. Çünkü, bir veya birkaç insanın imkansız senaryolara, saçmalık ve mantıksızlıklarla dolu iddialara inanmaları anlaşılabilir. Ancak dünyanın dört bir yanındaki insanların, şuursuz ve cansız atomların ani bir kararla biraraya gelip; olağanüstü bir organizasyon, disiplin, akıl ve şuur gösterip kusursuz bir sistemle işleyen evreni, canlılık için uygun olan her türlü özelliğe sahip olan Dünya gezegenini ve sayısız kompleks sistemle donatılmış canlıları meydana getirdiğine inanmasının, "büyü"den başka bir açıklaması yoktur.

Nitekim, Allah Kuran'da, inkarcı felsefenin savunucusu olan bazı kimselerin, yaptıkları büyülerle insanları etkilediklerini Hz. Musa ve Firavun arasında geçen bir olayla bizlere bildirmektedir. Hz. Musa, Firavun'a hak dini anlattığında, Firavun Hz. Musa'ya, kendi "bilgin büyücüleri" ile insanların toplandığı bir yerde karşılaşmasını söyler. Hz. Musa, büyücülerle karşılaştığında, büyücülere önce onların marifetlerini sergilemelerini emreder. Bu olayın anlatıldığı bir ayet şöyledir:

(Musa:) "Siz atın" dedi. (Asalarını) atıverince, insanların gözlerini büyüleyiverdiler, onları dehşete düşürdüler ve (ortaya) büyük bir sihir getirmiş oldular. (Araf Suresi, 116)

Görüldüğü gibi Firavun'un büyücüleri yaptıkları "aldatmacalar"la -Hz. Musa ve ona inananlar dışında- insanların hepsini büyüleyebilmişlerdir. Ancak, onların attıklarına karşılık Hz. Musa'nın ortaya koyduğu delil, onların bu büyüsünü, ayetteki ifadeyle "uydurduklarını yutmuş" yani etkisiz kılmıştır:

Biz de Musa'ya: "Asanı fırlatıver" diye vahyettik. (O da fırlatıverince) bir de baktılar ki, o bütün uydurduklarını derleyip-toparlayıp yutuyor. Böylece hak yerini buldu, onların bütün yapmakta oldukları geçersiz kaldı. Orada yenilmiş oldu-

lar ve küçük düşmüşler olarak tersyüz çevrildiler. (Araf Suresi, 117-119)

Ayetlerde de bildirildiği gibi, daha önce insanları büyüleyerek etkileyen bu kişilerin yaptıklarının bir sahtekarlık olduğunun anlaşılması ile, söz konusu insanlar küçük düşmüşlerdir. Günümüzde de bir büyünün etkisiyle, bilimsellik kılıfı altında son derece saçma iddialara inanan ve bunları savunmaya hayatlarını adayanlar, eğer bu iddialardan vazgeçmezlerse gerçekler tam anlamıyla açığa çıktığında ve "büyü bozulduğunda" küçük duruma düşeceklerdir. Nitekim, yaklaşık 60 yaşına kadar evrimi savunan ve ateist bir felsefeci olan, ancak daha sonra gerçekleri gören Malcolm Muggeridge evrim teorisinin yakın gelecekte düşeceği durumu şöyle açıklamaktadır:

Ben kendim, evrim teorisinin, özellikle uygulandığı alanlarda, geleceğin tarih kitaplarındaki en büyük espri malzemelerinden biri olacağına ikna oldum. Gelecek kuşak, bu kadar çürük ve belirsiz bir hipotezin inanılmaz bir saflıkla kabul edilmesini hayretle karşılayacaktır.[42]

Bu gelecek, uzakta değildir aksine çok yakın bir gelecekte insanlar "tesadüfler"in ilah olamayacaklarını anlayacaklar ve evrim teorisi dünya tarihinin en büyük aldatmacası ve en şiddetli büyüsü olarak tanımlanacaktır. Bu şiddetli büyü, büyük bir hızla dünyanın dört bir yanında insanların üzerinden kalkmaya başlamıştır. Evrim aldatmacasının sırrını öğrenen birçok insan, bu aldatmacaya nasıl kandığını hayret ve şaşkınlıkla düşünmektedir.

... Sen Yücesin, bize öğrettiğinden
başka bizim hiçbir bilgimiz yok.
Gerçekten Sen, herşeyi bilen,
hüküm ve hikmet sahibi olansın.
(Bakara Suresi, 32)

Kaynakça

01- *Kütüb-i Sitte*, Prof. Dr. İbrahim Canan, A'la Suresi, 860
02- *Kütüb-i Sitte*, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, s. 130
03- Philip Johnson, *The Wedge of Truth: Splitting the Foundations of Naturalism*, Intervarsity Press, 2000, s. 154
04- http://www.firewear.com/spcgide.htm. http://www.iastate.edu/~tc-ext/flame.html
05- Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, http://www.kuranikerim.com/telmalili/saffat.htm
06- Ömer Nasuhi Bilmen, *Kuran-ı Kerim'in Türkçe Meali Alisi ve Tefsiri*, cilt 9, s. 2994
07- *Kütüb-i Sitte*, Prof. Dr. İbrahim Canan, 6883
08- *Kitabı Mukaddes*, Yakub 2: 20-23
09- *Kütüb-i Sitte*, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, 236
10- Ramuz El-Ehadis, *Musannif Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi*, Mütercim: Abdülaziz Bekkine, cilt 2, s. 397
11- Ramuz El-Ehadis, *Musannif Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi*, Mütercim: Abdülaziz Bekkine, cilt 2, s. 447
12- İmam Nevevi, *Riyaz'üs-Salihin*, cilt 1, s. 166
13- Ramuz El-Ehadis, *Musannif Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi*, Mütercim: Abdülaziz Bekkine, 1. cilt, 91-13
14- Ramuz El-Ehadis, *Musannif Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi*, Mütercim: Abdülaziz Bekkine, cilt 2, s. 305
15- *Kütüb-i Sitte*, Prof. Dr. İbrahim Canan, Ebu Davud, cilt 9, s. 203
16- *Kütüb-i Sitte*, Prof. Dr. İbrahim Canan, cilt 7, s. 292
17- Ramuz El-Ehadis, *Musannif Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi*, Mütercim: Abdülaziz Bekkine, cilt 1, 11-9
18- Ramuz El-Ehadis, *Musannif Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi*, Mütercim: Abdülaziz Bekkine, 1. cilt, 70-10
19- *Kütüb-i Sitte*, Prof. Dr. İbrahim Canan, 7. cilt, s. 293
20- *İncil*, Resullerin İşleri, 7/2-3
21- Buhari, I'tisam 2, Ebed 70; Kütüb-i Sitte, Muhtasarı Tercüme ve Şerhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, s. 338
22- Werner Keller, *Und die Bibel hat doch recht*, New York: William Morrow, 1956.
23- Sidney Fox, Klaus Dose, *Molecular Evolution and The Origin of Life*, New York: Marcel Dekker, 1977, s. 2
24- Alexander I. Oparin, *Origin of Life*, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), s.196
25- *New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life*, Bulletin of the American Meteorological Society, cilt 74, Kasım 1982, s. 1328-1330.
26- Stanley Miller, *Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules*, 1986, s. 7
27- Jeffrey Bada, *Earth*, Şubat 1998, s. 40
28- Leslie E. Orgel, *"The Origin of Life on Earth"*, Scientific American, cilt 271, Ekim 1994, s. 78
29- Charles Darwin, *The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition*, Harvard University Press, 1964, s. 189
30-Charles Darwin, *The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition*, Harvard University Press, 1964, s. 189
31- B. G. Ranganathan, *Origins?*, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988
32- Charles Darwin, *The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition*, Harvard University Press, 1964, s. 179
33- Derek A. Ager, *"The Nature of the Fossil Record"*, Proceedings of the British Geological Association, cilt 87, 1976, s. 133
34- Douglas J. Futuyma, *Science on Trial*, New York: Pantheon Books, 1983. s. 197
35- Solly Zuckerman, *Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications*, 1970, ss. 75-94; Charles E. Oxnard, *"The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt"*, Nature, cilt 258, s. 389
36- J. Rennie, *"Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr"*, Scientific American, Aralık 1992
37- Alan Walker, Science, cilt 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, *Physical Antropology*, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, s. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, cilt 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, s. 272
38 - *Time*, Kasım 1996
39- S. J. Gould, *Natural History*, cilt 85, 1976, s. 30
40- Solly Zuckerman, *Beyond The Ivory Tower*, New York: Toplinger Publications, 1970, s. 19
47- Richard Lewontin, *"The Demon-Haunted World"*, The New York Review of Books, 9 Ocak, 1997, s. 28
42-Malcolm Muggeridge, *The End of Christendom*, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, s. 43